
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
15 D
4 17

DE PLANTIS A' DIVIS SANCTIS'VE NOMEN HABENTIBUS.

CAPUT

Ex magno volumine de Consensu & dissensu Authorum circa stirpes, desumptum.

IOHAN. BAVHINI ILLVSTR. Princip. D. FRIDERICI Comitis Vuirtembergici, Montisbelgard. &c. Medici.

ADDITAE SUNT

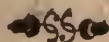
[redacted]

Clariss. Epistolæ hactenus non editæ,

A

CASPARO BAVHINO MEdico & Professore Basiliensi ordinario.

BASILEAE

Apud CONRAD. VVALDKIRCH.

cIↃ IↃ xcI.

Hoc die 15. oct. 1599.

NOBILITATE ET SPLENDORE GENERIS ORNATISSIMO, SINGVLARIQVE DOCTRINA PRAESTANTISS. DOMINO

D. IACOBO à Sancto MAVRITIO, Abbati monasterij GOILIACI, D. MARIAE sacrati, Domino BELLIFONTII, BELLIPRATI, &c. rebus status in Comitatu BVRGVNDIAE Præfecto, & à libellis Regiæ Maiestatis Catholicæ.

VMANITAS tua, amplissime vir, quam liquidò expertus sum, quum te inuiserem Vesuntij, deductus in cultissimũ hortum tuum per Generosissimum Baronem Ioan. Gilleum Dominum in Marnant, &c. mœcenatem meũ summè colendum, ita meum

animum deuinxit, vt cogitauerim hactenus de occasione demonstrandi gratam mentem: Verùm, partim itinera mea præcedentibus annis per Galliam & Germaniam, partim negotia apud ægros complures, ac tumultus bellici, meum impediuêre conatum. Interim nihil ex mea voluntate diminutum, quin magis eadem adaucta est, præsertim accedente salutatione, quæ mihi indicata est tuo nomine, per Dominum Iohannem Theuenotum Secretarium Consiliariorũ Illustrissimi mei Prinçipis, fidelissimum, amicũ meum singularem. Quum autem dubius animi essem, qua ratione meo possem desiderio satisfaçere, & aliquid grati mittere, quo tuæ dignitatis hortum ornarem, neque inuenirem plantas, quæ raræ essent, illi nimirum offerendas, qui antè ijsdem abundat, & quidem pulcherrimis, rarissimisque vndique conquisitis & à quo lubens aliquas expetiissem: nisi pudor mihi meus obstitisset, & nisi veritus fuissem accusatio-
nem

nem opportunitatis. Cæterùm existimaui me rem haud ingratam T. Dignitati facturum, si paruum munus chartaceum, instar præludij laboriosi & immensi mei operis nunc offerrem: potissimum eam ob causam, quod hęc minima eius pars aliquid commune habet cum nomine celebri antiquæ tuæ familiæ à S. MAVRITIO denominatæ. Voueo igitur Illustri tuæ amplitudini caput operis mei, quod est de plantis, quæ à Sanctis nomen habent, vt inde vel tantillum vestigium meæ gratitudinis erga T. D. appareat. Vtq; ea id tenui & leuidensi filo contextum munusculum bonam in partem accipiat, etiam atque etiam submisse oro: Thure quidem litat, ac mola salsa supplicat, & caua manu porrigit aquam, qui non habet aurum. Hoc sanè Bauhini tui studium (quod vehementer exopto) tu qui tanto ardore in stirpes flagras, & miro fauore in earum studiosos afficeris, gratum & acceptum amplexari digneris, & eum deinceps iuuare

velis exoticis ſtirpibus, qui maiori cum emolumento poſteritatis poſsit innumeros plurimorum errores commonſtrare, & è medio tollere. Interea ne prolixiore epiſtola negotia magis ſeria T. D. impediam, remorer'ue, finem huic epiſtolæ imponens, ei omnia fœlicia in IESV Chriſto Saluatore precor.

Montbelgardi. Anno
cIↄ Iↄ xcI.
Kal. Feb.

Illuſtri tuæ amplitudini deditiſſimus.

Iohannes Bauhinus D. M.

IOHAN.

IOANNES BAVHINVS Lectori, ex Horatio.

NOn qui Sydoneo contendere callibus Ostro
Nescit Aquinatem potentia vellera fucum
Certius accipiet damnum, propiusq; medullis,
Quàm qui non poterit vero distinguere falsum:
Quod verũ atq; decẽs curo & rogo & omnis in hoc sum.
Ac ne fortè roges quo me duce, quo lare tuter,
Nullius addictus iurare in verba Magistri,
Quo me cumq; rapit tempestas, deferor hospes.
Nunc agilis fio & mersor ciuilibus vndis:
Virtutis veræ custos, rigidusq; Satelles:
Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor.
Et mihi res, non me rebus submittere conor.

De Libro D. IOANNIS BAVHINI Doctoris in arte Medica celeberrimi, qui erit de Consensu & Dissensu authorum circa stirpes IOANNIS à GILLEY SEQVANI equitis, Baronis ac Domini in MARNOL.

Epigramma ad Lectorem.

PEgaseo fugiunt homini sua tempora cursu,
Cura sagax menti cognitionis inest.
Vberior variis est nulla scientia scriptis,
Quàm quæ aperit terræ cunctiparentis opes.
Hanc opera edisces Bauhini (Candide lector.)
Vnus erit grandis Bibliotheca liber.

Omnigenas pulchro complectitur ordine ſtirpes,
Iudicio excutiens quæ mala nota graui.
Gratia debetur tanto non parua labori,
Huic tribues, multi quod meruêre ſimul.

Aliud eiuſdem.

NOn tot diuitias peregrinus in omnibus errans
(Crede mihi) terris, æquoribusq́ue feres:
Ac BAVHINI operis tibi lectio ſedula tradet,
Quem complexa ulnis Pallas, & docuit.
Planitiem nitidis quæcunq́ue coloribus ornant,
Quæ natura dedit montibus aeriis:
Nominibus diſtincta ſuis deſcripta figuris,
Omnia fœcundus continet iſte liber.

EPIGRAMMA D. IOHANNIS POSTHII GERMESHEMIJ, Clariſsimi Doctiſsimiq́ue Medici.

QValis erit, quantusq́ue fuit RONDLETVS in urbe
Monſpelia, donec viuere fata dabant:
Talis erat, tantusq́ue fuit GESNERVS in urbe
Heluetia, quiſnam poſt modò tantus erit?
Phœbus ad hæc, noſtra ſuccedet in urbe IVBERTVS.
Geſneri partes, deinde BOHINVS aget.

DE STIR-

DE STIRPIBVS PLANTISVE À DIVIS VEL SANCTIS DENOMINATIS, CAPVT DESVMPTVM EX CONSENSV ET DISSENSV AVTHORum circa stirpes.

SANCTI ALBERTI herba Bononienſ. Barbarea minor, folijs Bugulæ, Blatariæ & Iſatidis, hactenus vſus nullus. *LOBEL. obſ. p. 104.* An Barbarea muralis. Iohan. Bauhini.

IOHANNES BAVHINVS. Hanc herbam ſuſpicor eſſe eam, quam ante multos annos, antequam ſcripſerit Lobelius, mihi familiaris, Barbaream muralem vocaui, quamq́ aliquando Monſpelij collectam cum deſcriptione Clariſſimo viro Domino Geſnero, Præceptori ſine nomine cum aliis plurimis ſtirpibus tranſmiſi, vt ipſemet meminit in epiſtolis, ad quarum formas etiam plurimas figuras parandas curauit, quarum multæ à Doctiſſimo & diligentiſſimo ſtirpium indagatore Camerario in ſuum Matthiolum Germanicum ſunt relatæ. Eam non ſolùm Monſpeſſuli, verum etiam Geneuæ ac Montembelgardi, alijsq́ locis vicinis obſeruatam ſic deſcripſi. Herba folio Lunariæ biſcutatæ, interdum latiora, aſpera, hirſuta

nonnihil: Caulis vnus cubitalis rotundus, rubescens, per quem multa folia, qui quandoque in plures ramulos rectos diuiditur, in quibus flores multi albi, succedunt dein siliquæ longæ, tenues, multæ, vt in Barbarea radix albida. Floret interdum Ianuario & Februario, vt obseruaui in vicino oppido Burgundiæ L'isle, vbi maxima mihi visa; familiaris ruderibus & muris.

CASPARVS BAVHINVS Anatomes & rei Herbariæ in Academia Basiliensi Professor ordinarius, frater meus charissimus, qui plantas multas à me prius in Italia non obseruatas, diligentissimè collegit, hanc siccam vnà cum aliis mihi attulit hoc titulo. Dryophanon Plinij Guilandino & Draba altera, Thlaspi species; Erysimum tertium, nobilissimo Cortuso: hanc etiam obseruauit Basileæ in mœnib. IOHAN. BAVHINVS.

Sancti Alberti herba] *CAESALPINVS de Pl. lib. 8. cap. 65. Herba Sancti Alberti vulgò appellatur quædam Irioni similis foliis magis laciniatis, læuibus, flosculis luteis, &c. eius semine vtuntur ad fistulas.*

IOAN. BAVHINVS. Non existimandum hanc eandem cum præcedenti: color florum & lacinia ac læuitas foliorum repugnant.

Lysimach. siliquosa. Sancti Antonj herba. *Antoniana herba foliis hirsutis, rarior inuentu, leuibus. GESNERVS de hortis. fol. 290. P. 1. Idem in fine operum*

Cordi,

Cordi, Filius ante patrem: ab aliis (in Germania inferiori præsertim) Antoniana vel S. Antonij herba, &c. At Romæ aliam herbam sic nominari audio, quæ eruditis Plumbago, Caustica, &c. Nostri Schoßkraut. *Dodonæus inter Lysimachias,* Braun/oder rot weyderich.

IOHAN. BAVHINVS. Harum plantarum sex species tradit Gesnerus, & vocat Epilobia, quidam ad Lysimachias referunt: Idem de Col. stirp. fol 59. ait: D. Antonij herba, sic dicta, quòd igni sacro medeatur, aliqui Lysimachijs adnumerant, vt Fuchsius. Sunt qui filium ante patrem vocent. plures huius sunt species. Item P. 81. Herba S. Antonij. Item fol. 87. Lysimachij genus secundum quosdam, quod herba scilicet Antonij vocatur.

Item de hortis fol. 247. Antoniana, vel S. Antonij herba: Species sunt tres, aut quatuor.

Sancti Antonij herba Romæ. *Molybdæna Plinij, &c. ANGVILARA epist. 12. p. 211.*

GESNERVS in fine hist. Cordi. Antoniana, & S. Antonij nomine Romæ nominari audio, quæ eruditis Plumbago Plinij videtur, causticam & ignis instar vrentem. Dentellaria Rondeletij.

CLVSIVS Hist. Hispa. lib. 2. cap. 73: Sunt qui Molybdænam, hoc est, plumbaginem Plinij putent. Vulgò Herba S. Antonij dicitur, Narbonensib. meo tempore Dentelaria appellata est.

CAESALPINVS libro 5. pl. cap. 60. Isatis

Syluestris fuerit, quæ vulgò herba Sancti Antonij vocatur, &c.

CAMERARIVS *in Horto. p.102. Molybdena siue plumbago Plinij: Romæ, herba S. Antonij. Italis cæteris Crepanella in Illyria.*

IOAN. BAVHINVS. *Hanc cum descriptione Monspelij collectam, ante plures annos misi Præceptori meo Gesnero, nomine Dentillariæ Rondeletij, quam etiam vno circiter miliari ab Auenione iuxta castellum Papæ obseruaui: Lugduni etiam in horto habui: visa etiam Basileæ in horto Domini Doctoris Felicis Plateri. Bononiæ cum essem, Præceptor meus stirpium peritissimus Dominus Vlysses Aldroandus Plumbaginem vocabat.*

Scrophulariatertia. Sancti Antonij herba.] HISTORIA *plant. lib.8. cap.44. Recentiores, plantæ Rutæ nomen indididerunt, & caninam & fœtidam appellarunt. Dodonæus in Stirpium Historia, Galiopsim, aut Scrophulariam tertiam, quidam S. Antonij, &c. Ruta canina, herba S. Antonij Lobel.*

IOAN. BAVHINVS. *Olim vidi Eslingæ in horto cultissimo Ioan. Volmarij, piæ memoriæ, Pharmacopœi vigilantissimi, cuius vestigiis insistit ipsius filius, amicus meus, qui hortum medicum Ducis Vuirtembergici Stutgardiæ, incœpit. Illi autem dicebatur Sesamoides. Inter plantas Monspessulanas, eam cum descriptione breui Doctori Gesnero transmisi.*

Sancti

Sancti Antonij herba *Belgis*] *Betonica aquatilis altera, Clymenum aliqui affirmant.* *ADVERSARIA Lobelij & Penna.* Scrophularia maxima.

LOBEL. obs p. 286. Betonica aquatica Septentrionalium, Belgis S. Antuenis cruyt.

DODONAEVS hist. Gal. lib. 1. cap. 30. Scrofularia maior secunda, Belgis S. Antuenis cruyt. *Idem histor. Lat. Pemp. 1. lib. 2. cap. 31. Sancti Antonij herba.*

HISTORIA Generalis lib. 11. cap. 80. Terebintharia Dilfij. Ocimastrum alterum Tragi. Belgis S. Antuenis cruyt, *id est, herba S. Antonij.*

Sancti Antonij herba.] *SCHVENCKFELT in Thess pharm. lib. 1. cap. 2. Prunella, Symphytum minus, herba D. Antonij, non est* σύμφυτον πετραῖον, *quod propriè Germanis* Steingunsel *vocatur.* Prunella.

REFORM. Vuorm. sect. 1. fol. 32. Prunella, herba D. Antonij, S. Anthonij kraut.

Sancti Antonij napus.] *DODONAEVS hist. Gal. lib. 3. cap. 73.* βατράχιον *Apulei, Belgis S. Antuenis* rapken. *Idem de purg lib. 3. cap. 4.* An ranunculus bulbosus.

Sancti Antonij nuculæ.] *DODONAEVS hist. Gall. lib. 6. cap. 60. fructus Staphylodendri Plinij, Belgis Sint Antuenis* nootkens. Staphylodendron.

Sancta arbor] *vide Sanctũ lignũ de Guaiaco.* Guaiacũ.

Sancta arbor Gallis] *Azadarach vulgò apud Auicennam, tametsi huic per omnia non conue-* Azaradacheni.

niat. Pseudosycomorus monachorum in Italia Perlaco, arbore de gli pater nostri, Ziziphus alba aliis. Pelicerio, Lotus alba, Rauvuolfio in itinerario zenselacht: *Rhasio Astergis.* CAMERARIVS *in horto pl.25.*

CASTOR *Durantes p. 41. Arbor sancta Sycomorus.*

Macer. Sancta arbor. *de Macere, vide Sancti Thomæ arbor.* IOAN. BAVHINVS.

Saccharū. Sancti Aridomaci. *Saccharum ignobilissimum.* DISPENSARIVM *Coloniense.*

Barbarea. S. Barbaræ herba. *vulgò Barbarea.* ADVERSARIA *p.70.*

TRAGVS *lib. 1. cap. 32. herba Sancta Barbara.* S. Barbelkraut.

LONICERVS *lib. 5. cap. 197.* S. Barbara kraut. *Latinis herba S. Barbara.*

RVFFIVS *in Diosc. lib. 4. cap. 28. Haud immeritò quidam arbitrantur; Achilleæ speciem esse eam herbam, quam Germani* Sant Barbaren kraut. *Galli verò Carpentariam appellant. Item lib. 2. cap. 109. Bunium Germani,* Sant Barbaren kraut.

FVCHSIVS *hist. cap. 285. S. Barbaræ herba. Germ.* S. Barbaren kraut/ *Gallis, L'herbe de Saincte Barbe. In Epitome Hispanica, herba S. Barbara. Yerua de Santa Barbara.*

DODONÆVS *hist. Gall. lib. 5. cap. 61. Germani*

man. S. Barbara kraut. *Latinè S. Barbara herba. Gall. herbe S. Barbe.*

DISPENS. COLON. *Sisymbrium, Barbarea, vel herba S. Barbaræ, apud Fuchsium vulgò* winter kräß. *q.d. Nasturtium hybernum.*

IOANNES BAVHINVS, *miror dici sisymbrium.*

HARCHIVS *in enchir. p. 253. herba S. Barbaræ, Dodonæo* ψευδοβούνιον *Diosc.*

FAVARDVS *in Gale. de stirp. lib. 8. cap. 167. Barbara herba, vulgò herbe de S. Barbe.*

HISTORIA *Generalis p. 650. Eruca palustris, vulgaribus herbariis S. Barbaræ herba. Dodonæo Barbarea, Gallis l'herbe de Saincte Barbe. German.* S. Barbara kraut.

HERBARVM *imagines Egenolphi p. 45. Bunium,* S. Barbaren kraut.

GESNERVS *de col. stirp. fol. 82. S. Barbaræ herba, quam Galli Carpentariam vocant: Italis herba sancta. Idem de hortis Germ. fol. 258. Matthiolus pro Erysino pingere videtur herbam Barbara vulgò dictam.*

CAMERARIVS *in horto medico, Bunium adulterinum, seu pseudobunium Diosc. quorundam herba S. Barbaræ, herba sancta.*

THALIVS *in Harcynia. p. 811. Nasturtium hybernum. Flos S. Barbaræ, Pseudobunias Anglorum, Barbarea Dodonæi.*

Solanum vulgare. S.Barbaræ herba.] *TOXITES in onom. Philos.p.261.* S.Barbaren kraut / Nachtschat / *Solanum, herba S.Barbaræ.*

Gariophyllata. S.Benedicti herba.] *CASPARUS BAUHINUS frater: Nostratium mulieres aliquæ, Gariophyllatam vulgarem,* Sant Benedicten kraut *vocant: communiter tamen* Benedicten wurtzel.

Carduus Benedictus. Sanctus Carduus.] *CATALOGUS Francoford. p.18. Carduus Benedictus, seu Carduus Sanctus.*

CAMERARIUS in hist. Matthi. German. lib.3.cap.14. Carduus benedictus aut sanctus. Hispanicè Cardo sancto. Idem in horto med.p.34. Carduus Benedictus, Italis sanctus.

CAESALPINUS de plant. lib. 13. cap. 48. Carduus sanctus, siue Carduus benedictus, describitur à Theophr. pro altera Cnico Syluestri. Plinio altera hirsutior. Dioscorides atractylidem vocat, &c.

Sancto Carlo.] *HISTORIA gener. lib.18. cap.46. Radix Carlo Sancto Monardi.*

CASTOR Durante, Carolus Sanctus. Ital. Carlo Sancto.

MONARDES ex versione Clusij. p.19. Carlo Sanctó, Indica radix.

Tussilago. S.Carijus cruyt *Belgis, Tussilago. DODONAEUS hist. Gal. lib.1. cap.12.*

Sanctæ

S.Catharinæ herba. *In Italia Balſamina altera. Anguillara epiſt. 13.* Balſamina fœmina.

S. Catharinæ flos. S. Catharinen Blumen. LONICERVS *lib.5.cap.178.*

IOAN. BAVHINVS. *Quid velit Lonicerus, ignorare illum puto, & varias plantas ſimul confundere: quadā tamen in deſcriptione cōueniūt cum Melanthio aruenſi, licet figura non reſpōdeat.* Melanthium aruenſe.

DODONAEVS *hiſt. Gal. lib. 2. cap. 83. docet Melanthium ſylueſtre Germanis vocari* S. Catharinen Blumen.

S.Catharinæ flos.] RVFFIVS *lib.3.cap. 58.* S. Catharinen Blumen / *Germ. peregrina herba ex Italia allata nuper.*

IOAN. BAVHINVS. *Hoc titulo apud Ryſſium pingitur Antirrhinum, verùm figura mala, nimium lini folia exprimens.* Antirrhinum.

HERBARVM *imagines Egenolphi p.178. Flos S. Catharinæ,* S. Catharinen Blumen.

IOAN. BAVHINVS. *Figura mala.*

S. Chriſtophori herba.] MATTHIOLVS *lib.5. epiſt. ad Cortuſum Patauinum p.536. Planta radice odorata, & aſtringente, quæ foliorum facie Agrimoniam refert. Noſtrates mulieres, ſi rectè memini, herbam Diui Guillelmi appellant, quemadmodum noſtrates S. Chriſtophori vocāt.* Vlmaria.

IOAN. BAVHINVS. *Per præcedentē plantam intelligo Anguillaræ epiſt.13. Potentillam lau-*

datam lib. de dinamis Galeni. An Cordo lib. 1. cap. 25. hist. Medisussium. Vbi in margine est annotatum, esse Argetillam maiorem, quæ & Brampffwurtz dicitur. Nobilißimus & stirpium studiosißimus, & erga me humanißimus Dominus Iacobus Antonius Cortusus, Patritius Patauinus, cum essem Pataui, vocabat Chrysocomem. Præceptor meus Gesnerus, cùm eius Tiguri essem conuictor, vocabat Vlmariam, Jmben kraut. *Is etiam lib. de hortis ait: Tragus Vlmariam quorundam, Barbam capræ nominat. Frater Caspar Bauhinus annotauit vocari Argentillam.*

Actæa quibusdā siue

Sancti Christophori herba.] DODONÆVS *hist. Lat. pemp. 3. li. 3. cap. 12. Nostra ætas Christophorianam, & S. Christophori herbam vocitat. sunt qui costum nigrum dicunt: alij malunt Aconitum Bacciferum nominare. Idem de purg. lib. 3. cap. 11.*

CASTOR *Durantes p. 124. sui herbarij, Christophoriana. Ital. herba di S. Christophano, Aconitum Bacciferum.*

BENEDICTVS *Aretius in descript. montis Stocchornij* Christoffels kraut / *aliis* Wolffs kraut / *Aconitum racemosum, Christophoriana.*

Aconitum racemosum.

IOAN. FABRICIVS *in descr. montis Galandæ. Christophoriana.*

IOAN. BAVHINVS. *Hanc plantam sponte prouenientem copiosè reperi in monte Bar, pro-*

pe

pe Montembelgardum, vnde transtuli in hortum Illustrissimi mei Principis, quem exornandum curo diuersis plantarum generibus, vt in hoc honesto studio eius Celsitudini gratificer. Geneuæ habui in horto. Insignis Philosophus & Medicus Theodorus Zvuinggerus habebat aliquando Basileæ in horto. Frater Casparus Bauhinus obseruauit in monte Mouttetz, non longè Basilea, in quo monte multæ pulchræ plantæ, quas aliquando cum cæteris circa Basileam nascentibus plantis consignaram: verùm earum pleniorem descriptionem relinquam Charissimo fratri, vt qui plantas montis Mouttetzæ alumnas descripsit. Cæsalpinus vir sanè doctus; & circa stirpes optimè exercitatus hanc herbam nomine Barbæ capri libro 5. capite 25. describit.

Sancti Christophori herba.] *APOLLO rad.1.in elect.resump.fol.71.p.2. Gnaphalium, quibusdam herba S. Christophori, vel Filius ante patrem, alijs Impia Plinij.* Impia Plinij.

Sancti Christophori herba Dodonæo. *Filicastrū Ruellio. GESNERVS de lunarijs p.36.* Filix floribus insignis.

DODONAEVS hist. Gal. lib. 3. cap. 61. osmunda, quibusdam S. Christoffels Cruyt.

HIERONYMVS herb. in apod. Germ. apud BRVNFELSIVM tom.3. Sant Christoffels Blumen. *Latinè os mundi, species Filicis non omnibus cognita.*

Sancti Christophori herba] *TOXITES in onom philos. p. 298.* Wild nägel / S. Christoffels Blumen / Friß nägelin. *Herba tunica, Herba S. Christophori. Betonica agrestis.*

Betonica altera sylvestris. Armœnia sylvestris quibusdã. *IOAN. BAVHINVS, ego intelligo Betonicam sylvestrem,* Sondernägele / Feldtnägele. *Fuchsio in hist. cap. 134. quæ LONICERO lib. 5. capite 132. Tunica sylvestris,* Sondernägelin *dicitur.*

Vicia multiflora dumetorum perennis. Sancti Christophori herba] *TRAGVS lib. 2. cap. 16. Vicia quæ in dumetis nascitur, ἀφακὴ est Diosc. Latinis Os mundi. Germanis verò* Sant Christoffels kraut: *aliàs,* Schwartz Linsen *nuncupata.*

GESNERVS de lunariis p. 37. S. Christophori herba viciæ genus in dumetis nascens Trago.

HARCHIVS in ench. simpl. p. 113. Vicia in dumetis admodum procera Aphace Diosc. Lat. Os mundi Germ. S. Christoffels kraut / &c.

Vicia sylvestris vulgaris. Sancti Christophori herba] *LONICERVS lib. 5. cap. 358.* Wild wicken / *&* Feldwicken. S. Christoffels kraut. *Aphace vulgò vicia sylvestris.*

IOAN. BAVHINVS. Figura nec descriptioni, nec nominibus respondet.

DODONAEVS hist. Lat. pempt. 4. lib. 3. cap. 9. Ἄραχος, Craca, Germ. Wilde wicken / *&* S. Christoffels kraut. *Item hist. Lat. frument. ca. 67.*

FVCH-

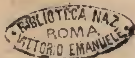
FVCHSIO hist.cap.38. Sant Christoffels kraut *esse potest, si habeatur ratio descriptionis, & non figura.*

IOAN. BAVHINVS. HISTORIA generalis pl.lib.4.cap.52. Aphace rectè fortaßè dicetur legumen, quod Matthiolus nomine Viciæ exhibuit, &c. Syluestrem Viciam Dodonæus Arachum nominat: Germanis Wilden wicken / *&* S. Christoffels kraut. *Ruellius Craccam appellari refert. Fuchsius Aphacem vocat, Matthiolus viciam. Quorum sententiam improbat, Dodonæus, &c.*

IOAN. BAVHINVS. Figura posita à Fuchsio pro Aphace, non videtur conuenire cum sua descriptione, quia non viciæ syluestris in aruis nascentis, sed eius quæ ad sepes: ex qua Matthioli figura Aphacæ conuenit: figura verò, quam authores Historiæ ponunt ex Matthiolo, hoc titulo Aphaca vera, Vicia Matthiolo est, ac falsa, itaque miror cur eam desumpserint vt exprimerent Arachum Dodonæi siue eius S. Christophori herbam, verum de his plura sub Aphace, vel Vicia.

S. Claræ herba] *CASPARVS BAVHINVS frater meus: Monspeliensibus herba ea, quæ phu minimum Aduer. Lobelio in Icon. & Herb. Lug. dicitur Herba S. Claræ, & clareta meo vocabatur tempore.* Locusta herba.

S. Crucis herba] *CASPARVS BAV-* Nicociana.

HJNVS frater. Castor Durantes dicit: Appellant Indiani Picielt, quam Latini herbam S. Crucis & Nicocianam, Hispanis Tabaco, Ital. Herba S. Croce.

Viscum. Sanctæ crucis lignum] *AMATVS Lus. lib. 3. cap 101. Ligni viscum, Gentilis Fulginas ac Iacobus de Partibus, in vsum duxerunt, & ipsum ob præclaras illi insitas vires Lignum S. crucis appellarunt, &c.*

Lignum Aloes. Sanctę Crucis lignum] *RVFFIVS in Diosc. lib. 1. cap. 21. Verum Agallochum, Germani* Deß Heyligen Creützes holtz/ *hoc est, lignum S. crucis, appellant.*

Quercus. Sanctæ Crucis lignum] *GOROPIVS in Vertumno p. 131. Scio non defuisse, qui ex diuersis lignis crucem [Saluatoris nostri IESV CHRISTI] composuerint, & alios quidem tria, alios quatuor genera coniunxisse: sed inanibus coniecturis. Si diuersitas materiei admitteretur, ea in solida cruce duobus generibus contineretur, &c. Quando in Paradiso terrestri Lignum vitæ, veluti certum quoddam genus arboris commemoratur, & id ad materiam Crucis refertur, non videor mihi veritati consona dicturus, nisi ex vno arboris genere crucem constitisse dicam, ad quod ea quæ de arbore vitæ in Paradiso plantata dicuntur, referuntur, pertinere intelliguntur. Pace igitur aliorum, qui nullo solidæ rationis fundamento varia ligna*

ligna ad crucem construendam coniecerunt, mihi fas sit dicere. Quorum generatim pro glandifera arbore acceptam vitæ arborem in Paradiso fuisse, &c.

IOAN. BAVHINVS. *Plura videant Lectores capite de Lignis.*

Sanctæ Crucis tribulus] *Vide Sanc. Mariæ Carduum.* Carduus marianus.

Sanctum Fœnum] HISTORIA *generalis libro 4. cap. 67. Medica satiua Dodonæi, Gallis* Sainct foin. Medica.

S. Francisci spina] CAESALPINVS *de pl. lib. 13. cap. 28. Eryngium simpliciori caule, cacuminibus cæruleis, pulchro aspectu: in monte Auerno Apennini, spinam Sancti Francisci vocant, & tanquam sacram ferunt in domos, qui ea loca visitant.*

CAMERARIVS *in obs. adiectis hist. Matth. Germ. lib. 3. cap. 19. ait: Eryngium quoddam prouenit à vulgari non dissimile, minoribus cum foliis, quod vbi excreuit, totum cæruleum euadit. Sæpius reperitur in Sabaudiæ montibus, & circa Geneuã. Vna species solum prouenit in monte Auerno Apennini, vbi vocant Spinam S. Francisci, caput oblongum est, & maius cæteris.*

IOAN. BAVHINVS. *Eryngium cæruleum quod noui (excipio alpinum Geneuense & planum Matthioli) non habet capita longiora, nec maiora*

cæteris. Si Camerarius non separasset speciem S. Francisci, eandem existimassem hanc spinam cum Eryngio cæruleo multis denominato: quod primum obseruaui ante 28. annos Eslingæ in horto cultissimo Ioan. Volmarij, Pharmacopœi: id etiam vidi in horto Domini Doctoris Felicis Plateri: Medici insignis: habui etiam in horto Illustriss. Principis mei Montembelgardi.

Sanctæ Floribus] *Deficientib. Sepia,* TRACTATVS *qui pro quo.*

S. Gauther] IOAN BAVHINVS: *optimum pomorum genus in vicinis Lotharingiæ locis, vt Fontenoy, audio dici pommes S. Gauthier.*

Pomus. V. Pæonia. S. Georgij rosa] TOXITES *in onom. Philos. p. 237.* Sant Jörgen Blumen / *flos Pœoniæ, Rosa S. Georgij.*

I. Liliũ conuallium. S. Georgij flos] CLVSIVS *in Pannon. lib. 2. cap. 22. Lilium conuallium, Austriacis* Weissen Baldrian/ *Vngari* Zent Györgÿ *Veraga, hoc est, Sancti Georgij florem nuncupant. Idem in nomencl. Pannonico.*

IV. Anblatũ Cordi. S. Georgij radix] CLVSIVS *in hist. Panno. lib. 3. cap. 7. Anblatum Cordi, vel Dentaria maior Matthioli, nobis Dentaria. ἄφυλλον prima vel maior, à Rhizotomis mulierculis* S. Georg wurtzel. *S. Georgij radix nuncupatur.*

CAMERARIVS *apud Matth. hist. Germ. li. 4. c. 415.* Froysen kraut/ *Anblat,* In österreich Sant

Sant Georgen wurtzel. *Radix squamata.*

IO AN. BAVHINVS. Dodonaus lib. frument. hunc ad Linodori genus referendum censet. In Iconibus Plantini, pingitur nomine Dentariæ maioris Matthioli. Hanc pulchram plantam copiosè reperi in monte non longè Montbelgardo, dicto Bar, in quo multa pulchra proueniunt stirpes.

S. Georgij herba] *DODONAEVS hist. Lat. Pemp. 3. lib. 1. cap. 25. Valeriana satiua, Germanis* Groß Baldrian: *nostris* S. Iorys cruyt. *Idem de hist. Gal. lib. 3. cap. 17. Idem de purg. libro 1. capite 25.* III. Valeriana hortensis.

SCHVVENCKFELDT in Thes. phar. lib. 1. pag. 21. Valeriana, Phu Germanicum, herba benedicta, herba D. Georgij.

S. Georgij violas *Montbelgardi vocant Leucoium luteum. IOAN. BAVHINVS.* VI. Leucoium luteũ.

S. Georgij fructus] *AMATVS Lusitanus lib. 4. enar. 155. Cucumis agrestis, Lusitaniæ Pipinos di Sancto Georgio.* II. Cucumis agrestis.

IOAN. BAVHINVS. Apud Amatum excusum Lugd. cum annot. Rob. Const. figura apposita, quæ nullo modo cucumis est syluestris.

S. Guillelmi herba. *Vide S. Christophori herba pro Vlmaria.* Vlmaria.

S. Guyteriæ herba] *CLVSIVS in hist. Hisp. lib. 2. cap. 65. Chondrillam priorem, nonnulli Hispani vocant Yerua di S. Guyteria.* Hedypuris Monspelienſiũ.

HISTORIA gener.lib.5.cap.15.Hispanis Yerua di S.Guyteria Clusio,plurimũ ad primam Dioscoridis Chondrillam accedere videtur. Hanc Lobelius Verrucariam chondrillam appellat,&c.

IOAN. BAVHINVS. Chondrilla verrucaria ab hac differt, & pulchrè depicta est apud Matth.hist.Germ. vbi figura Gesneri per doctissimum Camerarium addita nomine Zazyntha.Non placet huius Hieracij duas figuras poni ab auctoribus historiæ Herbarij Lugdunensis. Vnam nomine Chrondrillæ prioris Clusij,qua nõ multum mihi probatur: alteram imperfectam, cap. 16. nomine Hieracij magni Dalechampij.Si Lobelio & Pennæ in Aduersariis credimus, qui hanc plantã dentem Leonis Monspeliensium vocant, erit Cichorium Constantinopolitanum Matthioli, quod facilè suspicor. Verum figura pessimè picta, nec caules sunt simplices, nec bulbi ita dispositi in radice. Hanc plantam ante 24. annos siccam cum descriptione Præceptori meo Domino Gesnero nomine Hodypnoidis Monsp.& Dentis Leonis Monspessularij misi: ea mihi Geneuæ aliquando ad duos cubitos in horto excreuit,ac asperam pertulit hyemem.

Phyllon vtrumque. S.Guyteriæ herba] *CLVSIVS in hist. libro 2.cap.56.Phyllum marificum, & phyllum fœminificum.Hispani in agro Salmanticensi, vtrumque vocant Yerua di S. Guyteria.*

IOAN. BAVHINVS. Doctissimus Camerarius

merarius pulchras figuras habet huius plantæ ex figuris Gesneri præceptoris mei obseruandissimi, cui plantas siccas depingendas, Monspelij collectas, miseram cum suis descriptionibus. Cultum in hortis, vt obseruaui in meo, Geneuæ, & Basileæ in horto Cl. Medici D. Doctoris Fœlicis, folia fert multo maiora, quàm Monspelij, vt penè diuersa appareat planta.

S. Helenæ radix] *CLVSIVS in desc. peregrinarum stirpium, p. 32. DraKena, magnam affinitatem habere videtur cum radice S. Helenæ, de qua Monardes in libr. simpl. è nouo orbe delatorum.*

CATALOGVS Francofor. p. 64. Radices S. Helenæ, Sant Helenen Wurtzel.

HISTORIA gener. pl. lib. 18. cap. 46. Pater noster, vel Radix S. Helenæ Monardi.

Sancta herba. *Vide Sancta sana, de Nicotiana.* Nicotiana.

Sancta herba. *Vide S. Barbaræ herba.* Barbarea.

Sancti Iacobi herba vel flos] *ADVERSARIA p. 79. Iacobæa Senetio, herba Sancti Iacobi.* Iacobæa.

PLANTINVS iconum p. 227. Iacobæa Senetio, & herba S. Iacobi. Lob. 113. Teut. 271.

TRAGVS lib. 1. cap. 79. flos S. Iacobi: Germanis Sanct Jacobs Blumen / *&* Sanct Johans Blumen.

Lonicervs *lib. 5. cap. 79.* S. Jacobs Blum/*Flos S. Iacobi.*

Brvnfelsivs *Tom. 2. p. 60.* Sanct Jacobs Blum.

Dodonaevs *hist. Gal. lib. 1. cap. 47. herba S. Iacobi, & Sancti Iacobi flos: Gal. l'herbe, ou fleur de S. Iaques: Germ.* Sanct Jacobs Blum. *Belg.* Sent Jacobs cruyt / & Sanct Jacobs Bloemen.

Fvchsivs *hist. cap. 283. Vulgò S. Iacobi flos, aut herba. German.* Sanct Jacobs Blum. *Gallicè, l'herbe de S. Iaques. In epitome Hispanica herba S. Iacobi. Yerua di Sant Iago.*

Herbarvm *imagines Egenolphi. p. 163. herba S. Iacobi,* S. Jacobs Blum.

Caesalpinvs *de pl. lib. 12. cap. 37. herba S. Iacobi, Vulgo quasdã habet differentias in folijs: huic. n. folia figura erucæ laciniata sunt, alteri ad raphani folia accedũt magis, sed minus hirsuta.*

Franciscvs *Calzeolaris in descriptione montis Baldi, Fior di S. Giacobo.*

Favardvs *in Galen. de simpl. li. 8. cap. 166. flos S. Iacobi, vulgariter, fleur de S. Iaques.*

Historia *Generalis lib. 5. cap. 18. Senetio maior, siue flos S. Iacobi, Fuchsio, herbarijs vulgò herba S. Iacobi & S. Iacobi flos: Gallicè l'herbe de S. Iaques: German.* S. Jacobs Blum. *Item Senetio maior, siue flos S. Iacobi Matthioli.*

Ioan.

IOAN. BAVHINVS. *Historia duas habet figuras, meo iudicio vna sufficeret.*

ADVERSARIA *p. 79. Iacobæa Senetio, herba Sancti Iacobi: Belgis, & German.* Sanct Jacobs Blum.

MATTHIOLVS *in epist. lib. 2. ad Hieronymum Heroldum p. 355. Plantam, quam Germani florem Sancti Iacobi vocant, maiorem esse senecionem facilè & tibi & Trago concedam. Idem Hist. Germ. lib. 4. cap. 94.* S. Jacobs Blum / *Senetio maior, siue flos S. Iacobi.*

GESNERVS *de col. stirp. fol. 82. D. Iacobi herba. Item D. Iacobi flos.* Polygonũ.

S. Innocentij herba] CASPARVS BAVHINVS: *Polygonum siue centinodiam dictam, à quibusdam herbam S. Innocentij esse nominatam, author est Carolus Stephanus lib. 1. cap. 12. part. de sputi sanguinei curatione: ait enim interpres* Wegtritt / oder Tausentknopff / sonst Sanct Innocents kraut genañt.

Sancti Iacobi herba marina] DODONAEVS *hist. Gal. lib. 1. cap. 47. Iacobæa marina, l'herbe Sainct Iacques marine.* Iacobæa marina, siue Cineraria.

IOAN. BAVHINVS, *Plantam hanc primum Bononiæ in horto di S. Saluator, al Burgo di S. Catharina obseruaui: quam aliqui Cinerariam & Chrysogonum Dioscor. vocabant. Florentiæ etiam mihi visa in horto Nicolai Ferrariensis, & à*

Innocenti. Doctissimus P. Penna, & Lobel. describunt & depingunt nomine marinæ Iacobeæ, vel Chrysanthemi, & Artemisiæ marinæ neotericorum.

Ribes. S. Iohannis baccæ] CASPARVS BAVHINVS: *Germani Ribes, qui Ceanothi Theophrasti species quibusdam videtur, non solum D. Iohannis racemos, sed & baccas vocare solent,* S. Johannes Beer: *quare Ceanothus leuis, ad differentiam Ceanothi asperi, qui est vua crispa, dici potest. Vide postea Sancti Ioannis racemos.*

Bellis maior. S. Iohannis flores] EVCHARIVS in *herb. p. 197.* Rinds aug.

IOANNES BAVHINVS. *Figura Bellidis maioris adposita.*

LONICERVS *lib. 5. 66.* Sanct Johans Blum/groß vñ klein. *Buphthalmus, oculus bouis, Flos S. Ioannis.*

IOANNES BAVHINVS: *Bellidis maioris non obseruaui duas species, licet Lonicerus pingat duas. habetur quidem media, sed diuersa ab ea quam pingit, quæ quidem circa Tigurum abundat.*

TRAGVS *hist. lib. 1. cap. 45. Bellis maior, Barbari Moguntinenses* S. Johans Blumen/ *hoc est, florem S. Ioannis vocant.*

GESNERVS *de col. stirp. fol. 62. Bellis maior, Vulgo D. Ioannis flos.*

VRIN-

VVINCLER in chron. Iunio Sanct Johans Blum. *Bellis.*

S. Iohannis flores] *DODONAEVS hist. Gal. lib. 2. cap. 33. Chrysanthemum, Germ.* S. Johans Blum. Chrysanthemum.

S. Iohannis balteus] *TOXITES in Onomast. Philos. pag. 137.* Sanct Johannes Gürtel/ Sanct Johannes kraut. *Balteus Sancti Iohannis. Vide postea S. Ioannis herba.* Artemisia.

Sancti Ioannis herba] *EVCHARIVS p. 89. Artemisia,* Sanct Johans kraut/ Sant Johans Gürtel. Artemisia.

BRVNSCHVVEIG S. Iohannis herba non est artemisia, vt quidam volunt.

LONICERVS lib. 5. cap. 170. S. Johannes Gürtel/ Beyfuß.

RVFFIVS in Diosc. lib. 3. cap. 108. ἀρτεμισία, Germanis, S. Johans Gürtel.

GOROPIVS in Hermat. lib. 7. pag. 139. Arthemisia, olim herba Iani, nunc Diui Iohannis. Item in Vertumno, p. 47. Herba S. Iohannis: Item in Gallicis lib. 5. p. 127. Artemisia, nobis S. Ioannis herba, olim Iano sacrata, &c.

BRVNFELSIVS in herb. tom. 1. Rhaps. 52. Artemisia, Beyfuß/ S. Johans Gürtel.

FVCHSIVS hist. cap. 13. Bucken/ Sanct Johans Gürtel/ *Germanis: Gallis, l'herbe de S. Iean. Artemisia.*

HARCHIVS in enchir. p. 24. *Artemisia, Gallis l'herbe de S. Iehan. Brabantis* Sint Johans Cruyt. *Germ.* S. Johans Gürtel.

LOBELIVS *obs. p. 340.* ἀρτεμισία *Gal. l'herbe de S. Iehan.*

APOLLINARIS *de experim. lib. 2.* Beyfuß / Sanct Johans kraut / Sanct Johans Gürtel.

REFORM. *Vuorm. Sect. 1. p. 24. Artemisia* S. Johans Gürtel.

TRAGVS *hist. Gal. lib. 1. cap. 9. Mater herbarum Gal. l'herbe de Iehan. Germ.* Sant Johans Gürtel / *Belg.* Sint Jans Cruyt. *Idem hist. Lat. Pemp. 1. lib. 2. cap. 12.*

VVIRSVNG. Sanct Johans Gürtel / Beyfuß.

IOAN. *Agricola in med. herb. lib. 1. cap. 186. Artemisia* S. Johans Gürtel.

FAVARDVS *in Gal. simpl. lib. 6. cap. 45. Artemisia, vulgo l'herbe de S. Iehan.*

HISTORIA *general. lib. 8. cap. 33.* ἀρτεμισία, *Gallis armoisse, & l'herbe S. Iehan. Germ.* Sanct Johans Gürtel.

MATTHIOLVS *in hist. Germ. libro 3. cap. 91.* Beyfuß / S. Johans Gürtel.

Artemisia latifolia. S. Ioannis cingulum] CASPARVS BAVHINVS *vulgaris est Artemisia appellatio apud nostros, nomine Cinguli S. Iohannis,* S. Jo-

Johannes Gürtel. *quod & plures nominant Herbarij sub Germanico nomine. Vide Sancti Iohannis herba.*

S.Iohannis herba] *RVELLIVS lib.3. capite 61. Habetur & Artemisiæ genus aliud minutis foliis, circa riuulos aggeresq;, &c. vulgus Diui Iohannis herbam vocat.* Artemisia tenuifolia.

IOAN. BAVHINVS. Hanc existimo traditam ab Aduersariis p. 340. nomine Artemisiæ tertiæ Diosc. & Leptophylli, quæ alioqui Matthiolo Ambrosia, à qua nondum distinguo: quamuis diuersam faciat Lobelius. Clusius in hist. Hispanica capite 57. describit, & veram Artemisiam tenuifoliam 2. nominat, ac Ambrosiam male vocari ait. Hanc ante multos annos cum descriptione Praeceptori meo D. Gesnero misi, verùm de hac aliàs plura. Monspelij, Basileæ, Bononiæ & multis aliis in locis, reperi.

Sancti Iohannis herba *nuncupata vulgò. APOLLO rad.4. fol.145.* Mētha Saracenica, siue costus hortensis.

IOANNES BAVHINVS. Vide postea S. Mariæ herba, de Mentha siue costo hortensi.

Sancti Iohannis flos. *Vide antè S. Iacobi de Iacobæa.* Iacobæa.

Herba Sancti Iohannis. *Vulgi Sclarea. Lobel. obs. p.301.* Gallithricum satiuum.

BRASAVOLVS in exam. simpl. Sclarea, herba S. Iohannis, Ferrariæ.

IOAN. AGRICOLA in med.herb.lib.1.pag. 53.herba S. Iohannis Ferrariæ vocata, quam Simon Genuensis centrum Galli, &c.

ALOYSIUS Mundella, in annot. in examen simpl. Brasauolæ. Mirum nobis videtur, te non refutasse Simeonis Genuensis opinionem; qui quam vocant sclaream, siue herbam S. Iohannis, cristam gallinaceam interpretatus fuerit.

CLUSIUS in Pannon. lib.3.ca.42. Mihi scarlea vulgaris, siue sclarea, quam Galli Oruale, Vngari Zent Janos *siue/hoc est S. Ioannis herbā vocant, Horminum syluestre primum erit. In nomenclatore Pannonico Orminum syluestre Gallithricum & scarlea, vulgo* Zent Janos *siue/hoc est, S. Ioannis herba.*

AMATUS Lusit. in Diosc. lib.3.enar.142. Sclarea, aut S. Ioannis herba.

MATTHIOLUS in Diosc. lib.3.cap.128. Ruellius & Fuchsius credunt Horminum satiuum eā plantam, quæ à nonnullis herba S. Ioannis appellatur, sed eorum sententiam minus probo.

Abrotanū mas. Sancti Iohannis herba] *ADVERSARIA p.340. Abrotanum mas, Vulgus Picardorum & Francorum, herbam & lignum S. Ioannis vocitant; eoq; in coronamentis, & lumborum superstitioso cinctu, ad Epilepsiam morbum D. Ioannis putatum auerruncandum expetunt. Hinc Ruellio dubitandi ansa iudicij hallucinati, quam factiose illi*

vt

vt solitus est, improperat ille Bambalio commentor Matthiolus.

LOBEL. *obs. p. 443. Abrotanum mas. Gallobelgis nonnullis,* Bres *de S. Iehan.*

S. Ioannis herba] ANGVILLARA *epist. 14. aut Berbena, Berbenaca et herba di S. Giouãni.* Verbenaca vulgaris.

IOAN. BAVHINVS. *Hac herba S. Ioannis, alia non est quàm Verbenaca vulgaris, quæ depicta apud Fuchsium pro Verbenaca recta, siue mare, & ab aliis multis, vt in Verbenaca dicetur.*

S. Ioannis herba] *est perforata.* BRVNSCHVVEIG.

FVCHSIVS *hist. cap. 322. Hypericum vocãt herbam D. Ioannis, Germ.* S. Johans kraut. *In Hispanica epitome, Yerua de S. Ioan.* Hypericũ.

ANGVILLARA *epist. 13. dicit: Hypericum vocatur herba di San Gioanni.*

IOAN. AGRICOLA *in med. herb. Herba S. Ioannis, & fuga dæmonum vulgò.*

EVCHARIVS *p. 318. in herb. Ipericon herba S. Ioannis, Scopa regia, herba perforata, fuga dæmonum.*

TOXITES *in onom. phil. p. 229.* S. Johans kraut/Hart hau/*perforata, herba S. Ioannis.*

RVFFIVS *in Diosc. lib. 3. cap. 146. Hypericũ Germ.* S. Johans kraut/*officinis perforata.*

LONICERVS *lib. 5. hist. cap. 124.* S. Johans kraut/*Hypericum, perforata. Idem in Dio-*

ſcorid.libro 4. capite 162. herba Diui Ioannis,&c.

TRAGVS *lib.1.cap.23. Herba perforata,* S. Johans kraut.

CORNARIVS *in Dioſc.lib.3. cap.154. Hypericum,noſtri* Sanct Johans kraut *dicunt, hoc eſt,herbam S.Iohannis.*

CORDVS *in Dioſc.lib.3. cap. 132. perforata: Germ.*S.Johans kraut. *(Hypericon.*

VVIRSVNG. Sanct Johans kraut/

DODONAEVS *hiſt.Lat.pemp.1.lib.3. cap. 24.p.76. Perforata,Hypericon: Germ.*Sant Johans kraut: *Anglis,*S.Johans Worte: *Bohemis,*S.Jana Zwencok.*Item hiſt.Gal.lib.1. cap. 42.In hiſtoria vitis,ſimiliter.*

RVELLIVS *libro 3.capite 74. Hypericon,herbam perforatam vulgus; item herbam Diui Iohannis.*

PAND.*Moreti ca.655.Scopa Regia,herba S.Ioannis.&c.Item ca.154.Herba S.Iohan. Hypericon; perforata, &c. Hortus ſan.cap 516.Hypericon,herba S.Ioannis.*

HISTORIA *gener.lib.10.cap.35.Hypericum: Germ.*S.Johans kraut.

HARCHIVS *in Ench.ſimp.p.144.Hypericũ: Brab.*Sint Jans cruyt. (graſſe.

LOBEL.*obſ.p.216.Hypericum:Anglis* Johns

ADVERSARIA *p. 172.* ὑπερικόν: *German.* Sanct Johans kraut: *Belgis,* Sanct Jans

cruyt:

cruyt: *Angl.* S. Johns Worte.

AMATVS Lusitanus in Diosc.libro 3.capite 168. officinis, Mille perforata: German. Sant Johans kraut.

HERBARVM imagines Egenolphi.Hypericon, S.Johans kraut.

CRONEMBVRGIVS de comp.medicam. li.8.de Oleo hyperconis, fol.115.herba S.Ioannis & perforata.

IACOBVS de Manliis in Luminari maiori in syrupo de ficub. fol.39. perforata. 1.herba S.Ioannis, siue fuga dæmonum. quidam herbam Cordialem appellant.

MATTHIOLVS hist. Germ. lib.3. cap.114. S.Johans kraut/*Hypericum.*

APOLLO rad.1.in Mithridat. Democrit.p. 90. Hypericum, vulgò perforata, aliis herba Sancti Ioannis.

BRVNFELSIVS tom.3.Rhapsf.28.Hypericum, S.Johans kraut.

GESNERVS de col. stirp. fol. 62. Androsæmon seu perforata, vulgò D.Ioannis flos.

REFORM. Vuorm.sect.1.p.29.Hypericum, Ruta folis, S.Johans Blumen.

VVINCLER in chron.Iulij. Sant Johans Blumen/*Hypericum aut Perforata.* Hypericũ hirsutum, siue Androsæmon.

S. Iohan. herba] *FVCHSIVS. Epitome Hispan.Androsamon,è specie de Yerua de S. Iuan.*

Anacampse ex aliorum, Crassula maior. Sancti Iohannis herba] *Tragus lib.1. cap.122. Scrophularia,* Wund kraut/ Sant Johans kraut.

Brunfelsius in herb. tom.1. Rhaps.37. Scrophularia media, Knaben kraut / Sanct Johans kraut.

Refor. Vuorm. sect.1. p. 27. Crassula maior, S. Johans kraut.

Iuglans. S. Ioannis nuces] *Historia generalis plantarũ per insignẽ typographũ Rouillium edita li.3. c.13. Tragus li.3. c.66. prodidit Vasoniæ iuglandem repertam esse, quæ ante diem D. Ioanni sacrũ, neq; folia, neq; nuces ostẽderet, &c. Eiusmodi iuglãdes Ioan. Bauhinus Medicus perdoctus & rei herbariæ peritißimus, circa Tigurũ etiã se vidisse affirmat. Dalechampius, nuces, quæ antea velut aridæ ac mortuæ, pridie D. Ioannis festum diem repertæ germinant, & folia mittunt, in agro Lugdunensi, perquam multas reperiri asserit, eas vulgus appellat Noix de la S. Iehan.*

Ioan. Bauhinus. Audio reperiri in Burgundia eiusmodi iuglandes.

S. Ioannis panis] *Toxites in onom. Philos. p.119.* Sanct Johans Brodt / *Ceratia, Panis Sancti Ioannis.*

Siliqua. *Lonicerus lib.4. cap.71.* Sanct Johans Brodt/ *Siliqua.*

Ryffius in Dioscorid. libro 1. capite 130.

Xylo-

Xylocerata: *German.* Sanct Johans Brodt.

LACVNA *in Diosc.lib.1.cap.130.* κερατία: *Germanicè,* S. Hans Brodt. *(Siliqua dulcis.*

VVIRSVNG Sanct Johans Brodt.

DODONAEVS *hist. Gal. lib. 6.cap.64.* κεράτιον: *Germ.* Sanct Johans Brodt/ *Belgis,* Sint Jans Brodt.

RAVVVOLF *in Itiner.p.1.pemp.2.pag. 24.* Sanct Johans Brodt: *Gracè, Xylocerata.*

CAMERARIVS *in hist. Matth. Germ. lib. 1.cap.73.* S. Johans Brodt/ κερατωνία.

ADOLPHVS *Occ. in ph.* ξυλοκέρατα, Sant Johans Brodt.

HISTORIA *generalis lib.1. cap. 40. Arabib. Charimb. Germ.* S. Joans Brodt.

LOBEL.*obs p.541 Siliqua: Germ.* Sanct Johans Brodt.

AMATVS *Lusitanus in Diosc.lib.1.enar.134:* κεράτιον: *Latinè, siliqua: Germ.* Sanct Johannis Brodt.

IOAN.BAVHINVS. *Apud Amatum annotatum per Robertum Constantinum, & impressum Lugduni apud Theobal. Paganũ, malè pro siliqua hac ponitur figura Pipis, vt vocãt, Calcutici.*

GESNERVS *de hortis Germ.fol.252.p.2. Ceratonia,* S. Johans Brodt.

CORDVS *in Dioscorid.libro 1. cap.159. Offic. corrupto vocabulo Xylocaracta: Germ.* Johans

Brodt: *quoniam credunt D. Ioannem Baptistam hoc fructu loco panis in solitudine victitasse.*

PLACOTOMVS *in Eobani commẽt.* κεράτια: *Germ.* Johans Brodt/*&* Bocks hoͤrnichen.

CATALOGVS *Francof. p. 7. offic. Carubie* Johans Brodt.

HERBARVM *imagines Egenolphi, Caroba,* S. Johans Brodt.

IOANNES BAVHINVS. *Figura mala in prædicto herbario.*

SCHVVENCKFELT *in Thes. pharm. lib. 1. p. 32. Siliqua, panis Diui Ioannis,* κεράτιαν, ἀῤῥόβια *Actuario.*

MATTHIOLVS *hist. Germ. lib. 1. c. 73.* S. Johans Brodt. *Arabib. Charumb.*

CORNARIVS *in Dioscoridem lib. 1. c. 127. Xylocaracta officinis corrupta voce. Nostris vulgò panis S. Ioannis.*

REFORM. *Vuorm. sect. 4. p. 53. Siliqua, Panis Diui Ioannis.*

Iudaica arbor. Wild Sanct Johans Brodt/oder Judas Baum. *Siliqua syluestris.* CAMERARIVS *apud Matth. in hist. Germ. lib. 1. cap. 73.*

Armeniaca. Sancti Iohannis Persica] RVFFIVS *in Diosc. libro 1. capite 131. Aestate præcocia Persica: Germanis,* Sanct Johannes Pfersich: *Gallis, Abricot.*

LACVNA *in Dioscoridem libro 1. capite 131.*

Arme-

Armeniaca & præcocia; German. Sanct Jo-hans Pfersich.

DODONÆVS hist. Lat. pemp. 6. lib. 3. capite 7. Malum Armeniacum: Germ. Melelen/S. Johans Pfersich.

HISTORIA generalis lib. 3. cap. 4. μῆλα ἀρμενιακά. *Germ.* S. Johans Pfersich.

LOBEL. obs. p. 596. Armeniaca. Germ. S. Jo-hans Pfersich.

MATTHIOLVS hist. Germ. lib. 1. cap. 82. Marillen/S. Johans Pfersigen.

FRISCHLINVS in nomencl. triling. c. 19. μῆλον ἀρμενιακόν, Amarelln / Sanct Johans Pfersich.

VVINCLER in chronic. Aprili, Pfersing/ *Aurea mala, Armeniaca, Chrysomela: German.* S. Johans Pfersing.

Sancti Iohannis Persica] *AMATVS Lusitanus lib. 1. enar. 147. Duracina Persica: Hispanicè, durasios, durazios. Gallicè, presses: Germanicè,* S. Johans Pfersich. *Duracinum sic dictum, quia difficulter ab ossibus auellitur, &c.* Persica mala.

IOAN. BAVHINVS. Ego malim cum præcedentibus Sancti Iohannis Persica dicere esse Armeniaca.

Sant Johans Oepffel / *Sancti Iohannis poma: German. Præcocia mala. TRAGVS libro 3. capite 44.* Poma.

HISTORIA gener.libro 3.capite 1. Mala mustea à celeritate maturescendi, quæ nunc Melimela dicuntur, à sapore melleo. Vulgò, Pomme de Sainct Iean.

Pyra. S.Ioannis pyra] *HISTORIA gener. li.3. cap. 7. Pyra Hordearia, vulgò, Poires de S. Iehan, quæ cum hordeo maturescunt.*

Diospyros. Sancti Iohannis Pyra] GESNERVS *de hortis fol. 257. Diospyros circa Riuarium lacum Pyra Sancti Ioannis vocant, Bernenses*, Slubiren / &c.

Ribes. Sancti Iohannis racemi] LONICERVS *libro 4.cap.65.* S. Johans treublin.

TRAGVS *lib.3.capite 22.Ribes,* Sanct Johans treubel.

TOXITES *in onom.philos.p. 333.* Sanct Johans treublen/*Botrus S.Ioannis:Gal. Raisins de S.Iehan, Vua D.Ioannis.*

DODONAEVS *hist.Lat.pemp.6. lib.1.ca.9. Grossularia rubra: Germ.* Sant Johans treubel/*siue* treublin/ S. Johans Beerlin. *Idem hist.Gal.lib.6 cap.20.*

VVIRSVNG Sanct Johans treublin/ S.Johans Beerlin.

HISTORIA generalis lib.2. cap.4. Gesnero Ceanothus lauis. German. S.Johans treublin/ *aut* Beerlin.

LOBEL. *obs. p. 651. Ribes Arabum, Germanicè*

nicè Sanct Johans treubel/*&* treublin/S. Johans Beerlin.

CATALOGVS Francofor.p.65. Ribes, Johans treublin.

HERBARVM imagines Egenolphi p. 91. Ribes, Johans treublin.

CRONEMBVRGIVS de comp. med. lib. 2. p. 44. Ribes officinis, iam omnibus Arabum puto dogma sectantibus, notissimi sunt fructus, quorum nullam antiqui mentionem habuerunt. Serapioni tamen cap. simpl. 241. oculari fide monstrauit: Germ. S. Johans Beerlin.

IOAN. BAVHINVS. An hac planta sit Ribes, dicetur suo loco.

MATTHIOLVS in hist. Germ. lib. 1. ca. 45. S. Johans treuble / *Ribes vulgaris: Bohemicè* Wyno S. Jana.

NICODEMVS Frischlinus in nomencl. triling. cap. 22. ἅλιμος, *Halimus, Aureo sepimento vallari idoneus,* S. Johans treublin.

GESNERVS de col. stirp. fol. 102. Ribes vulgo dictum, Acinos D. Ioannis vocamus.

Sancti Iohannis racemi] *LONICERVS libro 4. capite 65.* Wild Sanct Johannes treublin. Ribes nigra.

Sancti Iuliani Thymbra] *HISTORIA gener. libro 8. capite 9. Thymbra verò Penæ. In Tyrrheni maris asperis & salebrosis Sancti Iuliani*

Hetrusci, magno prouentu oritur, aspectu perquā elegās herbula: Pisanis Vernaculo idiomate, Thymbra di Santo Iuliano dicta.

PLANTINVS *icon.p. 425. Thymbra Sancti Iuliani, siue Saturtia vera, Aduersarÿs 182. Teuton.510.*

Eupatorium adulterinum. Herba Sanctę Kunigundis, *officinis eupatorium.* TRAGVS *lib.1.cap.165.*

MATTHIOLVS *in hist. Germ. lib. 4. cap. 41. Eupatorium Auicennæ, seu vulgare herba Kunigundis,* Kunigund kraut.

TOXITES *in onom. philoso. p. 219.* S. Kunigundt kraut. *Eupatorium.*

IOAN. BAVHINVS, *Toxites hoc capite varias confundit plantas.*

FVCHSIVS *hist. cap. 101. Eupatorium adulterinum, herba S. Kunigundis.*

SCHVVENCKFELT *in Thes. pharmac. lib.1.p.10. Eupatorium Auicennæ offic. Eupatorium Cannabinum, herba Kunigundis.*

IOANNES BAVHINVS. *Auicennæ Eupatorium non est hoc, vt dicetur sub Eupatorio suo loco.*

Ageratum. Sanctę Kunigundis herba] LONICERVS *lib.5.cap 277. Ageratum Dioscoridis, vulgò Eupatorium Mesues, herba Sanctæ Kunigundis,* Kunigund kraut.

AMATVS *in Dioscorid. lib. 4. enar. 61. Ageratum,*

ratum, *Eupatorinm Mesue, Italicè herba guilia: Germ.* Kunigund kraut/*&* Wasser dost.

IOANNES BAVHINVS: Nomina hæc Germanica malè tribuuntur Agerato, cùm sint præce.:entis plantæ.

Sancti Ladislai regis herba Vngaris, *quæ vulgò cruciata*] *CLVSIVS in Panno. libro 2. capite 34. p. 282 Item in nomencl. Pannonico, Gentiana vulgò cruciata dicta.* Zent Lazlo Kiraly *siue, hoc est, S. Ladislai regis herba, &c.* Gentiana minor, quę cruciata.

Sancti Laurentij herba] *TOXITES in onom. philos. p. 354.* Sanickel/ Sanct Laurentzen kraut. *Diapensia, herba Sancti Laurentij, Ferraria minor.* Sanicula, siue Diapensia.

Sancti Laurentij herba] Sanct Laurentz kraut/ Schwalm wurtz / *Vincetoxicum. TOXITES in onom. philos. p. 213.* Asclepias, siue Vincetoxicum.

Sancti Laurentij herba] *CLVSIVS in Hisp. hist. libro 2. capite 86. Astragali tertia species, Onobrichis Placa: Lusitanis, Herua de Santo Lorenzo.* An Astragalus Monspeliano candidior.

IOAN. BAVHINVS, de hac herba sub Astragalo.

Sancti Laurentij herba] *ANGVILLARA epist. 13. Artetica pandectarij, herba Laurentiana, aut Lorenza; quam posuit Fuchsius pro consolida media.* Consolida media.

CAESALPINVS de pl. lib. 11. cap. 36. Al-

terum eſt genus Chamæciſſi, vulgò appellant Laurentianam: alij herbam S. Laurentij, alij conſolidam mediam. Plinius hanc intellexit, cùm dixit, Chamæciſſus ſpicata eſt, &c. Alibi, Hederam, inquit, eſſe non attollentem ſe à terra, &c.

Guaiacũ. Sanctum Lignum. *Hiſpanis & Italis: Latinis lignum Iudæum.* RVFFIVS *lib. I. cap. III. in Dioſcorid.*

PALMARIVS *de morb. cont. libro I. capite 2. dicit Guaiacum albidum ac buxeum, vt efficaciſſimum, & peculiare nomen ſanctum appellatum ſecundum quorundam opinionem (quæ ei non placet) ei præferendum eſſe, quod parte interna plurimùm nigricat.*

GEORGIVS *Heniſchius in Enchir. medicinæ, p. 33. Sanctum lignum, ſeu Guaiacum.*

SCHVVENCKFELT *in Theſ. pharm. lib. I. p. 50. Guaiacum, Gaiacum, Lignum Indicum, Lignum ſanctum.*

DISPENSARIVM *Colonienſe p. 45. Lignum Guaiacum, quod nonnullis Lignum ſanctum dicitur, Ebeni genus creditur.*

M. FVMEE *hiſt. gen. Indiæ occid. Gallicè lib. 3. cap. 29. Lignum ſanctum dictum in India, Gyalacam, quo curatur lues venerea: quæ etiam curatur cum radice & ligno Chinæ, quæ eadem cum Gualacam.*

IOAN. BAVHINVS: *Quomodo hæc*

cohæ-

cohæreant, non video. Item lib. 2. cap. 44. In Boriquem abundat Guaiacum, quod vocatur Sanctum lignum.

MANARDUS *lib. 16. epist. 4. ad Cardinalem Campegium, Lignum Indicum, &c. Sanctum illud vocatum magis, quàm primum efficax esse puto, &c. Item libro 17. epist. 3. Lignum quod sanctum haud immeritò ab his nuncupatum est. Tria ad nos hactenus huius ligni genera peruenêre. Primum, quod Guaiacum vocant, &c. Alterũ albius. Tertium, quod sanctum præcipuè vocatur, &c.*

VVIRSUNG: Indianisch holtz / *Guaiacum lignum sanctum.*

CAESALPINUS *lib. 3. cap. 22. Alterum genus Guaiaci, Lignum sanctum vocatur, quod Guaiaco præfertur.*

REFORM. *Vuorm. sect. 9. p. 77. Gaiacum, Guaiacum, lignum Indicum, Lignum sanctum, Hagioxylon.*

CRONEMBURGIUS *lib. 8. de comp. in oleo Guaiaci p. 117. Fracastorius in Syphilida, arborem sanctam dixit, nec desunt, qui Guaiacum.*

VALERIOLA *obs. libro 1. obs. 3. p. 42. Lignum sanctum.*

Sanctimen, *Verbena.* TOXITES *in onom. philos. p. 265. Sacra herba.* Verbenaca.

S. Magdalenæ flos] CASPARUS BAUHINUS, *Germani nostri Nardum Celticam seu* Nardus Celtica.

Romanam, vel spicam Celticam seu Romanam florem Diuæ Magdalenæ, & herbam Diuæ Magdalenæ vocare solent. Marie Magdalene Blum. Magdalene kraut: *adstipulatur* VVIRSVNGVS *edit. post. Vide Sanctæ Mariæ Magdalenæ flores.*

Sanctæ Mariæ arbor] LVMINARE *maius Iacobi de Manliis, suprà Vng. de arthanita, fol. 58. Arbor Mariæ, est Rosmarinus.*

Rosmarinus. IOAN. BAVHINVS. *In arbore Mariæ plura videre licebit.*

Damascenicum nothum, siue calceolus. Sanctæ Mariæ calceolus] DODONAEVS *hist. Lat. pemp. 2. libro 1. capite 22. p. 180. Calceolus D. Mariæ, siue calceolus Marianus.*

CLVSIVS *in Panno. lib. 2. cap. 32 p. 273. Pseudodamasonium similis cum Pannonico coloris, florem ferre retulerũt, quod in Hercynia sylua nascitur, & ab incolis* Marien schuch *vocari, &c. Gesnerus in epist. frequentem in Heluetiis ait, illi verò luteum etiam florem tribuit, & ad Alismatis species refert. Cosmosandalos Pausaniæ fuerit, &c. Quidam vir doctus Lonchitini primam esse putat,* vnser Frawen schuch *appellant: hoc est, calceolos Virginis: Iosiæ Simlero,* Anckenballen. *Idem in Nomencl. Pannonico Pseudodamaseni-um; Calceolus Mariæ.*

HISTORIA *Gener lib. 10. cap. 29. Elleborine Ferruginea Dalechampii. Est, inquiunt, Penæ &*

& Lobelius recentiorum calceolus Mariæ, Damaso nium Dodonæi de floribus, &c.

GESNERVS *de col. stirp. fol. 64. p. 2. Calceoli Diuæ Mariæ foliis ellebori. An eidem, pagina præcedenti, cacalia lutea,* Vnser Frawen schůle. *Idem hort. German. fol. 245. Alismatis species, vt quidam putant, Calceolus Diuæ Virginis vulgò dicta.*

Sanctæ Mariæ calceoli] VVIRSVNG *in indice,* Vnser Frawen Schůchlen / *Melilotus.* Melilotus.

VVINCLER *in Chronici stirp. initio,* Vnser Frawen Schůchlin/*Melilotus, aut Regia corona: sunt quatuor genera.*

Sanctæ Mariæ calceoli] DODONAEVS *hist. frument. capite 91. Trifolium corniculatum, German.* Wildenklee / Vnser Frawen Schůchlin/ꝛc. Lotus Vrbana Matthioli.

FVCHSIVS *hist. capite 201.* Vnser Frawen Schůchlen. *Melilotus Germanicè.*

TOXITES *in onom.* Vnser Frawen schlüssel/*Mallut, Melilotus.*

TRAGVS *lib. 2. cap. 3. herba flaua & leporina, Germ.* Vnser Frawen Schůchlin.

VVIRSVNG, Schůchlen/ Vnser Frawen Schůchlen. *Melilotus.*

REFORM. *Vuorm. sect. 1. fol. 31. Melilotus nobilis officinarum,* Vnser lieben Frawen Schůchle.

Carduus Marianus. Sanctæ Mariæ carduus] TOXITES *in Onom.philos p.354. Carduus S. Mariæ, Carduus lactatus, tribulus S. Crucis, tribulus S. Mariæ.*

IOANNES BAVHINVS. *Toxites confundit hoc capite Carduum cum alijs, vti antè confuderat, p.241.*

FVCHSIVS *hist. cap.16. Mariæ carduus, vulgò German.* Marien distel/ *aut* Frawen distel. *Gallis Chardon an laict de nostre dame. Ibidem annotatum spina alba hortensis, Carduus Beatæ Mariæ.*

REFORM. *Vuorm. sect. pri. p.25. Carduus Marianus, Carduus diuæ Mariæ, Silybum,* Frawen distel/ Marien distel/ Vnser lieben Frawen distel.

FRISCHLINVS *in nomencl. cap. 32. Carduus Mariæ,* Vnser Frawen distel.

APOLLO *rad. 1. suprà. El. Hamech, fol.106. Fuchsius spinæ albæ vnum genus, putat Carduum illum Beatæ Mariæ. Italis herba del lacte, quam alij Leucacantham Diosc. putant, &c. Carduus Sanctæ Mariæ.*

EVCHARIVS Rößlin *in herbario Germanico anni 1533. fol.121. Bedegar. Spina alba, carduus S Mariæ, labrum Veneris, Chamæleon,* Wergen distel/ Fehe distel/ Vnser Frawen distel.

IOANNES BAVHINVS. *Nomina diuersarum plantarum confunduntur ab Euchario, & præ-*

præterea penitus figura eryngij, descriptio nullius mometi. Existimo nihilominus eum intelligere carduum Marianum cum maculis lacteis: quamuis iterum describat fol.208. dicens, Weiß distel/ *labrum Veneris, Chamæleon, Carduus Mariæ: ibi ait habere maculas albas.*

HISTORIA *gener. lib. 14. cap. 22. Leucographis Plinij Dallechampio, Carduus Mariæ vulgò, Germ.* Marien distel/*&* Frawen distel. *Gallicè, Chardons nostre dame.*

HARCHIVS *in Ench. simpl. p. 241.* ἄκανθα λευκὴ, *Carduus Beatæ Mariæ vulgò. Gallicè, Chardon de nostre dame: Braban.* Vnser Frawen distel.

AMATVS *in Diosc. li. 3. enar. 7. Chamæleon albus: Hispanis, Cardo pintto: Italicè, Cardo Maria, cardo Maculato: Gallicè, Carline: Germ.* Vehe distel/ Marie distel/ *&c.*

IOAN. BAVHINVS. *Amatus aliqua nomina hic confundit.*

GESNERVS *de hortis, fol. 251 p. 2. Carduus Mariæ vulgò dictus. Aliqui Silybum putant, à quibus dissentio.*

CORDVS *in Diosc. libro 3. cap. 10. Quidam Marianum Carduum, veluti maculis lacteis in foliis conspersum, Chamæleonem vocant: sed non probabile quiddam afferunt. Item capite decimoquarto: Spina alba, quo nomine à nobis appelletur,*

nondum inter doctos conuenit: quamuis Fuchsius Marianum carduum, spinam albam esse certò affirmet.

MATTHIOLVS *lib.1.epist.ad Vincentium Cantonum, Carduus, quem quidam Diuæ Mariæ appellant, &c. Idem epistol. libro secundo, in epistol. ad Petrum Cannizerum adu. Lusitan. p. 205. Amatus Chamæleonem album censet esse stirpem, quam quidam Carduum Mariæ, &c.*

ANGVILLARA *epist. 8. p. 151. Si Carduus Mariæ & Carduus Lactarius non sit Silybum, nescio quid sit Silybum.*

FAVARDVS *in 6. Galen. de simpl. 11. Acantha leuce, Chardon de Marie.*

IOAN. AGRICOLA *de med. herb. lib. 1. Carduus Marianus, nescio an à Dioscoride sit descriptus.*

CATALOGVS *Francof. p. 18. Carduus Marianus, seu Carduus diuæ Mariæ, Silybum.*

LONICERVS *in hist. lib. 5. cap. 26 spina alba, vulgò Carduus Mariæ,* Frawen distel/ Marien Distel.

TRAGVS *lib. 2. cap. 107.* Marien distel/ Frawen distel/ Vnser Frawen distel/ *Carduus Mariæ.*

ADVERSARIA *p. 366. Silybum, Carduus Mariæ: German.* Marien distel. *Belgis,*

gis, Vnser Frawen Distel.

CAMERARIVS *in horto p. 35. Carduus Mariæ vulgaris.*

Sanctæ Mariæ Carduus] CAMERARIVS *in horto p.35. Cardui Mariæ alia species, cuius semen subalbicans: eius semen inueni inter Epithymum è Creta delatum, folia planè similia illi carduo, quem ibidem lacteum nuncupat D. Rauvvolfius, vel Bogdeguar Arabum, &c.*

Sanctæ Mariæ Chirothecæ] HISTORIA *gener lib.7.cap.20. Fuchsio campanula, quibusdam Archangelica: Gallis Gantelets, vel Gans de nostre dame.* Campanula.

Sanctæ Mariæ chirothecæ] HISTORIA *gener. li.7.cap.23. Digitalis Fuchsio: Gallis, Gans nostre dame.* Digitalis.

Sanctæ Mariæ chirothecæ] ALOISIVS *Mundella in exam. simpl. Bras. Ruellius in Gallia Baccharem sub nomenclatura Chirothecæ Mariæ: neq; hanc sclaream esse dicit.*

RVELLIVS *libro tertio, capite 37. Baccharim officinæ non norunt. Rura apud nos diuæ Mariæ Chirothecas appellant, hancq; nectunt in coronas.*

IOANNES BAVHINVS. *Ex solo nomine si quis intelligere posit mentem Ruellij, lubens audiam: lectores igitur perquirant, quæ sint illæ chirothecæ.*

CORNARIVS *in Dioscorid. libro 3. capite 43. Baccharis ignota est officinis, sed herbariorum vulgus* Benedicten kraut/ *id est herbam Benedicti, siue benedictam vocat: aliqui etiam* Unser Frawen Hendschuch / *hoc est Chirothecas nostræ Dominæ appellant.*

Cariophyllata. IOAN. BAVHINVS. *Quomodo hoc nomē possit conuenire Cariophyllatæ non video, confunduntur fortè plantarum nomina.*

Sanctæ Mariæ claues; *Vide Sanctæ Mariæ calceolos.*

Nardus Celtica. S. Mariæ flores] CORDVS *in Diosc. lib. 1. cap. 7. Nardus Celtica: Germ.* Marien Blumen/ *&* Spicanarden.

CATALOGVS *Francofor. p. 65. Saliunca seu spica Celtica: Hirculus,* Marien Magdalenen Blumen/ Langē Spick. *Saliunca, spica Celtica, seu Gallica, Nardus celtica,* Celtisch narden. *Item p. 51. Nardus Gallica, Spica Romana,* Langen Spick / Marien Magdalenen Blumen. *Item p. 74. Spica Romana, Saliunca vulgaris,* Marien Magdalenen Blumen.

FRISCHLINVS *in Nomenclat. cap. 31.* νάρδος κελτική, S. Marien Magdalenē blum.

Absinthiū albis floribus. S. Mariæ fumus] CLVSIVS *in Pannonicis li. 3. c. 34. Montanis venatorib.* Unser Frawen Rauch / *&* Weiß Rauch. *Ego Absinthij alpini vmbelliferi nomen illi indidi.*

IOAN.

IOANNES BAVHINVS. Huius figura transposita & malè collocata typographi errore, sub titulo Absinthij alpini. De hac planta sub Absinthio plura.

Sanctæ Mariæ fumus] CLVSIVS *in Pannon. libro tertio, capite 36. Montanis venatoribus.* Unser Frawen Schwartz Rauch. *Ego Parthenium Alpinum appello.* Millefoliũ Alpinũ. Ioan. Bauhini.

IOAN. BAVHINVS. Hanc plantam, ni fallor, in peregrinatione Rhætica cum Domino Gesnero anno 1561. reperi in monte prope Vuesen. Eandem etiam mihi misit frater Casparus Bauhinus, allatam ex montibus Rheticis, sic descripserã: Herba Millefolio straliote minor, quæ florib. multũ differt. Quãuis enim Vmbella minor sit, singuli tamẽ flores, quadruplo vel quintuplo maiores sunt: foliola florũ in circuitu magna, alba, apices in medio lutei; Scãmas etiam habet externas cum nigris fimbriis. Planta nõnihil hirsuta, vel tomentosa, similis plãtæ, cui titulum feci millefolio Alpino affinis herba, quibusdam Iua Moschata: quæ ab hoc millefolio differre videtur, quòd ad millefolium minus accedant folia, nec etiam mihi hirsuta apparuerint, flores quoque minores. Verùm de hac Iua moschata, alio loco.

Sanctæ Mariæ herba] LVMINARE *maius, Iacobi de Manliis in Martiato. Secundum Petrum de Crescentiis, herba S. Mariæ est Mentha* Mentha spicata.

Romana, vel Saracenica, quod falsum est. nam in isto vnguento vtrumque ingreditur. Idem postea iterum dicit, Petrus de Crescentiis in cap. de mentha ait: Menthæ tres sunt species. est quædam domestica, est & alia syluestris, & acutiora habet folia: & hæc est mentha Romana, vel Saracenica, & vulgariter herba Sanctæ Mariæ vocatur. Hoc falsum est, &c.

HISTORIA *gener lib. 5. cap. 48. Mentha satiua tertia Dodonæi, Mentha Saracenica, & Mentha Romana quibusdam dicitur. Gallicè, Mente de nostre dame, & Mente Romaine: Germanicè* Balſammüntz/ *&* Vnſer Frawen müntz. *Lobelij Mentha Romana officinarum, siue præstantior, angusti folia, satiua prima Matthioli, folio longiori, &c.*

IOAN. BAVHINVS. *Non placet quod authores historiæ ad imitationem Matthioli duas figuras ponunt; vnam hoc titulo, Mentha Satiua Matthioli prima. Dodon. 3. alteram nomine Mentha satiuæ alterius Matthioli, cùm vnius eiusdemq; sint plantæ.*

DODONAEVS *hist. Gal. lib. 2. cap. 62. Mentha Satiua tertia, Gal. Mente de nostre dame, German.* Vnſer Frawen Müntz / Spitz müntz/ Spitz Balſam. *Idem hist. Lat. pemp. 1. lib. 4. c. 10. Mentha tertia, nonnullis Saracenica, herba S. Mariæ. Ger.* Balſam müntz/ Vnſer Frawẽ müntz.

FVCHS

PVCHSIVS hist.cap.III. Mentha satiua tertia siue Romana, Vnser Frawen müntz.

Sanctæ Mariæ herba] *FVCHSIVS de comp.med.in Vng.Marctato lib.2.sect.15.in Nicolai Myrepsi vnguento, costum herbam: Latini codices omnes habent, herba S.Mariæ. Intelligit costum Dionysij Vticensis lib. 11. de Re rust. cap.28. Hanc costum alij, quod Ruellius quoque significauit, Mariæ herbam appellant: hodie Mentham Saracenicam.* Mentha Sarracenica, siue Costus hortensis.

ANGVILLARA epist.13. Costus hortensis, in Italia herba S.Mariæ.

DODONAEVS hist.Gal.lib.2 cap.64.officinis Mentha Græca. Herba D.Mariæ. Item in hist. Lat.fl.cap.89. Costus hortensis, herba D. Mariæ. Idem hist.Lat.pemp.2.lib.4.cap.26. Germanis Frawen kraut. *Itali Herba di S. Mariæ. Matthiolus Mentham Græcam, Mentham Sarracenicam, herbam D.Mariæ, &c*

COLDEMBERGIVS dicit, Herbam S.Mariæ in Martiato, à Fuchsio ritè existimari Mentham Græcam seu costum hortensem.

LVMINARE maius Iacobi de Manliis in Martiato dicit: Herba S. Mariæ secundum Matthæum Syluaticum, est herba ad albedinem tendēs cum foliis rugosis: sed non rectè dicit. LVMEN apot. & THESAVRVS Arom. Herba S.Mariæ, quæ est herba ad albedinem tendens, rugosis foliis.

CRONEMBURGIUS *in Vng. Marciato ponit costi.*

RUELLIUS *lib. 1. cap. 32. Costus hortensis, aliis herba Mariæ. Idem lib. 2. cap. 91. officinis herba D. Mariæ.*

CORDUS *lib. 2. cap. 191. in Diosc. herba siue mentha D. Mariæ.*

LOBEL. *obs. p. 174. Italis herba di S. Maria, & Saluia Romana.*

CORNARIUS *in Diosc lib. 2. cap. 147. Quibusdam officinis herba S. Mariæ.*

TOXITES *in Onom. philos p. 378.* Marien müntz. *Mentha S. Mariæ, Mentha Sacerdotalis.*

PAND. Mor. *cap. 354. herba S. Mariæ, herba ad albedinem tendens, rugosis folijs, vt flammos, & ingreditur in Vnguentum Martiaton, quod ponitur in antidot. Gal. minore.*

IOAN. BAUHINUS. *Fortè legendum phlomos. i. Verbascum.*

CAESALPINUS *de pl. lib. 12. cap. 12. herba Sanctæ Mariæ. Quidam tradunt appellari Mentham Sarracenicam apud Nicolaum Alexand. in Vng. Martiato.*

MATTHIOLUS *in com. in Dioscorid. libro 3. capite 35 Mentha Græca in Hebraica Saluia Romana, & herba D. Mariæ, &c. Plantam hanc, vt scribit Cordus, Germani vocant* Unser Frawen

wen müntz: *id est, Mentham S. Mariæ. Verùm Fuchsius aliam eodem nomine ab hac longè diuersam ostendit. Qui verò horum errent in hoc, Germanica lingua peritiores iudices erunt: quamuis si Hetruscis Germanica, vel Germanicis Hetrusca nomina respondent, Cordo potius (quantum ad vocabulum spectat) quàm Fuchsio accesserim: quod, vt modò diximus, herbam diuæ Mariæ eam vocent in Hetruria. Idem epistol. libro primo, p. 64. in epist. ad Vincentium Cutenum. Quibusdam herba diuæ Mariæ, nonnullis mentha Græca, aliquibus saluia Romana, &c. Idem hist. German. lib. 3. cap 36.* Unser Frawen müntz / *mentha Græca, &c.*

HISTORIA Gener. lib. 5. cap. 50. Herba D. Mariæ, à quibusdam Lassulata. Dodonæus Balsamitam vocat, &c.

GESNERVS de hortis Germa. fol. 255. p. 2. Costus hortensis recentiorum quorundam, Frawē kraut / Unser Frawen müntz.

ADVERSARIA, Costus hortorum, Germanis herba D. Mariæ.

ADOLPHVS Occo in Vng. Mart. Pro herba S. Mariæ, aut Costo herba Fuchsius intelligit Mentham Sarracenicam, & Romanam, dictam Unser Frawen müntz.

Apud CORDVM in Dioscorid. libro 2. capite 15. est & herba Costus, quam aliqui Mentham Sar-

racenicam, Vnſer Frawen Müntze.

F*RISCHLINVS in Nomenclat. capite trigeſimo ſecundo: Mentha Sarracenica,* Vnſer Frawen Müntz.

C*AMERARIVS in horto: Coſtus hortenſis ſecundum Caßianum Baſſum, Italis Herba Sancta Maria.*

Ageratum. Sanctæ Mariæ herba] D*ODONAEVS hiſt. Gal. lib. 2 cap. 64. Herba D. Mariæ in Languedoc. Italis herba Giulia.*

R*ONDELETIVS. Herba Sancta Mariæ verò alia eſt herba, quam aliqui putant Eupatorium Meſuæ, &c.*

M*ONACHI. in Meſ. diſt. 6. cenſ. 89. Eupatorium Meſuæ eſt herba, quam in patrimonio Romano nonnulli herbam S. Ioannis appellant. Non obſtante quod aliæ & diuerſæ herbæ à vulgaribus ſub dicto, herbæ Sancti Iohannis, nomine intelligantur.*

G*ESNERVS de col. ſtirp. fol. 70. Coſti hortenſis genus minus, quod aliqui herbam Beatæ Mariæ vocant. Item fol. 80. herba Iulia, vel Sanctæ Mariæ.*

C*AMERARIVS in horto p. 6. Ageratum,* Klein welſch Frawen müntz.

Chamæmelum aureũ quorundã. Sanctæ Mariæ herba] F*VCHSIVS hiſt. cap. 8. Chamæmelum aureum, Germ.* Goldt Blumen/Gelb Camillen/Streich Blumen/*herba*

ba Sancta Mariæ nuncupatur vulgò.

IOAN. BAVHINVS. Buphthalmus Matthiolo, Cotula lutea Dodonæo.

Sanctæ Mariæ herba] *MONACHI in Mes. dist. 11. cens. 334. & Bellumensis interpret. Alachuem, quæ est matricaria, & apud Italicos vulgares nominatur herba S. Mariæ.* Matricaria.

An IOAN. de sancto Amando, supra Martiatum in Antid. Nicolai. Herba S. Mariæ, quæ alio nomine Buchormarien: & hic dicitur Cauciterium, &c.

Sanctæ Mariæ herba] *CAESALPINVS de pl. lib. 12. cap. 12. Alij pro herba S. Mariæ accipiunt Sclaream domesticam, vt videtur Syluaticus significare, &c.* Gallitrichũ satiuum.

Herbæ Sanctæ Mariæ *nomine, multæ sunt herbæ, vt parietaria, &c.* RONDELETIVS *in pharm. supra Marciatum.* Parietaria.

IOANNES BAVHINVS. Vide Sancti Petri herba.

Sanctæ Mariæ herba, *Tanacetum*, Reinfarn. *IOAN. AGRICOLA in med. herb. libro 1. p. 216.* Tanacetũ.

BRVNFELSIVS in herb. tom. 1. Rhaps. 46. Tanacetum, herba Sancta Maria, Germanicè, Reinfarn.

Sanctæ Mariæ herbam, *in Vnguento Martiato omnes interpretantur, quos etiam Cordus* Persicaria.

ſequitur pro Perſicaria. ſed errãt vniuerſi. FVCHSIVS *de comp. med. Item in epitome Hiſpanica, Perſicaria, Yerua de Santa Maria.*

CORDVS *in Mart. 1. herba S. Mariæ ſecũdum interpretationem omnium eſt Perſicaria.*

COLDEMBERGIVS. *Herba S. Mariæ, hãc Perſicariam eſſe ſiniſtrè Cordus interpretatur, vt & Fuchſius quoq; inquit.*

EVCHARIVS *in herb. p. 268. S. Mariæ herba, Perſicaria.*

CAESALPINVS *de pl. lib. 12. cap. 12 alij per herbam S. Mariæ accipiunt Perſicariam.*

Perſicaria acris.

Sanctæ Mariæ herba] TRAGVS *lib. 1. capite 29. ait: Latini quidam Perſicariam, & herbam S. Mariæ vocant.*

LVMINARE *maius in Martiato; Herba S. Mariæ eſt Perſicaria, ſecundum compoſitorem Nicolaum Iacobi de Manlijs, qui ait eſſe Perſicariam. Leonhardus ait herba S. Mariæ ſiue Perſicariæ: & ſic eſt ſecundum veritatem: eam eſſe ſumendam docet, quæ maculas habet nigras & efficaciorem. Item in ſyrupo de ficubus: Perſicaria. 1. herba S. Mariæ, & eſt herba, quæ habet folia ſimilia Perſicis ſignata. Exiſtimant quidam, quòd hæc ſit Zinziber Caninum, vt videtur ſentire Auic. 2. Can. Putarunt etiam quidam eſſe piper aquæ. Item in Vnguento ad vermes, f. 64. Perſicaria.*

RONDELETIVS *ſupra Martiatum in pharm.*

pharm.herbæ S.Mariæ nomine Persicaria, quæ nimium acris est, & mordax.

TOXITES *in Onom.philos.p. 374. Herba S. Mariæ, Hydropiper, Persicaria cum sigillo.*

Sanctæ Mariæ lac] DODONAEVS *hist. Gal.libro 1.capite 83. pulmonaria,* Vnser frawen melch cruyt / *&* vnser frawen spin: *herbe au laict de nostre dame.* Pulmonaria.

Sanctæ Mariæ lac] CAESALPINVS *de pl.lib.13.cap.31.Carduus maculis candidis, vnde lac diuæ Mariæ quidam appellant. Dioscorid. silybum vocat. Theophrastus videtur Acani nomine intellexisse.* Carduus Marianus.

Sanctæ Mariæ lachryma] AMATVS *Lusitanus in Dioscoridem libro tertio, capite 155. Lithospermon, lachrymam Mariæ appellant.* Lachryma Iobi.

IOANNES BAVHINVS *in editione Lugdunensi Amati cum annot. Rob. Const. malè additæ duæ figuræ, quæ nullo modo exprimunt plantam, quā intelligit Amatus, nempe quibusdam dictam lachrymam Iobi.*

CLVSIVS *in hist. lib. 2. cap.100. Lachryma Iob vulgò herbarijs: Narbonensibus, Larmes de nostre dame.*

Sanctę Mariæ lachrymæ] CASPARVS BAVHINVS: *Satyrium maculatū quod Herbarij Satyricum Basilicū maius fœminā nomināt: propter maculas albicātes folijs inspersas, lacrymā* Satyrium maculatum.

Mariæ Germani nominant. Marien Trâher/ vnd vnser lieben Frawen Trâher. *Huius etiam est sententia* V V I R S V N G. *edit. postrema.*

Testiculus vulpinus.

Sanctæ Mariæ lachryma] C A S P A R V S B A V H I N V S: *Sunt qui Testiculo vulpino & Orizicli Serapiada Dioscoridis, ipsorumq; speciebus, indiscriminatim Lachryma Mariæ nomen tribuant, cũ tamen hoc nominis ei Satyriorum speciei competat, quæ folius est maculatis: qua de re D.* V V I R S V N G V S *edit. postr.*

Narcissus flore purpureo in medio.

Sanctæ Mariæ lilia] G E S N E R V S *de hortis, p.247.* Vnser Frawen gilgen. *lilia D. Virginis, Anemone limonia Theophrasti. Idem de hortis, fol.268. Narcissus Italicus, flore candido, odoratissimo. K. Hunc puto esse, qui à nostris Lilium D. Virginis nominatur: qui flos in montibus supra Curiam sylu. vt audio, reperitur. Item de col. stirp. fol.86. Lilium Mariæ, quod quidam Narcissum putant: mihi non videtur,* Vnser Frawen gilgen: *Item fol.91 Narcissus ille quorundam, & Tragi verus, nostri lilium D. Mariæ.*

Linaria.

Sanctæ Mariæ linum] S C H V V E N C K F E L T *in Thesauro pharm. lib.1. p.13. Linaria, Osyris Diosc. Linum B. Mariæ.*

M A T T H I O L V S *in hist. German. lib. 4. cap.117.* Vnser Frawen flachs/ Harn kraut/ *Linaria.*

D O D O N Æ V S *Hist. Gal. lib.1. cap.53. Vrinalis,*

nalis, Vnser Frawen Flachs / Wild Flachs *Germanicè.*

EVCHARIVS Rößlin.*in herb.German. fol. 220. Linaria*, Vnser Frawen Flachs / *eandem figuram habet, fol. 207. hoc titulo*, Harn kraut / *Herba Vrinalis: ita vt appareat eum nesciuisse quid scriberet.* IOANNES BAVHINVS.

VVIRSVNG, Vnser Frawen Flachs / harn wind / *Linaria.*

Sanctæ Mariæ Magdalenæ flores, *sicut herba. Vide S. Mariæ flores, de Nardo Celtica.* I. Nardus Celtica.

Sanctæ Mariæ Magdalenæ herba] CASPARVS BAVHINVS, *Valerianam satiuam, nostri herbarii diuæ Mariæ Magdalenæ*, Marien Magdalenen kraut / *nominant: quod & VVIRSVNG. edit. post. ostendit.* III. Valeriana satiua.

Sanctæ Mariæ Magdalenæ poma] CORDVS *in Diosc. lib. 1. cap. 152. Mala punica, Germ.* Marien Magdalenen öpffel. IV. Mala punica.

Sanctæ Mariæ manus, *Cardiaca, herba pectoralis, Græcis Lycopus, &c.* Cardiaca.

LONICERVS *lib. 5. cap. 227.*

S. Mariæ mentha] MATTHIOLVS *in hist. Germ. lib. 5. ca. 36.* Vnser Frawen müntz / *Mentha Græca siue Saracenica.* Mentha Saracenica, siue costus hortensis.

IOAN. BAVHINVS. *Vide antè, Sanctæ Mariæ herba.*

E

Sanctæ Mariæ mentha] *EVCHARIVS* Rößlin *in herbario: Germanicè folio 139.* Balsam müntz/ Unser Frawen müntz/ Edel Balsam.

IOANNES BAVHINVS. Eucharius non ritè distinguit menthas, vt præterea videre est fol. 225. Vbi ait, Balsam kraut/ Unser Frawen müntz.

Planta veris seu Alchimilla.

S. Mariæ pallium] *HARCHIVS in Enchir. simpl. p. 232. Alchimilla, pes leonis. Germ.* Unser Frawen mantel.

CATALOGVS Francofordianus, Alchimilla siue Drosera, Sinaw / Unser Frawen mantel.

MATTHIOLVS in hist. German. libroquarto, capite 109. Unser Frawen mantel/ Sinaw/ *Alchimilla.*

TRAGVS li. 1 cap. 184. Omkraut/ *aliis* unser Frawen mantel/ *Alchimilla.*

FVCHSIVS hist. ca. 234. Planta leonis, unser Frawen mantel.

DODONAEVS hist. Gal. libro primo, cap. 96. Stellaria, Germ. Unser Frawen mantel/ *Belg.* Onser Vrouwen mantel.

EVCHARIVS Rößlin *in herb. German. fol. 108.* Sinaw / *Alchimilla*, Unser Frawen mantel.

BRVNFELSIVS in herb. tom. 3.

Rhaps.

Rhapſ. 27. Pes leonis, Sinaw / *aut* Vnſer Frawen mantel.

VVIRSVNG, Sinaw / Vnſer Frawen mantel: *Alchimilla.*

REFORMATIO. *Vuorma ſect. 1. fol. vigeſimo quarto. Sanicula maior*, Vnſer Frawen mantel.

Sanctæ Mariæ pyra] *HISTORIA gener. libro tertio, capite ſeptimo Pyra Mariana, vulgò diuæ Mariæ pyra dicta, Poires de noſtre dame: aquoſa dulcedine, ſuauia, mira teneritudine placent, ſed fugaciora, &c.* Pyra.

Sanctæ Mariæ pyra parua] *GESNERVS de hortis fol. 282. p. 2. Sorbus Alpina, vel piloſa Italis dicta: noſtris*, Holtzbirle/Vnſer Frawen birle. Sorbus alpina.

Sanctæ Mariæ Roſa] *CAESALPINVS de pl. libro ſecundo, capite vigeſimo tertio. Quæ Amomis vocatur à Dioſcoride & Plinio, hodie roſa Hyerici, vel S. Mariæ vocatur.* Roſa Hierichuntea.

LONICERVS libro quinto, capite 329. Roſa S. Mariæ.

S. Mariæ ſigillum] *MONACHI in Meſ. diſt. 1. Cenſ. 11. Secacul. alij affirmant fraxinellam, id eſt, ſigillum S. Mariæ, quæ hodie Goniculus vocatur.* Polygonatum.

AMATVS in Dioſcoridem libro quarto, capite 5. πολυγόνατον, officinis ſigillum Salomonis, ſigillum Mariæ.

Iacobvs de Manliis in luminari maiori in Triphera Sarracenica, fol. 6. Secacul, id est sigillum S. Mariæ, & alio nomine vulgò Zenogeto: & granum eius secundum Serapionem vocatur granum culcul. Idem supra conditum secacul, fol. 20. Secacul, i. est sigillum S. Mariæ.

Apollo rad. 1. in diasatyrio. 2. fol. 33. Secacul Manardus lib. 5. epist. 1. & lib. 2. alibiq; arbitratus est polygonaton, officinis cinogellum, vel sigillum S. Mariæ, vel Salomonis, &c.

Matthiolvs in Diosc. lib. 4. cap. 5. Sunt qui polygonatum sigillum S. Mariæ, & qui sigillum Salomonis vocitent, &c. Idem in com. Italicis, capite 6.

Sanctæ Mariæ sigillum] *Caesalpinvs de pl. libro decimo, capite quadragesimonono: Sigillum Sanctæ Mariæ vulgò appellatur: aliis sigillum Salomonis: quod tamen aliud est à Polygonato, & à Secacul Arabum, caule simplici recto, foliis Polygonati aut ellebori albi, &c. flores candidi, &c. Alterum genus: foliis longioribus, floribus ex candido purpurascentibus, radicibus subflauis. Tertium angusto flore, vt Lilij, magis fastigato, floribus candidis, & cætera.*

Ioan. Bavhinvs: An aliqua iam dictarum herbarum sit Elleborine Dodonæi, lectoribus perpendendum relinquo.

Ca-

CASPARVS BAVHINVS frater sigillum Sanctæ Mariæ, Damasonium Calliphyllon. Cordi in hist. Elleborine Dodonæi, Sanctæ Mariæ sigillum secundum genus, Damasonium Montanum primum voco, quod Ellebórine quintum genus facit CLVSIVS in Panno.

Sanctæ Mariæ sigillum] *HERBARVM imagines Egenolphi p. 69. Sigillum Mariæ,* Je lenger je lieber. Glycypicros.

IOAN. BAVHINVS, dulcis amara. Dod. Vitis sylvestris Matthiolo.

Sanctæ Mariæ sigillum] *FERNELIVS meth. med. libro sexto, capite nono. Cyclaminus altera, quæ officinis beatæ Mariæ sigillum nuncupatur.* Vitis nigra Matthioli.

HISTORIA gener. cap. 5. lib. 13. Vitem nigrã Dioscoridis putat Matthiolus, quæ herbariis, & officinis sigillum beatæ Mariæ nuncupatur, Gallis Signet de nostre dame.

IOHANNES BAVHINVS. Miror authores Historiæ retinere falsam Matthioli figuram.

SCHVVENCKFELT li. 1. Thesauri pharm. p. 40. Sigillum beatæ Mariæ, Cyclaminus altera, Bryonia nigra.

LOBEL. obs. p. 344. pict. habet ex Dod. ac ait, Vitis siue Bryonia sylvestris, sigillum Mariæ. Ad-

uerſ.p. 275. Tamus & Bryonia ſylu. Dodonæi. Tamaro Italis.

IOAN. BAVHINVS. *Radicem non obſeruaui longam: vt habet figura Dod. & Lobelij: ſed potius ferè rotũdam & tuberoſam, quæ ſanè profundè quærenda.*

DODONAEVS *in hiſt. Gal. lib. 3. cap. 47. officinis ſigillum beatæ Mariæ. Idem hiſt. Lat. purg. lib. 10. cap. 10.* ἄμπελος ἄγρια. *Ruellius ſigillum beatæ Mariæ in officinis quibuſdam nominari refert. Non eſt Cyclaminus altera, non eſt* ἄμπελος μέλαινα.

CORNARIVS *in Dioſ. li. 2. c. 150. Bethormarien propriè Cyclamini ſecunda ſpecies, quam officinæ ſigillum Mariæ dixerunt.*

ADVERSARIA *Lobelij & Pennæ p. 275. Vitis nigra, ſigillum Mariæ.*

RVELLIVS *libro ſecundo, cap. 95. Herbarijs & officinis ſigillum Mariæ, Mauritanis Bother marien primum, id eſt tuber Mariæ, Malacociſſus Democrito.*

Galium. S. Mariæ ſtramen] VVINCLER *in Chron. ſtirp iunio,* vnſer Frawen betſtro. *Gallion. Dioſc.*

TRAGVS *lib. 1. ca. 166.* Vnſer liebẽ Frawen betſtro / *aut* wålſtro. *Gallion.*

MATTIOLVS *in hiſt. Germ. lib. 4. cap. 93.* Walſtro / Vnſer lieben Frawenbett / *aut* wålſtro / *Gallion.*

Lo-

LONICERUS hist.lib.5 cap.323. Mager kraut/Unser Frawen bettstre. *Gallion.*

CORNARIUS in Dioscor.li.4.ca.81. Unser Frawen bettstro. *Gallium.*

HARCHIUS in Ench.simpl. Gallium. Germ. Unser lieben Frawen bettstro.

AMATUS in Dioscorid.lib. quarto, enar. 97. γάλλιον, *Germ.* Unser lieben Frawē weg/wald oder bettstro.

TRAGUS li.1 ca.166. Gallion, Germ. Unser lieben Frawen bettstre.

FUCHSIUS hist.Gal. cap.72. γάλλιον: *German.* Unser lieben Frawen Cug/*aut* Wal/*aut* bettstro.

REFORMATIO Vuorma. Gallion. Meger kraut / unser lieben Frawen bettstro. *sect.1.p.29.*

S. Mariæ stramen lecti] *HARCHIUS in Ench.simpl.p.233. Serpillum, Brabantis* Unser vrowen bedstroe. Serpillum.

EUCHARIUS Rößlin *in herb. German.fol. 230. Serpillum*, Quendel/Unser Frawen bettstro.

BRUNFELSIUS tom. 2. Rhaps 5. Serpillum, unser Frawen bettstro.

REFORMATIO Vuorma. sect. 1. p. 35. Serpillum, herpillum, Cunilago, unser Frawen bettstro/ Costantz.

DODONAEVS hist.Lat.de flor.cap.82.serpillum vulgare, Belgis Vnser Frawen Betstroe. *Idem in hist.Gal.lib.2.cap.53.*

Hypericon. Sanctæ Mariæ stramen lecti] TRAGVS *libro primo, capite vigesimo tertio, herba perforata,* Sanct Johans kraut / Hartthaw / vnser Frawen betstro.

DASYPODIVS in Dict.Ascyron, Lat. Perforata, Harthaw / vnser Frawen betstro.

Senetio. S. Mariæ stramē lecti] FRISCHLINVS *in Nomencl.cap.32. ἠριγέρων ἰγγέρων Senetio,* Vnser Frawen betstro.

Carduus Marianus. Sanctæ Mariæ tribulus] *vide Sancta Maria Carduus.*

Poma. Sanctæ Marthæ poma *venenata M. FVMEE hist.Ind.accid.genus. libro secundo, capite 81.Gallicè.*

Pyra. S.Martini pyra] HISTORIA *generalis li.3.cap.7.pyra serenissima omnium Amerina, vulgò Poires de S.Martin.*

Pyra. S.Martini pyra] HISTORIA *gener.lib.3. cap.7.pyra Martiana alia, Poires de S.Martin, quæ ad hyemem vsque in parente propendent, suaui gustu, &c.*

Ocymũ Hispanicum. Sãcto Mauritianum. Sancto Mauritianum ocymum] *siue Basilicum mihi nusquam visum, præterquam Visuntij in horto (rarißimis & pulcherrimis plantis excultißimo) amplißimi viri D. Iacobi à Sancto Mauritio, cui hoc caput mei operis offero : Odor*

ocy-

ocymi vulgaris, folium autē admodum diuersum, nempe magnum, rotundum, profundè sectum, maculatum, nigricans: florebat Septembri, aiebāt Hispania allatum.

CAMERARIVS in horto med p. 108. Ocymi differētia sub nomine Basilici Indici, vel potius Hispanici, ad me ex Italia missa. Crispum Basilicum meritò cognominatur.

Sancti Nicolai pyra] *HISTORIA gener. libro tertio, capite septimo. Hetrusis Matthiolo, vulgò Pyra S. Nicolo.* Pyra.

Sanctonicum Absinthium, *vide Absinthium Sanctonicum.* Absinthiū.

Sanctæ Othiliæ herba, *Consolida regalis*, Rittersporen. *TOXITES in Onom. philos. p. 357.* Consolida regalis.

Sancta palma] *CATALOGVS Francof. p. 56. Palum sanctum, Palma sancta.* Ein holtz von west Indien/ dem Bocken holtz gleich. Guaiacū.

S. Pauli herba, *herba paralysis. EVCHARIVS p. 205. in Herb.* Primula veris.

S. Pauli herba: *Vide postea Sancti Petri, pro costo hortensi.* Mētha Sarracenica, siue costus hortensis.

S. Philippi herba, *nōnullis Glastum. RVELLIVS lib. 2. cap. 115.* Isatis.

Sancti Petri clauis] *IOAN. AGRICOLA in med. herb. libro primo, p. octuagesima sexta. Clauem cœlorum, vel clauium flores, vel Sancti Pe-* Primula veris.

tri clauem. Brunfel. in Germ. herbario nititur astruere esse tertiam speciem Betonicæ, quam vulgus Paralysis herba vocat.

Toxites in Onom. philosoph. p. 153. Sanct Peters Schlüssel/*Arthetica, clauis Sancti Petri.*

Ioan. Bauhinus: cum hac confundit etiam Bellidem Toxites.

Lonicerus lib. 5. cap. 144. Sant Peters Schlüssel/*Verbasculum odoratum.*

Dodonaeus hist. Lat. libro quinto, capite trigesimo. pemp. 1. p. 147. Primula veris minor, à nonnullis herba S. Petri dicitur, Germanicè Sanct Peters kraut. *Idem hist. Gal. libro 1. cap. 81.*

Tragus lib. 1. cap. 66. S. Peters Schlüssel/*herba paralysis.*

Historia Gener. lib. 7. cap. 21. Primula veris, Germ. S. Peters Schlüssel.

Adversaria p. 243. Primula veris, German. Sanct Peters kraut: *Belgis,* S. Piaters cruyt.

Gesnerus de hortis: Germ. fol. 245. p. 2. Arthritica, herba Petri Nicolai Myrepso.

Clusius hist. Pannon. lib. 2. cap. 45. Vulgò herba paralysis, clauis Sancti Petri: Italis, Lactuca syluestris.

An Iacobo de Manliis in Luminari maiori

ri supra Vng. Martiatum, Herba paralysis : secundum compositorem est herba Sancti Petri, siue vt alij, Primula veris. eius sunt duæ species, scilicet maior & minor. Maior verò est herba Sancti Petri, quæ in hortis nascitur cum folijs viridibus, parum incisis. hæc nota est omnibus. Item in Syrupo digest. fol. 36. Primula veris secundum Nicolaum, est herba Sancti Petri, siue herba paralysis, quod idem est. Moderni putant, quòd de hac reperiatur maior & minor: & maior secundum veritatem est herba S. Petri, quæ omnibus est nota: minor, &c.

MATTHIOLVS *hist. German. libro quarto, capite nonagesimo nono.* Schlüsselblum / Sanct Peters Schlüssel/ *herba paralysis. Idem in Dioscoridem libro quarto, capite nonagesimo nono. Quamuis sint qui putent, vt Ruellio, Fuchsio & recentiorum alijs placet, eas planè, quæ quibusdam Brachæ cuculi, Officinis primulæ veris, German. claues Sancti Petri: nonnullis verò herba paralysis appellantur, esse Diosc. Phlomides, haudquaquam astipulari possum.*

IOAN. BAVHINVS. *Ruellius libro secundo, capite 123. Officinis primula veris, Cuculi Brachula, Primiueria, &c. Non desunt qui Phlomides coronarias esse contendant: sed notæ non consentiunt.*

CAMERARIVS *in hist. Matth. Germ. li. 4.*

cap.99.Dodecatheon Plinij Anguillara, vulgò Claues S.Petri.

APOLLO, Rad.1.supra diasat fol. 35.Fuchsius herbam Sancti Petri, siue paralysis, Arabim falso existimat.

Parietaria. Sancti Petri herba] *TOXITES in Onom. philos.p.259.* S. Peters kraut/*Parietaria.*

LONICERVS libro quinto, capite 138. Tag vnnd Nacht. Sanct Peters kraut/ *Vitriola.*

RVFFIVS in Diosc.lib.4. cap.74.Perdicia, Germ. S. Peters kraut.

TRAGVS lib.1.cap.63. Parietaria Germ. S. Peters kraut.

CORDVS in Diosc.lib.4.cap.39. S. Peters kraut/*Parietaria.*

FVCHSIVS cap.100.Helxine German. Tag vnd nacht/S. Peters kraut.

IOAN.AGRICOLA in med.herb.lib.1.pag. 186.Vitriola, Germ. S. Peters kraut.

HVMELBERGIVS apud Apuleium capite octuagesimo primo.Herba perdicalis: Germ. S. Peters kraut.

DODONAEVS hist.Gal.li.1.ca.33.Vrceolaris: Germ. S. Peters kraut.

HIERONYMVS herb.in apodoxi: Germ.apud BRVNFELSIVM tom.3. Sant Peters kraut: *Latinè Parietaria.*

HAR-

HARCHIUS in Ench.simpl.p.213.Afiro: German. S.Peters kraut.

HERBARUM imagines Egenolphi p.105.Parietaria S. Peters kraut.

MATTHIOLUS in hist. German. libro quarto, capite 84. S.Peters kraut. *Helxine, siue parietaria.*

EUCHARIUS Rößlin *in herb. Germ. fol. 253. parietaria, herba Vitri, herba S.Petri,* S. Peters kraut.

BRUNFELSIUS in herb.tom.3. Rhaps.24. Parietaria: Germ. S. Peters kraut. *Item tom.1. Rhap.51. Item tom.2.p.23.*

FRISCHLINUS in Nom.ca.32. Parietaria, S.Peters kraut.

REFORM. Vuorm. sect.1 p.32. Parietaria Perdicium, S. Peters kraut.

VUINCLER in chron. Iulio, Tag vnnd nacht: *aut* S. Peters kraut/*Parietaria.*

Herba Sancti Petri, Sant Peters kraut/ *perperam iis qui habitant ad Rhenum, dicitur de cruciata.* TRAGUS *lib.1.cap.84.* Gentiana minor, siue cruciata.

CATALOGUS Francofordianus cruciata, Carolina, herba diui Petri, Sanct Peters kraut.

REFORM. Vuorm. sect.1. p. vigesima septima. Gentiana cruciata, Phyteuma, herba diui Petri, S.Peters kraut.

Herba Sancti Petri, *1. Paralysis. PAND. cap. 354. Idem cap. 355. Herba paralysis est, cuius folia florem incipiunt tempore hyemis, quæ se extendunt in terra quasi allia, & crispa: vt Alisfagus florem album profert: Cal. est secundo compl. & doloribus medetur.*

IOAN. BAVHINVS. *Quid Pand. velit, lectoribus examinandum relinquo.*

Bellis. Sancti Petri herba, *Margarita.* IO. AGRICOLA *in med. herb. lib. 1. p. 195.*

Mętha Saracenica siue costus hortensis. S. Petri herba, *vulgò nostro hortensis, &c.* APOLLO *Rad. 2. sup. syr. de carioph. fol. 145.*

An SYLVIO *de morbis intern. de Cur. epileps. fol. 24. in elect. Nicol. Florentini: Herba paralysis, quæ costus, Pipinella, herba S. Petri, vel Pauli quoq; vulgò.*

GATINARIA *de curis morb. in epileps. fol. 8. Herba S. Petri, vel S. Pauli, siue herba paralysis, & est Costus, siue Pipinella.*

IOAN. BAVHINVS. *Vereor ne duæ plantæ confundantur per Gatinariam, à quo habet Syluius, vel per Nicolaum.*

Crithmũ siue Fœniculum marinum. Sancti Petri nomen alij Crithmo ascribunt] APOLLO *Rad. 2. in syr. Carioph. fol. 145.*

MATTHIOLVS *in Dios. in post. Com. Ital. libro secundo, capite 118. Crithmum, Vulgò Herba Sancti Petri. Item in prioribus. Com. Latin. in Dioscorid. libro quarto, capite 174. Fœniculum marinum,*

num, Romanis aliis Vulgari sermone, herba di San Pietro.

ANGVILLARA *epist. 7. p. 119. Crithmum Dioscoridi, vulgò herba di San Pietro.*

HISTORIA *gener. libro sexto, capite trigesimo quinto. Crithmum Matthioli. Item Dodonai, Italis herba di San Pietro.*

AMATVS *Lusitanus κρίθμον, Italicè finocchio marino, herba di San Pietro. libro sexto, capite 17. Fœniculum marinum, siue herba S. Petri. Empetrum non est.*

ADVERSARIA. *p. 168. Fœniculum marinum, siue Empetrum, vulgò Sampere, & diui Petri herba.*

TOXITES *in Onomast. philosoph. p. 244. Italis Fœnochio marino, Hetrusis herba di Sant Pietro.*

S. Petri triticum] LONICERVS *li. 5. c 363.* Einkorn/S. Peters korn. Triticum loculare.

IOAN. BAVHINVS. *Lectores obseruent confusionem apud Lonicerum.*

RVFFIVS *in Dioscorid. lib. secundo, cap. 81. Zea, Germanis* Dünckel / *quod Græcè μονόκοκκος, German.* Speltz/ S. Peters korn/ Blicken/ Einkorn/ *Gallis Espeaultre.*

IOAN. BAVHINVS. *An hæc careant confusione, iudicent lectores.*

DODONAEVS *histor. Latin. pemp. 4.*

libro 1.capite 5.& frument. cap. 5. Dinckel/ *ac* Dinckel korn/ *quibusdam: ab aliis* Sanct Peters korn / *id est, diui Petri frumentum, à nonnullis* Blicken/ *&c. Idem hist. Gal.libro quarto,capite 6.*

TRAGVS *lib.2.cap.22.* S.Peters korn. *German.quibusdam,aliis* Einkorn.

HISTORIA *gener. lib. 4. cap. 10. Dodonaeus pro Oryza depinxit segetē,quae hodie à Germ. vocatur* S.Peters korn.

ADVERSARIA *p.9.Oryza Germ.* S.Peters korn.

MATTHIOLVS *hist.Germ.libro secundo, capite quarto.* Einkorn: *quibusdam aliis verò* S. Peters korn.

Sancti Petri radix] CLVSIVS *in Panonicis libro quarto, capite decimoquarto p.693.Seseli Pannonicum alterum,plurimum habet similidinis cum libanotide altera Fuchsij.seu Danco secundo Matthioli;* Sanct Peters wurtzel *quidam rustici vocant: tametsi aliam vmbelliferam stirpem etiam hoc nomine, & frequentius donent.*

Sancti Quirini herba] REFORM.*Vuorm.*
Tussilago. *Farfara, tussilago, herba diui Quirini,* Sanct
Ocymastrū Quirins kraut.

Verrucarium. Sancti Rochi herba] CASPARVS BAVHINVS *circeam Lutetianam Lobelij herbam,*

bam, Sancti Rochi audiuit nominari.

IOANNES BAVHINVS. *Trago* Waldt Flotten. *Gesner. de col. stirp. fol. nonagesimo secundo. Ocymi folijs herba. An Thalio in Harcynia Helxine syluestris, seu fluuialis, aut riualis.*

Sancti Rochi herba] CASPARVS BAVHINVS: *Lutetiani eam, quam Matthiolus Canyzam minorem vocat, herbam Sancti Rochi dicebant, eo quòd contra pestem valeat, & S. Rochus pesti præsidere existimatur.*

Sanctæ Rosæ] SCHVVENCKFELT *in Thes. pharm. lib. 1. p. 25. Pæonia, Rosa asinina, Rosa sancta, Rosa benedicta.* Pæonia.

REFORMATIO VVORM. *sect. 2. p. 39. Pæonia, Rosa sancta.*

Sancti Ruperti herba] SCHVENCKFELT *in Thesauro pharm. lib. 1 p. 11. Gratia Dei, Geranium Ropertianum, Ropertiana, herba D. Ruperti.* Geranium Rubert.

REFORM. *Vuorm. sect. 1. pag. 29. Gratia Dei, herba D. Ruperti.*

Sancta sana] CATALOGVS *Francofordianus, Sana sancta, siue sancta Sana, tabacum, Petum, Nicotiana, &c.* Nicotiana.

SCVVENCKFELT *in Thesau. pharm. lib. 1. p. 15. Nicotiana maior, Petum, Tabacum maius, herba sancta, Sana sancta.*

HISTORIA gener.pl.libro decimo octauo, capite 128 Petum Theneto: Nicolao Monardi Picielt: Oniedus in Hispaniola insula Petebecenuc Aliĳ herbam sanctam.

DODONAEVS hist purg.lib.4 cap.22.Hyoscyamus Peruuianus: aliis herba Sacra, aut Sancta sana.

ADVERSARIA, Sana sancta Indorum.

Nicotiana seu Tubacum angusto folio. Sancta sana] *SCHVVENCKFELT in Thes. pharm libro primo, p. decima quinta. Nicotiana minor, Tubacum minus, Sana sancta minor.*

LOBEL.obs.p.316.herba Sancta, siue Tubacum minus.

PLANTINVS icon.p.585 Tabacum siue herba sancta minor Lob.316.Tent.691.

Nicotiana minima. Sancta sana] *HISTORIA gener. pl. libro decimo octauo. Sana sancta, siue Tabacum minimum Lobelĳ.*

IOAN.BAVHINVS. Camerario in horto p.165.Tabacum minimum.

Semē lumbricorum. Sanctum semen. *semen Lumbricorum. IOAN.AGRICOLA med.herb.lib 1 p.16.*

DISPENS.Col.fol.86. Absinthĳ marini semen, quod Barbotinam vocant, & semen contra lumbricos: quod vulgò sanctum, quasi Xantonicum, &c.

Lo-

LOBEL.*obſ.p.437.Semen ſanctum, Barbotine. Aduerſ. p.337.*

ADVERSARIA *p. 377. Semen ſanctum, vel contra officinarum, Abſinthiorum nullum videtur, neque abſinthij illius peregrini & Aegyptij, quod apud Geſnerum iamdiu, & pòſt penes Valerandum Durez ſiccum videramus.*

IOANNES BAVHINVS, *Semen ſanctum non eſſe ex abſinthio Aegyptio, ſatis indicant foliola cum ſemine: Aegyptium autem abſinthium olim primus clariſſimo Geſnero, Praeceptori meo attuli, qui ex mea planta Patauio allata curauit depingendam cum multis aliis, quarũ figuras Clariſ. Camerarius adiũxit ſuo Matthiolo.*

CORDVS *in Dioſ. li 3. c. 27. Marinum abſinthium à Seripho inſula etiam Seriphium dicitur. Naſcitur maritimis locis, vnde nomẽ inuenit. Pharmacopolæ eius ſemen habent, quod Alexandrinum ſemen vocant. Quidam etiam ſanctum ſemẽ, quod nomen à Santenico deductum eſt. Nam per hoc marino Abſinthio ſimile eſt, ſemine tamen exiliore. Naſcitur hoc in Galliæ & Germaniæ quibuſdam locis, & ſemẽ eius ab Italis Sandonico, à Pharm. Zinæ ſemen, vel ſemen ſanctum appellatur. Germ. vtrumq;* wurm ſamen/ *&* wurm kraut/ *vocant.* Apud CORDVM. *Huius ſemen aliqui Zedoariæ ſemen vocant, abſinthium marinum etiam in Germaniæ ora, vt Seobergi inueni.*

IOANNES BAVHINVS. *Considerent lectores, an Cordus per semen sanctum minus intelligat Chamacyperissi speciem: de qua in histor. libro secundo, capite 100. sub Santonico minore.*

DISPENSARIVM *Coloniense p.19. Sanctum, Zedoaria, Santonicum.*

HISTORIA *Gener. pl. libro octauo, capite trigesimo secundo. Absinthium Seriphium Dodonæi hic expressimus, &c. Huius semen id esse ait Dodonæus, quod officinæ semen sanctum, & semen contra vocant. Negat Matthiolus, quòd legitima semen istud proferens planta à Cortuso à se missa, à marino absinthio permultum distet, &c. His addit Penna in Aduersarijs, semen contra officinarum, siue semen sanctum, siue Santolinum, Gallis Barbotine, horùm trium absinthiorum nullum videri, &c. Fruticem ex Matthiolo pictum damus.*

PLANTINVS *icon. tom. 1. p. 756. Semen sanctum L. 437. T. 923.*

IOANNES BAVHINVS. *Figura est Matthioli.*

LOBEL. *obs. p. 437. Semen sanctum. Aduers. p. 337. Italis semen zina.* (*Matthioli.*

IOANNES BAVHINVS. *Figura est*

CAESALPINVS *de pl. libro duodecimo, capite tertio, Absinthium marinum: huius*

ius flores semen sanctum vocant ad lumbricos necandos.

IOANNES BAVHINVS. *Cæsalpino Absinthium marinum idem est cum Matthioli Absinthio marino, quod latifolium est. Verùm si Cæsalpinus idem semen sanctum nobiscum intelligit, nullus persuadebit esse istius Absinthij flores, quod ex admixtis foliolis satis constat diligenter obseruanti.*

CLAVDIVS *Rocardus lib. de Absinthio. Sunt qui nominis affinitate seducti, semen sanctum officinarum, semen contra, & vulgò Barbotine dictum, Santonici semen putant: quod Seba corasceni seu carmeni. Auicen. semen esse, Bellunensis testatur.*

Sancti Simeonis herba] CASPARVS BAVHINVS. *Quibusdam alcea vulgaris, herba Sancti Simeonis dicitur: communiter tamen, Simeonis herba.* Alcea.

Sancta spina] LOBELIVS *obseruat. p. 599. Berberis, Crespinus & spina sancta quorundam.* Berberis.

Sancti Spiritus radix, *Angelica.* CATALOGVS *Francofor.* Angelica.

TOXITES *in Onomast. phil. p. 282.* Heiligen Geist Wurtz / *Angelica, radix Sancti Spiritus.*

RVELLIVS *in Dioscoridem libro ter-*

tio, capite 63. Herbarijs nostris Angelica, & Sancti Spiritus radix.

TRAGVS *libro primo, capite 140.* Angelick/deß Heiligen Geists wurtzel: *hoc est, S. Spiritus radix.*

FVCHSIVS *hist. cap. 43. recentiorib. omnib. vno ore, radix S. Spiritus, & Angelica.*

DODONAEVS *hist. Lat pemp. 2. lib. 5. cap. 25. Angelica,* deß Heiligen Geists wurtzel/ *id est, S Spiritus radix, teste Fuchsio.*

HARCHIVS *Ench. p. 4. Angelica, herba S. Spiritus vulgò.*

FAVARDVS *in Gal. de simpl. lib. 10. cap. 103. Angelica, radix Sancti Spiritus.*

HISTORIA *Generalis Plantarum libro sexto, capite 19. Recentioribus Angelica, & S. Spiritus radix.*

CORNARIVS *in Dioscoridem libro tertio, capite sexagesimo nono. Smyrnium esse eam herbam, quam nostri Angelicam, & Sancti Spiritus radicem vocant, plerique rei herbariæ periti affirmant.*

TARQVINIVS *Schnellenberg de experim. 20. herbarum aduersus pestem, capite primo,* Heiligen Geists Wurtzel/ *Panax Heraracleon, Angelica.*

SCHVVENCKFELT *in Thes. pharm libro primo, p. 34. Angelica. 1. Smyrnium, Sancti Spiritus radix.* Co-

COSTA Ital. capite duodecimo. Radix Imperatoria, Angelica, Sancti Spiritus: Laserpitium Gallicum Ruellio.

VVIRSVNG, Angelica, Heilig Geist Wurtzel.

VVINCLER in Chron. Augusti Pestilentz/ *aut* H. Geist wurtz. *Angelica.*

THVRNISIVS in hist. Germ. 18. cap. 5. Angelica, Brust wurtzel/ Heilige Geists wurtz/ *multis dicta Paracelso cubicula. Serap. cap. 252. Panax & succus alsosis.*

IOAN. BAVHINVS. Videant lectores, an intelligat syluestrem Angelicam.

Sancti Stephani herba] *CASPARVS BAVHINVS: Circoeam Lutetianam Lobelij, quam Gesnerus ocymastrum Verrucarium, Tragus Lappam sylu. vocat: Herbam Sancti Stephani vocare solent; quod nomen Francofordianum nouum herbarium etiam assumpsit, & Herbam diui Stephani,* Sanct Steffans Kraut *vocitat.* Ocymastrum verrucosum.

Sancti Thomæ arbor] *COSTA de Arom. Ind. ex versione CLVSII. p. 25. Macer, Lusitanis Arbore sancto ab indigenis Christianis. Arbore de Sancti Thome, id est, arbor diui Thomæ, Idem Italicè libro primo, capite quinto. Macer, Arbor contra fluxum Portugalens. Arbore sancta, Arbor S. Thomæ.* Macer.

Phasiolus, siue faba purgatrix. Sancti Thomæ cor] *LOBELIUS obs. p.512. Cor D.Thomæ quibusdam.*

Iarea multicolor, siue Trinitatis herba. Sanctæ Trinitatis herba] *BRUNFELSIUS in herb. tom. 3. Rhaps. Herba sanctæ Trinitatis*, Dreyfaltigkeit Blum: *quibusdam Iarea.*

Pœonia mas. Sancti Valentini herba] *CASPARUS BAUHINUS Anatomicus & Herbarius Basiliensis: Pœoniam marem Germanorum, aliqui D. Valentini herbam vocant: vt etiam VUIRSUNGUS edit. postr. testatur, inquiens: Pœoniæ quarta species, quæ Pœonia mascula veterum: Aëtio & aliis Ephialtium: Herbariis Pœonia alba, & herba dicti Valentini*, Sanct Veltins kraut/ Weiß Peonien/Alprosen/ Viniuen wurtz.

Colocasia. S. Virginis chlamys] *CLUSIUS de pl. Hisp. libro secundo, capite decimonono: Colocasia, Castellanis Manta de nuestra Señora, id est, chlamys D.Virginis.*

Petasites. S.Virginis chlamys, *nomen illi Tussilaginis generi, magnis foliis, quod vulgò petasites existimatur, commune est. CLUSIUS de pl.Hisp. libro 2.capite 19.*

Narcissus, medio purpureus. S. Virginis lilia] *GESNERUS de hortis Germ. p.247. Anemone limonia Theophrasti, Narcissis vulgò dictis cognatus videtur, ea nimirũ aut similis, quam nostri Lilia D.Virginis vocant*, Unser Frawen Gilgen. *Item p. 268. Narcissus Italicus*

Kentma-

Kentmano puto esse, quod à nostris Lilium D. Virginis vocatur.

S. Virginis linum] CLVSIVS *in Panno. li.2.cap.37.p.310. Vulgaris Linaria hic copiose nascitur, & Unser Frawen Hor mulierculis Rhizotomis dicitur: Vngaris, Vadlen, id est, D. Virginis Linum, & syluestre Linum.* Linaria.

S. Virginis mentha] CLVSIVS *in Nomenclat. Pannonico Mentha Græca, Costus hortensis, vulgò Bodog Azzony mentaja, hoc est, beatæ Virginis mentha.* Mētha Saracenica.

FINIS.

CONRADI GESNERI PHILOSOPHI ET MEDICI

C L. EPISTOLAE

A

Casparo Bauhino Anatomico & Botanico Professore ordinario

NVNC PRIMVM editæ.

AD

Clarissimum et Excellentiss. Asclepiadam.

[redacted],

Illvstriss. Reipub. Norinberg. Philosophum, & Medicum præstantissimum.

VM IOANNES BAVHINVS, Ill. Principis Vuirtenbergici Medicus ordinarius, frater mihi chariss. specimẽ quoddam immẽsi sui & laboriosissimi operis (propediem prodituri) quod multis annis summo & labore & studio excoluit, prodire vellet, cui obiter quędá etiá interplegendũ aspersimus; visum fuit CLARISS. VIR, à proposito minimè alienũ, si huic opusculo, aliâs paruo, Epistolas aliquot Clar. viri C[redacted], hactenus nõ editas, subiũgerem9. Ad hoc plures mouerũt ratiões: partim, quòd hæ viderẽtur à proposito minimè alienæ, cũ in ijs multa ad materiá Medicam faciẽtia habeantur, de quib. ad Fratrẽ meum familiariter scripsit, tanquá ad eũ, qui per aliquot annos [redacted]o Tiguri conuixit & quo etiá anno 1561. in peregrinatione Rhætica simplicium indagandorũ gratia, socio vsus est: à quo etiá [redacted] multas & plantas viuas earũdem formas aliquot, plurimasq; descriptiones accepit, vt non tam ex Epistolis iam prius editis, quá ex aliis eiusdẽ [redacted]I operib. vt libro de Fossilib. videre est: maximè verò ex his à nobis additis Epistolis colligere est. Accedit & altera huius editionis ratio, quòd tâti Viri literas maximoperè expeti & desiderari animaduerterimus. Quare Epistolas has à Fratre amâtiss. acceptas voluimus eo modo & forma, qua scriptæ fuerunt, prodire: spe freti bona, futurum vt tanti Viri Epistolæ, quæ

adhuc apud alios latitant, aliquando etiam lucem aſpiciant.

Quod verò Epiſtolas has VIR CLARISS. ſub tuo nomine prodire voluerim9, cauſæ plures fuerũt. primò quidem ſingularis tua erga me humanitas (quã ſartã tectã cupio) quã ex literis hactenus ad me datis, facilè eſt colligere: dein quod T. E. Cl. GESNERI opa BOTANICA omnia penes ſe habeat, quæ vt ꝓpediẽ nobis cõmunicẽtur, multi vnà nobiſcũ summopere exoptãt: ad quod perficiẽdum, ſingularis illa T.E in Re HERBARIA cognitio & induſtria q̃ ex hactenus editis lucubrationib. eluceſcit, facilè ſtimulum addet: tũ etiã quòd CAMERARII in opuſculo de Plantis pręfixo, ſæpiùs facta ſit mẽtio: deniq; vt hac ratione inter T.E. fratrẽq; meum (quod vnicè exoptat) intercedat notitia, cũ vtrũq;, idem ſtudiũ Botanicũ coniungat: in quo ſanè ſtudio excolendo & ego (licet hactenus in Anatomicis occupatus) oẽs neruos intendi & intendam, quod breui DEO auxiliãte & Practicis concedẽtib. peregrinationib. teſtatũ faciam. Hoc ergo, ASCLEPIADA GRATIOSISS. meum in te ſtudiũ æqui boniq; vt cõſulas, meq; vt hacten9 amare pergas, & à me ſtudium & officium expectes rogo. Vale & ſalue cum tuis quàm diutiſſ. & fœliciſſ. BASILEAE RAVRACORUM. Anno Epochæ humanæ CIↃ IↃ XCI. Pr. Id. Feb.

EPISTO.

EPISTOLAE VIRI CLARISSIMI [redacted].

Erudito & singularis spei Iuueni IOANNI BAVHINO, Clarissimi Medici D. BAVHINI F. Basileæ.

S.

BINAS literas tuas accepi mi Bauhine gratissimas, quoniam et incolumẽ ex his te cognoui: & missis reb. q̃busdã rarioribus oblectatus sum. Lapilli illi, quos Petasitas à D. Platero vocari scribis, meo q̃dẽ iudicio rectius Ctenitæ vocabũtur. Nã et forma Ctenis seu Ctenij, .i. pectinis seu pectũculi marini cõuenit. Et eadẽ ratione lapis Myites & Conchites legitur à similitudine cõcharũ & μυῶν. i. Musculorũ in eodem genere. Sed alter ex tuis tantũ Ctenites est: alter cõmuniore nomine Conchites appellari põt. Petasiten ꝑ lapide nusquã legi: nec petasi figura satis conuenit. Ctenitæ meminit Agricola. Ego iam prius duorum generũ habebam Ctenitas: vnũ lapideum, alterum metallicũ, ferrei tum coloris ferè, tum põderis. Metallũ illud auß dẽ Läbertal/ Antimoniũ vel Antimonij species videtur: colore, pondere, & substantiæ laxitate. Chamæmelum nobile, acetosũ, absinthiũ tuũ supinũ: & herbã mihi ignotã fortè aliqua species Tetrahit est: vel sideritidis prima quorundam. Coma cærulea quã aridam misisti, expecto vt mit-

Ctenij .i. pectin seu pectunculi

tas in vasculo cum pauca terra, vt plantare possim, cùm nũtius dabitur oportunus, q. diligenter curet. Heri apud nos fuit D. Zuinggerus, p illum mitti poterãt. Sat citò, si sat bene, et tutò mittes. Colliges mihi & semina. Huius cũ coma cærulea picturam quoq; suis colorib. expressam, vellem te mihi fieri curare nunc cũ floret. Glaucij semina apud D. Zuinggerum mihi legas. Tarchon serratũ ego etiã in horto habeo, in pratis quibusdam luxuriantem plantam: cuius folium hîc mitto. ab eo si differt quod D. Cælius in horto habet: ramulum mitte. Domino parẽti plurimã salutem ex me dices: ex eo cognoscere velim, qua tẽperatura sint Plumbariæ thermæ, & quib. mineris constent: vt causas intelligam, cur præferendæ sint nostris in curatione vlcerũ tibiarũ & spasmi. Vxor mea miserrimè cruciatur, non q-dem ex vlcere, sed quotidianis ferè spasmi paroxysmis, ex affectu qualem vidisti. Nostræ thermæ sulphure maximè constant, deinde alumine pauco, cũ paucissimo sale. Animus mihi est de thermis Heluetiorum & Germanorum scribere libellum: & rogo D. Patrem, si quid de aliquorum fontium medicamentorum mixturis aut viribus explorauit, vt breuiter mihi conscribat: aut tibi dictet. Nondum potui ad Rhætos proficisci propter vxoris valetudinem, quæ me remoratur. Vale. Tiguri raptim 1560. Iunij die 24.

CONR. GESNERVS.

IOHANNI

IOHANNI BAVHINO rei medicæ candidato, amico charissimo:

BASILEAE,

S.

ACCEPI binas literas tuas cum herbis, pro quibus maximas tibi gratias ago, & simul D. parenti tuo; pro sua de thermis plumbariis sententia. Ego iam Ischiade grauiter laboro toto crure dextro, in primis in musculis sub genu, & noctes iam aliquot ferè insomnes ago. Quòd si D. pater tuus aliquo explorato sibi remedio consulere mihi potuerit, gratissimum erit: si primo quoque tempore id perscribas. Libri mei, qui animalium icones cum nomenclaturis continent, omnes iam absoluti sunt: sed Typographus non ante nundinas cuiquam eos permittit. Vale. Tiguri 14. Iulij. 1560.

~~T. CONR. GESNERVS.~~

Ornatissimo & doctissimo iuueni IOHANNI BAVHINO Domini BAVHINI Medici filio: suo charissimo. BASILEAE, vel TVBINGAE,

S.

ISCHIADE quum tres septimanas grauiter laborassem, ad thermas nostras descendi: nunc Dei gratia melius habeo: nondum tamen pristinæ sanitati sum restitutus. Mitto commendatitias literas ad D. Fuchsium, sicut petijsti. Aliud hoc

tempore nihil habeo, nisi vt viam prosperrimam tibi optem. Salutabis Tubingæ D. D. Scheccium & M. Constantinum Medicinæ studiosum, ad illum breui scribam. Huius ad nos aduentum expecto. Saluum cupio D. patrem tuum. Vale. Badæ 1560. Augusti die 21.

T. CONR. GESNERVS.

Ornatissimo iuueni IOHAN. BAVHINO F. rei medicæ candidato: TVBINGAE apud D. FVCHSIVM, S.

PRo *literis, quibus patris consilium ad Ischiadem mihi perscripsisti, maximas tibi gratias habeo, mi Bauhine: & pro vltimis tuis, quibus sententias de plantis aliquot D. Fuchsii mihi recitas, quas diligentius per otium perpendam. Meas quidem super stirpium nominibus, quæ tibi communicaui, sententias, si intellexissem Tubingam te profecturum, non ita temerè tibi communicassem. neq; enim omnia pro ratis habeo: & si in publicum ederem, quædam fortè aliter nominarem, &c. Quædam pro ratis habeo, sed ea non omnibus antequam ipse scribam, innotescere voluissem, ne ego meo defrauder honore. Sunt autem plurimi ita ambitiosi & ingrati, vt sibi vendicent quod alijs debebatur. Tragum (herbam) verum & Holosteum his diebus reperi, & Succinum Indicum, &c. in quibus publicãdis, quoniam*

niam & sumptu & labore aliquo mihi constant: nolim mea inuenta vsurpari ab aliis. Torae flores, quos petis, prae ariditate deciderunt. Peto à te semina herbae illius circa Tubingam vulgaris, quam Fuchsius aliquando Absinthii speciem fecit: postea Nasturtium syluestre nominauit. Velim & Petro Buttino nostro, si ad vos venerit, graminis Fuchsii paucula plantas recentes dari. Quod de libris nouis Medicis ad me scripsisti, gratissimum fuit. Fernelii practicam Lutetiae nunc tandem excudi affirmant. Vale. Tiguri 21. Octobr. 1560.

T. CONR. GESNERVS.

Egregio & erudito iuueni IOHAN. BAVHINO F. Philiatro, amico singulari suo: BASILEAE,

S.

P*Ro seminibus raris & hepsemate è Persicis sanè suaui, gratias tibi habeo, mi Bauhine. Tragon herbam Dioscoridis, eandem Holosteo Plinii iudico: semen non habeo, sed stirpem solum aridam primò è Vallesia ad me missam. reperitur enim illic in muris & maceriis: & si haberemus semen, vix prouenire posse putârim. Habeo & alteram plantam è maritimis locis, in quibus frequenter nascitur, Lugdunum ad amicum missam, à quo ego accepi, cum aliis multis: verùm is omnia, quae mittit, repetit. Fuchsio, &c. Et quanquã ego semper in meis*

omnibus candidus, liberalis, & κοινωνικὸς fui, neminem cælaui quicquam. Te quidem & amare me, & communicare velle omnia persuasißimus esse debes. Pro Fuchsii circa quasdam stirpes sententijs gratias tibi habeo, &c. Post vnum alterúmve mensem, cùm semina mea disquiram, mittam ad te quoque rariora quædam: etsi pauca habeam, propter æstatem superiorem nimis frigidam & humidam. Saluta officiosè D. parentem. Vale. Tiguri 1561. Ianuarij die 7.

T. CONR. GESNERVS.

Ornatissimo iuueni D. IOH. BAVHINO F. excellentiss. viri Doctoris Medici BAVHINI. BASILEAE, S.

CVM penultima epistola tua misisti ad me Macerone vulgo dicti Italis semen. Est autem id nomen à Macedonico corruptum: nam Officinæ vulgò Petroselinum Macedonicum vocant: à quo tamen longè abest. Silphium quidem non esse, cùm aliunde, tum ex semine (quod Silphio latum, & velut foliaceum tribuunt) coniecerim. Carpenduum pomum promittis: quod mihi gratum erit. Vellem tres aut quatuor surculos insitioni aptos à te mitti: & pomum vnum si habes, vt inde coniiciam, an nostri etiam habeant, & quo nomine. Cum vltima heri accepi tres species Scolymi, & Fœniculum dulce.

Pro

Pro quibus omnibus maximas tibi gratias habeo. Spero me hac æstate ex ijs, quæ seui, & aliunde, non pauca collecturum semina: de quibus tibi (Deo volente) vicissim communicabo. Gratus erit aduentus ad nos tuus. DEVS *Opt. Max. parẽtem tibi restituat incolumem, & diutissimè conseruet. Scolymi species, si potes, mihi distingue verbis: ego spinosum tantùm & læuem (folijs scilicet) vidisse hactenus memini. Quænam est, aut qualis stirps illa pulchra, quam Argentinæ apud D.D. Sebaldum vidisti? Misit ipse nuper ad me quandam picturam herbæ, quæ mihi certè ficta videtur. Parcus excudit libellum quendam de vocibus animalium. Leonis Baptistæ Alberti libellus etiam de equo excusus est Basileæ 1556. Io. Placotomi Pharmacopœia Antuerpiæ: & Iodoci Lomnij Medicinales obseruationes ibidem. & Nic. Biesii Theoreticæ medicinæ libri 6. Quæ omnia cupio à M. Petro Mechliniensi ad me mitti, indicatis singulorum precijs. Ab eodem require, nunquid aliquid pecuniæ pro antea missis ei debeam: aut si quid Froschoueri rationibus adscripsit, quantum sit illud. Præterea mitti desidero Thomæ Naogeorgij Pammachium & Mercatorem Tragœdias: nisi illas ad M. Michaëlem nostrum mittat. Literas tuis adiunctas, cumprimùm poteris, Argentinam mittas rogo. Vale. Tiguri 1561. Aprilis die vigesimo.*

T. CONR. GESNERVS.

Doctissimo iuueni IOHANNI BAVHINO Medicinæ candidato, Germano, Monspessuli apud Dominum D. RONDELETIVM, S.

QVOD literis tuis iam diu non respondeo, charissime Bauhine, condonabis occupationibus meis. Quam Cerinthes nomine misisti Iulio mense, floribus luteis, canis, &c. Itali quidam eruditi sic appellant, nec mihi displicent. Conuenit et descriptio Plinij. Diuersus ad hoc videtur Cerinthus Theophrasti in Liliorum genere. Cucurbita illa recta, quam in Sicilia Turcicam cognominari scribis, à D. patre tuo missa, plurimùm me oblectauit; antehac enim non videram; sed neque mentionem eius vllus puto scriptorum fecit. Cum eadem pater misit etiam Colocynthidis speciem maiorē. Descriptionis tuæ, qua Cerinthen & Cucurbitam illam descripsisti, satis bonæ accurataq́ue sunt. quòd si similiter etiam alias quasdam rariores stirpes mihi descripseris, gaudebo. Electuarium Halidei & antidotum aduersus venena (quam D. Fabricius in domo sua relictam remisit) differo ad reditū tuum. Metuo enim ne tam longinquo itinere literæ intercidant. Hæc ad literas tuas datas Basileæ Iulij die 21. Accepi & alias tuas postea, ad quas iam prius, ni fallor, respondi, literis ad D. Dalechampium missis Lugdunum. Virent mihi nūnc in horto Ornithogalum, quod tota æstate latuit:

latuit: & Arisari species duæ, quæ & ipsa latuerãt. Monspelij an sis, & apud quem, & quomodo valeas, scire percupio. Varices uxorem meam affligere pergunt, inquire quæso à D. Rondeletio præcipuè, & vl la ex Chirurgia spes esse poßit, & sectionem num consultum sit tentare, & qualem, an cauterium aliquod, &c. Semina aliqua rariuscula spero te nobis colligere, &c. D. Rondeletio plurimam salutem precor. item D Hieron. Martio Augustano, rei medicæ studioso, si adhuc illic est: sin minus, scire velim quando, & quò discesserit. Iam obsignaturus has literas incidi in illas, quas Augusti 8. Geneua ad me scripsisti, quibus cũ misisti herbam spinosam, quam à D. Constantino Acanum Theophrasti vocari scribis. Sed cùm Theophrastus lib. 6. cap. 1. folia aculeata tribuat Acano: is esse non potest. Acanacea quidem dicuntur ab eodem, quorum calix, seu pericarpium spinosum est: nimirum vt in Acano. Itaq; herba illa fuerit quidem acanacea: non autem ipse acanus. Cordus quoque non rectè Polyacanthon hanc herbam vocauit, cùm Theophrasti Polyacanthos & folium & calycem spinosum habeat. Dodonæus Carduum stellatum vocauit, &c. Cognatus ei videtur, qui Monspelij Spina solstitialis dicitur: cuius, sicuti & Spinæ citrinæ, & illius cuius semine lac coagulatur, (quod vulgò venditur) semina si mihi parauer is, rem feceris gratißimam. Herba illa, quam pro Elleboro nigro Paterniaci tibi D. Textor ostendit,

Pulmonaria, ni fallor, vulgò vocatur, (quanquam & aliæ plures hoc nomine sunt) radice squamatim compacta: alij inter saxifragas numerant, nihil ad Elleborum. Salutat te vxor mea. Vale. Tiguri 1561. Octobr. die 24.

T. T. CONR. GESNERVS.

Ornatissimo iuueni IOHANNI BAVHINO, medicinæ candidato, amico singularissimo suo: MONSPESSVLI apud D. RONDELETIVM,

S.

LITERAE *tuæ Monspelij datæ, Septembris die 21. redditæ mihi sunt Nouembr. die 9. eodemq́ statim rescripsi per D. Castalionem, qui nos visitatum venerat. literis ad D. parentem tuum missis, nuper etiam Lugdunum ad Dominũ Dalechampium literas tibi transmittendas dedi: quas spero te accepisse. Tuas omnes accepi, respondiq́. Domini Toxitæ nomine non memini profectò quicquam me scripsisse ad quenquam, neq́ resciui hactenus illum statuisse Monspelium adire: scripserat enim dudum, in Italiam se profecturũ. Quod de plantis quibusdam multa habes ad me scribenda: idq́ breui te facturum polliceris, gaudeo. Sicuti etiam quod omnis generis plantas & aquatilia animantia colligis, id quod vt omni studio facere pergas, te adhortor, & rogo. habebis enim quod olim te oblectet domi hæc recolentem,*

lentem & demonſtrantem amicis: ex quibus me quoq; futurum aliquãdo illorum, quæ congeris, ſpectatorem ſpero. Rariuſcula quædam in animalium & ſtirpium genere quæcunque talia tibi videbuntur, (nominatim enim dicere non poſſum, vt nunc etiam occupatiſsimus hæc ſcribo) gemina ſaltem te reponere velim, vt mihi quoque partem olim communices: pro quibus non ingratum me tibi declarabo, & ſumptum quemcunque eo nomine feceris, libenter ac promptè reſtituam. Curauimus his diebus Hæmoptyicam D. Iulij Itali vxorem fœliciter, Dei gratia. Medicamento cuidã ἐκλεικτῷ addidimus Hyoſcyami ſemina, ſed noſtri communis: album enim non habemus. De varicibus in vxore mea inueteratis, & vlcere varicoſo per occaſionem à D. Rondeletio quære; eius enim conſilium expeto. Non habeo quod ad eum mittam; nihil enim librorum ad nos aliunde adfertur. Scis me edidiſſe Cordi opera, in quibus fortè eſſet quod ipſum oblectaret; ſed profectò habere nondum potui ex Argentina, vbi cuſa ſunt. Lugdunum quidem iamdudum aduecta non dubito. De libris nouis, quos D. Rondeletius & alij edunt, aut parant, diligenter ad me ſcribere te velim. Me nunc occupant Prolegomena, quæ conſcribo in Galeni opera Baſileæ edenda. Inter alia ſemina, memineris ſeminum de Spinis, ſeu Carduis quibuſdam. Citrinam vnam puto cognominant, alteram Solſtitialem, &c. Nitrum verum ad fontem quen-

quendam non procul Monspelio inueniri audiui: cura vt habeam. De Oxymelite nostro elaborato quid sentiat D.Rondeletius, cui id communuicabis, & vt ab eo emendetur rogabis, scribe. Equidem pergo eo quàm felicissimè vti. Tres quartanarios hoc mense (non enim plures accesserunt) alios alius vsitatis mihi remedijs breuissimo tempore restitui, θεῷ χάρις. Vale. Tiguri 1561. Nouembr. die 9.

T. T. ~~CONR. GESNERVS.~~

Doctissimo viro D. IOHANNI BAVHINO iuniori, Doctori Medico, amico singulari suo: BASILEAE,

S.

GRATVLOR *incolumi tuo reditui, mi D. Bauhine, de quo certior factus sum his diebus ex literis D.Benedicti Aretij Berna: qui etiã significauit, te Basilea Tigurum ad me breui profecturũ: quod si contingat, longè gratissimum fuerit: nec te (vt spero) pœnitebit eius itineris. Quoniam verò crastino die (qui est Augusti duodecimus) Badam descendere cogito: id tibi significare volui: manebo autem illic (spero) ad dies octo: quòd si inter ea te contingat huc ascendere, illic de me quaras primùm in atrio posteriore,* im hindern Hoff, *vbi etiam D. Ioh.Huberum nunc lauare audio. Scripsit ad me nuper parens tuus, & petijt vt significarem, vtrũ profitendi Heidelbergæ (de quibus aliàs tuo nomine ad eum*

eum scripseram) adhuc vacuæ sint. de quo nihil habeo certi. puto tamen iam illis esse prospectum, quòd moram longiorem ferre non posset. Vale cum parentibus & amicis. Saluta D. Castalionem. Tiguri 1562.

T. CONR. GESNERVS.

Doctißimo viro D. IOHANNI BAVHINO iuniori, Doctori Medico: BASILEAE, S.

POSTQVAM *Aretius Berna de tuo aduentu me certiorem fecit, bis ad te scripsi, semel Tiguro, semel Badæ è thermis: sed posteriores prius tibi redditas puto. Tuæ serò mihi redditæ sunt. Badæ septem solùm diebus hæsi; nunc Tiguri maneo, & manebo donec venias, si modò tibi commodum erit breui venire: sin minus, significa. Quæ mittenda ad me habes, commodè nunc Zurzachium mittes ad nundinas, & illic tradi iubebis vni ex patruelibus meis, nempe Iohanni Gesnero, aut Henrico Gesnero, mercatoribus. Si huc venies, pete quæso à Petro Mechlin. vt det tibi rationes scriptas, quibus ei obligor: sin minus, mitte. Val. Cordi opera cum nostris Germaniæ hortis, si huc veneris, donó à me accipies, & aliud quippiam fortè. Sin minus, significa vt tibi seruem, si nondum habes. vnicum enim mihi superest exemplar. Plura nunc non vacat. Libellum*

enim ad prælum scribo, quem hodie absoluam. Vale. Tiguri 24. Augusti. 1562.

T. CONR. GESNERVS.

Doctissimo viro D. IOHANNI BAVHINO F. Doctori Medico, amico charissimo suo. BASILEAE: citò, citò,

S.

HERI *Tiguro discedens vxori meæ literas ad te mittendas reliqui, quibus moneo, si me inuisere velis (quod vt facias opto) vt per Badam nostram transeas: illic enim nunc sum in atrio posteriori, vt vocant,* im hindern Hoff: *vt thermas bibam, ad dies fortè 7. hîc hæsurus. Optarim te huc venire, id est, Badæ hic esse, si non incommodum rebus tuis fuerit, quinto, vel ad summum sexto hinc die, qui erit Augusti 18. vel 19. vt simul ascenderemus Tigurum, & in via confabularemur. Propter te enim pedes irem, aliter equum conducturus. Sin minus, quandocunque libuerit, & commodum fuerit, ad me venias. Dabo tibi fortè consilium de Lexico medico conscribendo, vt simul te exerceas horis succeßiuis, simul & alijs prosis. Typographum, qui tam vendibile futurum opus cum gratitudine susciperet, inuentum iri facilè sperarim. Conditionibus profitendi Physica & Mathematica Heydelbergæ, iam prospectum est, ni fallor. Hæc festinatò scribere volui, quia priores literas meas tardius fortè tibi*

reddendas

reddendas timerem. Vale, & saluta D. parentem. Badæ Augusti die 13. 1562.

T. ~~Conr. Gesnervs~~.

Ornatissimo viro D. Iohanni Bavhino, Doctori Medico pereruditо, Basilrae, S.

Accepi literas tuas postridie quàm scripsisti, charissime D. Bauhine: cœruleum quod te remittere scribis, nō recepi. Thermis nostris te vsum, ita vt scribis, libenter cognoui. Quòd operam tuam tam benignè mihi offers, gratiam habeo. Occupat me hoc tempore vindemia, & valetudo. Nam à discessu tuo catharrus & coryza me infestârunt. Brugæ oppidum paruum est, & in thermis iam paucos lauare puto. ac breui nullos illic futuros, propter hyemem, & nullum fortè lucrum sis facturus. Poteris tamen ea de re cum D. Clausero (quem meo nomine salutabis officiosè) deliberare. Et si illic hærere non placuerit, experiri Arouiæ, quod maius est oppidum, & Pharmacopolam habet, Medico caret. Vbicunque eris, me admoneas, & petas quibuscunque opus habueris, quæ ego præstare queam. Quod si nullo cum fructu in locis illis manere possis, redeas ad me quandocunq; volueris (semper enim domus mea tibi patet) vt saltem nunquid iuuare me queas experiamur, &c. Vale, & catalogum stirpium Mon-

ſpelienſium perfice. Tiguri vltimo Septembr. 1562.

T. CONR. GESNERVS.

PRO CONR. GESNERO BADAE, BASILEAE, S.

DOMINVM D. Parentem tuum, Cælium, Caſtalionem, Zuingerum, Huberum Medicos, &c. ſalutabis ex me officioſè. Herbas ſiccas tuas in Gallia collectas mittes cumprimùm perfeceris catalogum: remittam breui ſimul vtraque. Cupio autem te citò perficere. Aedi forſan poſſet cum Epiſtolis Guilandini, &c. ſi D. Epiſcopius, aut alius quiſpiam imprimendas ſuſciperet. Si liber fortè nimis paruus futurus eſſet, adderem & ego de meis aliquid. D. Epiſcopium ſaluta: & indica de Euporiſtis Dioſcoridis apud me viſis, de quibus nuper ad eum ſcripſi. Si ipſi diſplicerent, poterit cum alio quopiam agere de imprimendis illis, vt D. Oporino, vel alio, qui bonum Correctorem haberet, & Græcum etiam exemplar reciperet. Badæ ſaluta Chirurgum & Tonſorem M. Bartolomæum Wanger, cum Guilielmo filio Pharmacopola: cui dices noſtrum Pharmacopolam Clauſerũ ſe excuſare, quòd nõ poſſit eum recipere hoc tempore: nihil enim ferè agendum eſſe in officina. Is poterit tecum in montem Läger aſcendere, &c.

Excellenti

Excellenti doctrina & virtute D. IOHANNI BAVHINO F. amico suo charissimo: BASILEAE,

S.

ACCEPI scriptũ à te pro bona illa muliercula consilium, quod ei fideliter communicabo: & si admittere volet, per Chirurgum Muraltum pili ciliorum superflui ei inurantur. Circa Lexici Medici ordinem probè quidem consulit D. Constantinus, estq́; is vt eruditior, ita doctis omnibus gratior futurus: indoctioribus verò seruiẽt Indices. Sed hac de re deliberabis amplius. Meo consilio in Hippocratis opera talem indicem aphoristicum Ioh. Culmannus Medicus confecerat, sed Frobenijs displicuit, & totum in vnum Alphabetum redigi voluerunt. pleriq́; enim Typographi populo, & indoctioribus, quorum maior est numerus, propter suum lucrũ, se accommodant. Catalogum stirpium Monspeliensium perfice, & mitte, aut excudendum apud nos cura. Literæ tuæ Octobris 20. scriptæ, hodie, qui 6. est Nouembris, mihi redditæ sunt. Epidemius ille capitis dolor omnes ferè regiones circunquasq́; inuasit, ita vt Fabritius scribat, ne altißimos quidem in Rhætijs Alpium recessus immunes fuisse. Mitto tibi quæ Doctor Fuchsius tradidit: is se nuper etiam ad te literas dedisse ait. Video me vix ante tempus vernum expediri posse, vt stirpium historiæ scribendæ ad editionem incumbam. Interea tamen

quæ reliqua sunt, colligam, digeram, & occupationes cæteras dissoluam spero. Vale. Saluta D. parentem. Tiguri 1562. Nouembr. 5.

T. CONR. GESNERVS.

Doctissimo viro D. IOHANNI BAVHINO Doctori Medico excellenti, amico candidiss. suo: PADVAE,

S.

NVDIVS TERTIVS *tuas accepi, charissime D. Bauhine, vltimas Basileæ datas. In Italiam te profectum gaudeo: non dubito enim quin multa sis visurus & cogniturus præclara. Deus Opt. Max. te nobis incolumem breui restituat. Vtinam in reditu cōmodo modo fiat, vt hac transeas. Doctissimo D. Guilandino te commendo. Bononiam si veneris, quò te venire velim, vel propter D. Vlyssem Aldronardum (quo nemo diligentior, nemo copiosior in totius naturæ rerum variarum possessione viuit) ipsum meo nomine perofficiosè salutabis. Scio ipsũ & propter te (quæ tua est virtus, & doctrina) & meam in gratiam libenter suos thesauros, quibus vel Crœso ditior est, tibi explicaturum, cùm aliàs, tum vt tuum quoque iudicium de rebus diuersis cognoscat, nuper ad eum literas dedi, nunc non vacabat. tertiò iam scripsi, ex quo ne vnas quidem ab eo accepi: sed non idcircò desistam. Hæc breuissimè ad te scribere volui, literis Curiam ad D. Fabricium*

missis:

missis: is enim frequentiores Patauium nuncios, q̃ nos hic reperire potest. Tu si quid rescripturus es, quod cupio, nec tabellarios commodiores inueneris, Veronam ad D. Dominicum Monthisaurum, Medicum excellentissimum mittito: aut potius Paduæ tradito D. Iohãni Baptistæ Mundellæ, medicinæ studioso. D. D. Aloisii Mundellæ excellentissimi Medici Brixiensis nepoti, vt is ad patruum mittat, à quo facilè accipiam. Eodem meo nomine officiosè salutato: dices me cupere, vt tandem aliquando me compotem faciat rerum illarum, de quibus aliquoties spem mihi fecit, tum ipse, tum patruus, &c. In Gallia perturbata magis magisq; sunt omnia. Guisiani Rhotomagum occupârunt, sed victoria tam cruenta (in qua & Rex Nauarræ & alij Principes desiderati sunt) vt nõ occupasse præstaret. Herba illa, quã siccam abs te accepi (Marsilia allatam aiebas) floribus Libanotidis, candidis, ni fallor (de colore enim dubito in sicca, sicuti de odore etiam nunquam habeat recens) hodie mihi depicta & considerata diligentius, Chamepitij cognata foliorum & florum forma, saporeq; adeò mihi videtur, vt Chamepityn lignosam appellari nõ dubitem. Herbæ Moræ, cuius Matthiolus meminit, specimen mihi acquire à D. Guilandino, aut D. Aldronando, considerari à nobis velim, an Alypon esse possit. A discessu tuo multa pulchra & rara nactus sum ex Polonia & aliunde, & medendo quædam rara fœliciter expertus, vt ace-

tum destillatum, cum paucis Ellebori albi radicibus, &c. Cura vt videas diligenter non publicum modò hortum Patauij, sed etiam ciuium nobiliores, præsertim Domini Cortusii, cui me plurimùm commendabis. & Mag. D. Laurentium Prinli, apud quem agit doctißimus iuuenis Germanus Dominus Petrus Brogelius, cui herclè scripsissem, si vel paululum otij fuisset: plurimùm illi debeo, & cupio per occasionem esse gratus. Et huic igitur & Domini Camerarij filio, quem breui hâc transiturum magno cum desiderio expecto, mille salutes ex me dicito. In Catalogo Prinlani horti nomina quædam incognita mihi reperio, hæc Beccara (si rectè lego) & Quercella: de his inquire, & insuper quale sit Verbascum di Rosa cognominatum, Santolina herba, Phuco, & Chamæleon vterque, Aspalathus: harum quæso & aliarum rariorũ specimina quædam, & semina nobis colligas. Vtinam Catalogum conficias rariorum stirpium illarum, quas ante hac non visas, nec descriptas tibi in Italia inueneris, vt addas Catalogo tuo Gallicarum stirpium. Sic enim plausibilior exibit liber. Sentio me tibi obstrictum pro Catalogo Gallico, & amplius debebo, si hunc quoque addideris, quoad eius horis succeßiuis licet. Vale etiam fœlicißimè. Tiguri 1562. Anno, Decembris die quinto.

T. CONR. GESNERUS.

Claris-

Clarissimo ornatissimoque viro Domino Doctori ~~Conrado Gesnero~~, Philosopho & Medico excellentissimo, Professori eximio: TIGURI,

S.

CLARISSIME Domine, licet non sit mihi commoditas magna scribendi, cùm laborem morbo Epidemio, qui est grauitas capitis cum dolore & desfluxionibus magnis, quibus correpti ferè sumus omnes (vocăt hunc morbum Galli Coqueluche:) nihilominus tamen volui tibi scribere propter mulierē vestratē, cui id promisi cùm essem Badæ, nominis eius nō memini. Ea laborat morbo mihi inaudito, & multis Medicis, quib. descripsi. Eiusmodi autem est: Duos ordines ciliorum habet in superiori palpebra vnius oculi, quorum primus naturalis est, secundus præter naturā, lædens plurimùm oculum pungendo, & per consensum alterū cum perpetuis doloribus. Sanè difficillimus mihi videtur morbus. Pater suasit cauterium cum paruo ferro: quod mihi perplacuit, cum minori dolore & periculo poßit illos pilos consumere, quàm psylotra. Rationem adhibendi inuenies apud Auicennam libro 3. Fen 3. Tractatu 3. cap. 32. de pilis inuersis. Poterit aliquis Chirurgus dexter admouere. In primis tamen suaderem vt prius probè purgaretur (ne irritata pars cauterio attrahat humores) pillulis vel decoctione aliqua

non equidem tuo Oxymellite, ne moueat ei vomitum. Scis enim vomitum nociuum oculis esse, præterea præscriberem scarificationes & frictiones: verùm hæc tuo iudicio committo. Quòd ad Lexicon medicum attinet, dubius adhuc hæreo quomodo colligendum: D. Robertus Constantinus, (qui ante triduum huc venit, cum Dalechampij picturis & libris hîc commoraturus) putat vnamquamque medicinæ partem esse per se conscribendam certa methodo. Deinde toti operi duos subnectendos Indices, Græcum & Latinum. Ego quæcunque lego ad locos communes reduco, ita vt possim cùm voluero, dissecare pro arbitrio. Iam occupor parando catalogum herbarũ Monspeliensium, & legendo Hippocratem: Interea incipio me exercere in curatione ægrorum, ægros suppeditante patre. Literas tuas scriptas Septembris vltimo, accepi Octob. 5. pro quibus magnas tibi ago gratias; semper meam tibi offerẽs operam. Hæc pauca raptim scripta boni consulas rogo. Bene vale. Basileæ 1562. Octobr. 20.

T. T. IOH. BAVHINVS.

Doctissimo viro D. IOHANNI BAVHINO F. Doctori Medico excellenti, amico charifs. suo: BASILEAE,

S.

MIRABAR iam diu nihil literarum à te mihi reddi, charissime mi D. Bauhine, & cùm dubita-

dubitarem an Basileæ esses, & plurimis negotijs occuparer, ipse etiam neque scripsi ad te, neq; relictis apud me schedis vsus sum. Quo primũ verò die tuas accepi; quibus illas repetis, mox omnibus relictis eas perlegere, & quæ placerẽt, ex eis mihi annotare cœpi. In posterioribus quidem literis, quas Frobenij famulus attulit, empirica tantũ reposcis. Vbi primùm nuncius, cui tutò fidam, obtigerit, mittam & hæc & schedas de simplicibus. Schedas tuas non dabo vlli tabellario, ne fortè amittantur: sed dolium Froschoueri expectabo. Rondeletij in Dioscoridem dictata seruabo, donec ea quoque repetas. Interea pro hisce mihi communicatis & tamdiu concessis gratias habeo maximas: maiori autem verborum apparatu non vtor, quod neque te desiderare, neque amicos verè amicos illum decere existimem. Multa in ijs vtilia, iucunda, & antea mihi incognita deprehendisse me ingenuè tibi fateor. Coronatum illum amiserat Molitor quidam apud nos, in der Paradyß müle, *vt amissum etiam in templo, vt moris, significârunt, illi restitui. Bibliorum quæ Froschouerus puto nunc imprimit, specimen (vt petis) ad te mittam, cum his literis, si nihil impedierit. Icones verò nostri herbarij nullas mittere possum. Sculptor enim sibi interdictum ait à Froschouero, ne amplius quàm singulas de singulis mihi traderet, quas ego exemplari imprimendo inseram, ne possint errare. Herbas tuas promissas sat tempestiuũ fuerit, si post*

canem miseris. Ad lacum illum vbi herbæ illæ D. Aldroando à te permissæ reperiantur, vix spero otium futurum egredi: puto autem me omnia illa, quæ scribis, habere sicca, & cum tabellarius oportunus dabitur, spero me ei missurum communi nostro nomine. Pecuniis commodato datis opus non habeo. D. parentem resaluta officiosè.

NATAVI *nuper ad miliare hinc in fluuio, & herbas aquaticas aliquot raras & perelegãtes reperi, iamq; pinxi. Salsam Parillam cum flore & folijs vbinam vidisti? & apud quẽ? Item Aspalathũ Rhodiam cum foliis vbi? Dracunculi species duas te vidisse scribis, ni fallor: an verò & suspectũ illam Matthioli vidisti? Massa ferrata Aldronãdi in segetibus quidnam est? Enneaphyllum Dodonæi quid voces nescio. Elleborum nigrum florè herbaceo vulgarem puto nostrũ dicis: à quo distinguis nescio quẽ pseudo elleborũ. Ego certè vulgarẽ nostrum, cũ omnino sit species veri Ellebori nigri, Pseudoelleborum ineptissimè vocari contendo, est enim mas. Et cũ inter omnes plantas mas ac fœmina reperiatur, qui fœminas genuinas, mares* ψευδεῖς *& spurios appellant, planè fuerint ridiculi. Hæc scribo, vt in Catalogo tuo occasionem considerandi habeas. Quænam est Serratula à te dicta, aliàs Terzolla, quod contra tertianas polleat? Quæ item Adriana nominata à te solùm? Item Paduæ in horto Musati à te visa laurolea florens Martio, quæ in Germania flore cœruleo spectatur,*

tur, non intelligo quæ sit. Inter mensuras reperi à te nominari vncias digiti aliquoties, pro digito autem coniicio te pedis dicere voluisse. D. Funccius, affinis meus, vxorem bene diuitẽ, vt audio, Memmingæ duxit, vbi nunc Archiatros est. In mõte Gothardo mense Nouembri Laurum Alpinam virẽtem (vt scribis) inuenisti ascendendo, quo nomine Balsamum ab alijs dictum (alijs Alprosen) accipere te coniecto. Vale. Tiguri raptim, Iulij die 11. 1563.

T. T. ~~CONR. GESNERVS.~~

Excellenti doctrina & virtute D. IOHANNI BAVHINO F. amico suo charissimo: BASILEAE,

S.

SCRIPSI *ad te nudiustertius, & remisi tua omnia, quæ inclusi dolio Froschoueri, qđ ad Mechliniensem mittit: à quo petes. Sunt autem tres fasciculi. Volui enim partiri, vt cõmodius adderentur dolio iam repleto: quæ etiã causa fuit, vt promissas tibi icones non addiderim. Spero me breui aliam occasionem habiturũ. Tu si me fortè tardantem vno verbo incitaris & monueris, bene facies. Debent enim amici inter se liberrimè agere: quod vt tu quoque facias cupio. Postremas tuas Guerinus mihi reddidit, in quibus ad quæsita aliquot mea respondes, & ad reliqua etiam, vbi schedas tuas acceperis, responsurũ te promittis. D. Funcciũ his diebus*

aduenturum expecto: & ex te salutabo. Conditiones, de quibus scribis, vtinam tibi ἐργα πάντι ac feliciter succedant. D. Constantinum lubentissimè vidi. audio formas pro Theophrasto eius sculpi apud vos à sculptore Tigurino, nomine Vuyssebachio: quē meo nomine salutari velim, & rogari vt duas aut tres picturas, aut vnicam, quamcunque, picturas mihi videndas concedat: totidem, si voluerit, de nostris mittam. Tibi etiam pauculas aliquot mittere potero aliàs, si voles: plures verò, propter importunitatem illius, de quo scripsi, non possum. Catalogum tuum cū herbis expecto. Vale. Tiguri 1563. Iulij 19.

T. CONR. GESNERVS.

Excellenti doctrina & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO F. Doctori Medico, amico percharo & bene merenti suo: BASILEAE,

S.

L*ITERAS tuas Augusti 3. datas, heri, id est, 8. accepi. Quòd ad quæsita quadā mea respondes, gratias ago. Coridis Monspeliensis apud vos inuentæ, si potes, semina mitte, item Achilleæ. De Coride sententiam tuam mutatam in Catalogo tuo iam notaui. Cistam cum Catalogo & herbis me accepisse proximè scripsi: maduerant quædam chartæ in via, sed nullo detrimento; mox enim diligenter siccaui. Ne sis sollicitus, curabo & asseruabo tibi omnia*

nia studiosè: nec minore cura, quàm tu ipse tecum haberes, donec remittam. Literas etiam tuas cum duabus picturis, item cum raro illo lapide accepi, & respondi. Fisa non est quòd mittas hoc tempore. Puto enim ad aliquod tempus in thermis nos moraturos: cùm desiderabimus, scribam aliàs. Qui literas tibi reddit, bonus & eruditus iuuenis (quem tibi commendatum esse velim) patrem, Verbi Ministrum Paterniaci habet: is nouit Pharmacopæum quendam iuuenem, Gallum puto, qui seruire cupit. Pityusam Matthioli nondum inueni: neque dum enim euolui herbas tuas omnes, quas miror incho͏ari à numero 116. vbi enim sunt præcedentia folia? Hodie primùm etiam animaduerti, quas in pegmatio, id est, (Schindeltrückle) seorsim misisti herbas, à Valerando missas esse Lugduno: easdem enim omnes nominat in Epistola sua ad me. Itaque miratus sum, cur tuum nomen singulis quæ insunt, inscripseris. Pityusæ descriptionem si miseris, grata erit, Catalogo tuo addenda: in eo quidem Hyacinthi veri descriptionem omisisti, addendam autem mones in margine, cū inueneris, mitte. Manna Polonorum satiua in horto mihi crescit, procera: est autem gramen aculeatum satiuum. Quod Vuissenbachius expectat D. Guarini reditum Lugduno, bene est: tunc si vnam aut alteram miserit, ego quoque de nostris mittam, si volet, nullæ ferè adhuc sculptæ sunt. Pictor enim occupatus in depingendis quæ nunc flo-

rent plantis, Sculptori nihil exhibere potest. Icones quadrupedum, auium & piscium vno fasce ligatas Froschoueri famulo tradidi, vt proxima occasione, cùm scilicet dolium aliquod ad Petrũ Mechlinienſem Froschouerus mittat, ad vos perferatur: tu moram feres, & munusculum boni consules. Vale. Tiguri 9. Augusti, 1563.

T. CONR. GESNERVS.

Ornatissimo viro D. IOHAN. BAVHINO F. Doctori Medico excellenti, amico bene merenti, & chariss. suo: BASILEAE,

S.

CVM *ante paucos dies ad te scripsissem, recepi postea cistam cũ herbis & Catalogo: pro quo beneficio in præsentia gratias habeo, agoq́; maximas, donec re ipsa aliquando gratum me declarem. Ex Typographis, qui hic sunt, neutri adhuc ostendi. Froschouerus nõ facilè suscipit paruos libros cudendos, patruelis meus fortè suscipiet, præsertim post nundinas autumnales Francfordiæ agitandas: si tu concederes, (quod vt facias cupio, & consulo) & qua conditione maturè significares: oportet enim ante discessum ad nundinas cum eo pacisci. Manum tuam nõ vbique assequerentur Typographorũ compositores, quos vocant, vt timeo: & oporteret prius transcribi, transcriptũ conferre. Quòd si maiorem commo-*

*commoditatē apud vos eius excudendi, præsertim in
præsentia tua datam iri speras, remittam ad te, vt
primùm volueris: sin minus, retinebo, donec repetas.
Quòd illũ in meũ nomen inscribis, pro eo quoq; mul
tum me tuo amori debere fateor, & data occasione
memorē me futurum polliceor. Pecuniam quã mu-
tuò dederã, dono: tu in præsentia tantillũ boni con-
sules ꝓ tuo candore. Occupatissimus nũc sum circa
Pictorē & Sculptorē, & alijs quibusdam. Nunc etiã
catharrus cũ tumore vtriusq; maxillæ sinistra & he
micrania quadam me exercet, nouus mihi hospes, q̃
de cogitando sine instante me admonet. Interea la-
borabo dum viuã, et te amabo. Pro Tragorigano gra
tias habeo, quod tamē fœlicius pictor meus mihi ex-
pressit, partim ad siccum à Cortusio missum, partim
ad virens in horto meo anno superiore mihi natum,
quod tamen ad florem non peruenit. Cucurbita illa
(cuius etiam Icone vti non possum, vtpotè imper-
fecta) nescio an sit cuius fructum Hæmisphæricum
ferè superiore anno ad me misisti. Sumptum in Pi-
ctorem remittam, si rectè admonueris an vtraq; pi-
ctura seorsim, sicut adscribitur, quatuor plappar-
dis constet. Posthac vt sumptui parcamus vtrinq;,
qui in tanto stirpium numero nimium excresceret,
nihil pingendũ mihi curabis, nisi admonueris prius
an habeam: neque enim mearum omnium memi-
nisse potes, & multa subinde alia pingenda curo,
nisi omnino rarissima aliqua tibi occurrat, quam*

aliàs iterum inueniri posse vix speres. Scribo etiam ad D. Cælium, vt literis eius, quibus Basiliensem quendam Studiosum mihi commendauit, respondeam: & peto vt suo tempore fructum integrũ maturum huius Cucurbitæ ad me mittat, vt & semina habeam, & fructum saltem, quod sat fuerit, accuratius depingam. Hoc tempore non possum occupare Pictorem in herbis siccis: vix enim recentes & virentes nunc depingere omnes potest: siccas in hyemem differo, cùm virentium nulla erit occasio, & interim etiam Sculptori quod agat, suppeditandum. Itaque si tuas retineam diutius, non miraberis, pro ijs ne quidem sis sollicitus, optima fide & diligentia quàm integerrimi tibi asseruabuntur. Ponticum Absinthium non puto id esse, quod apud me vidisti è Vallesia (vbi non in Alpibus, quod sciam, sed in vallibus & collibus, vbi frequentissimum ego reperi, nascitur) missum, neque id Alpinum cognominaui tibi, sed Vallesianum: alibi enim hactenus non vidi, minor ei quàm cæteris astrictio. Ego aliud Alpinum habeo, ventriculo gratius & astringentius, minutum, & nostro cõmuni Absinthio cognatius, quod omnino Ponticum puto, id nisi tibi ostendi, mittam aliàs. Vale, cum D. parente & amicis. Tiguri Kal. Augusti.

1563.

T. T. CONR. GESNERVS.

Præstanti

Præstanti doctrina & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO F. Medico excellentissimo, amico suo charissimo:
LVGDVNI,
S.

SCRIPSI ad te iampridem, doctissime & charissime mi D. Bauhine: sed ex vltimis tuis eas tibi redditas esse nō intellexi. Spero tamē eas te accepisse postea. Lugduni cui te cōmendem nescio: nemi nem enim illic præter D. Dolechampium noui, qui fortè Lugdunum nondum rediit: illi verò iam prius te notum, commendare pluribus, superfluum fuerit. Si illic inueneris optimum & doctissimum virum Dominū Petrum Viretum, Theologum & Concionatorem disertissimum, μυρίας salutes meo nomine ei dices. Apud illum quidem & alios bonos & eruditos viros tua te pietas, virtus & doctrina commendabunt. Ne tamen nihil tua causa faciam, scribo ad Antonium Gryphium Typographū, summum amicum meum, eiq; te commendo. Vallerandum nostrum meo nomine salutabis peramanter, & quòd non scripserim, excusabis. Literas tuas ad Calceolarium cum Catalogo heri curaui.

Vale. Tiguri 1563. Octobr. die 3.

T. ~~CONR. GESNERVS.~~

Præſtanti doctrina & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO Doctori Medico Germano, amico ſingulariſs. ſuo: LVGDVNI, S.

TVAS Lugduni datas Octobr. 14. accepi hodie, qui eſt Nouembris 14. Gaudeo te incolumem Lugdunum veniſſe, & lecturũ iſtic pharmacopœis. Literas meas binas ad te intercidiſſe doleo, non memini quid in eis ſcripſerim, nec epiſtolas tuas ad quas velles me denuò reſpondere, inuenio. Soleo enim poſtquã reſpondi, in aceruos ſchedarum mearum Epiſtolas coniicere, etiam diſſecare, & pro argumento cum ſchedis meis diſtribuere: quamobrem paucis indicabis, ad quanam iterum reſpõderi à me tibi velis. Nuper ſcripſi ad te per Antonium Geſnerum cognatum meum, & ad Vallerandum quoque, cui rariuſcula quædam miſi, quæ is proculdubiò libenter aut communicabit tecum, aut ſaltem oſtendet. Hac hyeme vbi otium erit, ſemina mea tractandi, ſi quæ tibi pro horto tuo grata futura putauero, ſeligam, & mittam. Opus meum de herbis niſi promiſiſſem Froſchouero, libenter Rouillio Typographo concederem. Sed quando tandem abſolui id à me poſſit, neſcio. Scribo hæc ſubitò poſt duas horas à tuis acceptis, cùm ſe nuncius offerret. Grana Baiani myrepſica grata fuerũt. Curo enim de peregrinis ſaltem particulas aliquas pingere, vt his diebus

bus Euphorbij fructum & spinas. Proinde D. Vallerandum rogabis, si quid inter exotica & transmarina aromata, lacrymas aut alia se offerat (nam in ipsis gummis, vt vocant, aliquando folium, fructus, aut semen latet) vt mihi seponat. Mattheoli promissa Deus secundet, optarim quàm plurimos hoc argumentum excolere. Rara pauca iam accipio: si quid tamen fuerit, tui memor ero. Mitto nunc in vasculo stannato resinam nouam, quam Indi Occidentales Taccamahacca vocãt: & quia vasculũ non est plenũ, addidi semina Farris illius, quod Itali Scandelam, Plinius Sandaliam vocat, & docti quidam pro Olyra accipiunt. Eiusdem spicam integriorem cum Molucha herba posui. D. Dalechampio plurimam ex me salutem dices, quo cum te & Vallerandum mea omnia communia habere cupio. Scripsissem ad ipsum, si repentinus nuncij abitus permisisset, antehac quidem eum rediisse Lugdunum ignoraui. Vlga quidam Medicus Hispanus fertur practicam quandam, aut de morbis curandis librum doctissimũ edidisse, cuius exemplaria duo si apud vos reperiri aut accersi possunt, cura vt quàm primùm accipiam. Geneuam mitti poterunt ad Ioh. Frisium F. qui est cum D. Cheuallerio. Velim etiam addi librum medicum Haliabbatis Lugduni impressum 1523. in quarto, nisi posterior aliqua editio inueniatur. Vale. Tiguri 1563.

T. CONR. GESNERVS.

Præſtanti doctrina & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO iuniori, Medico excellentiſsimo, amico bene merenti & obſeruando ſuo:

LVGDVNI,

S.

ETSI nihil ferè operæpretium habeam, quod ad te ſcribam, optime & chariſſime Bauhine: nolui tamen patruelis mei filium Antonium Geſnerum ſine meis literis ad vos venire. Scribo autem breuius, quum occupatiſſimus ſim, & an omnino adhuc Lugduni ſis dubitem. Stirpium hiſtoriam in manibus habeo, te velim arti exercendæ totum eſſe deditum: & Chirurgiæ quoque, cuius tanta hodie paſſim imperitia eſt. Valemus hîc Dei gratia omnes mediocriter, niſi quòd Muralti Chirurgi noſtri filius nuper in Melancholiam hypochōdriacam incidit, & ſentit interdum breues quoſdam paroxyſmos, in quibus vapores ab ore ventriculi fortè ad caput euecti, ipſum quodammodo obſtupefaciunt: & epilepſiæ quiddam præ ſe ferunt, extrema refrigerantur, & vix mouentur, manat & ſudor frigidus aliquando. Noſti ipſum familiariter puto, eiúſque corporis conſtitutionem; & quòd à puero ferè ſplen ei malè affectus fuerit. Timemus autem ei valdè ne ingraueſcat malum, vel certè in longiſſimum tempus ducatur, ſicut D. Glabero, vt noſti, qui etiamnum, ni fallor, eius mali reliquias ſentit. Quamobrem

rem cupio vt excellentes aliquot Medicos Lugduni, aut vbicunque super hoc casu consulas, & maturè ad nos perscribas, vt communi amico optimo iuueni quantum in nobis est, non desinus. De Petro Bintino nostro si quicquam adhuc resciuisti, aut rescire potes, (velim autē te diligentiſsimè percunctari) rogo vt mihi significes. Affinis quidam Buttini nomine Vollet literatus Valentiæ habitat, ad quem duobus verbis scribere poteris, si aliter non resciueris de statu Buttini. Vallerando, que plurimùm amo, merito suo, scribam ipse, si nil impedierit. D. Claudio Milleto, Medico longè doctiſsimo me commenda, & pete vt vel nunc tandē aliquando, vno alteroq; verbo per epistolam me dignetur, quam cognatus meus rectè sit curaturus, & aliquid ad historiā stirpium nostram, quicquid aut quantulumcunq; id sit, conferat, vt vel ita mihi faciat occasionem ipsius in hoc opere honorificè nominādi. Quòd si nunc etiā aspernabitur petitionem meam, quoniam toties per annos iam amplius viginti tres eum salutaui, interdum scripsi, libellum dedicaui: ipse verò nunquam ne γρῦ quidem aut scripsit, aut misit, etsi spem mihi non semel fecerit per amicos, qui meo nomine eum salutârunt, in posterum abstinebo, & quā apud me faciebam hactenus, semper eius memoriam propter excellentem doctrinam, quanquam vix & inuitus expectorabo. Germania multis in locis exagitatur bellis, præcipuè verò ad oram Oceani circa Boruſ-

ſiam & Liuoniam. Moſchus nuper aliquot arces Liuoniæ obtinuit. Belli inter Suecum & Danum Reges nondum eſt finis. Induciæ, quas Polonus cum Moſcho pactus erat, iam ſunt finitæ. Nobilis quidam von Grumbach *nuper magno exercitu (Saxonū vti audio) Franconiā inuaſit, & vicinia loca: nunc tamen motum illum aiunt eſſe ſopitum. Tu ſi quid de Duce Sabaudiæ, aut alijs rebus cognitu dignis acceperis, ad me ſcribe. Vbi te Lugduni & eſſe, & manſurum ad aliquod tempus cognouero, ſcribam proximè plura, & aliquod etiā ἰατρικόν, vt quod nuper de ſucco Scordij à D. Ioh. Cratone accepi. De D. Dalechampio ſolicitè aliquid audire opto: item de D. Conſtantino: Andreas Belicoccus Veronēſis Pharmacopœus miſit ad me nuper Squinanthum cū flore, Acaciæ vaſculum ſeminum cū ſpinis & ſuo gummi, Coſtum illum factitium, Mithridatij ſui vaſculum, & Oleaſtrum Rhodium diuerſum ab Aſpalatho prius miſſo. Promiſit & alia, quæ Româ expectat. Peruelim te Lugduni verſari ſæpius, & familiariter cum Medico Hoſpitalis ſummi, & Chirurgicis adminiſtrationibus nonnunq̄ intereſſe. D. Ant. Gryphio, cui nuper ſcripſi, teq́; illi cōmendaui, plurimam ex me ſalutē dicito. Theophraſtū Cæſaris Odoni Bononiæ impreſſum ſi apud eum reperitur, fac vt cognatus meus mihi afferat. Itē Guilandini libellos, quos recens in Italia, Paduæ puto aut Venetijs edidit, ſiue Latinè, ſiue Italicè. Audio eum peregrinationes*

tiones suas descripsisse. Hæc si non reperiuntur, cupio te curare per D. Gryphium, aut alium, vt accersantur: nam ex Italia iam sæpè frustrà petij, à vobis facilè Geneuam mitti possent ad Iohan. Frisium iuniorem, qui apud D. Cheuallerium Professorem agit. Vale. Tiguri 1563. Octobr. die 28.

~~I. CONR. GESNERVS.~~

SI D. Vallerandus noster Lugduni est, bene est, scribo ad eum: sin minus, permitto vt meas ad ipsum literas aperias, & metallica rara, quæ ad ipsum mitto, inspicias, & ex doctis etiam Medicis D. Dalechampio & Milleto præsertim ea ostendas, & iudicia audias: sed ita, vt omnia rursus integra concludas, & tutò citoq; si fieri potest, ad Vallerandum mittas. Antonium Gesnerum mercatorem cognatum meum habeas tibi commendatum, quæso. Emet simplicia quædam Lugduni, in quibus si tu & Dominus Vallerandus ei adsueritis, vt bono & commodo pretio emat, rem mihi gratissimam feceritis. Qui libri noui istic cudantur, fac sciam. Mitto tibi icones aliquas stirpium nostrarum, vt ostendas amicis, præcipuè D. Dalechampio, & tuam quoque sententiam dicas, vbi contuleris cũ aliorũ hactenus editis picturis. Si D. Dalechampius apud vos est, & expetat vt ad Epistolas aliquot postremas suas respondeam, faciam lubens: nũc partim quia occupatissimus sum, partim quia de ipsius in me animo, muta-

to fortè, si vltimas meas recepit, certior fieri cupio. Quòd si is vel abest Lugduno, vel abest quidem, sed à me (quod Deus auertat) alienatus, prospicias mihi de alio quopiam Medico erudito Lugduni, aut in vicinia, ad quem scribam interdum, & aliqua petam, mittamq́; vicissim. In Solerij Annotationibus in Aëtium legi, Nasturtij genus luteo flore, folijs Sisymbrij Cardamina, Lugduni se vidisse in horto Franciscanorum, qui id Anitones nominēt, alibi nusquam de eo vt inquiras oro, & semina mittas. Ac si quæ etiam alia habere poteris non vulgaria, mei vt memor sis, ac historiam stirpium per occasionem tibi commendatam habere pergas, obsecro. An D. Rondeletij de Piscibus liber secundò sit impressus, quando, & quanti vaneat, scribe. Audio & Montani Medici Itali libellum quendam Lugduni impressum esse in octauo, in quo agat de apoplexia & alijs 4. morbis capitis, quem rogo vt summa diligentia perquiras, & mittas per cognatum meum, qui satisfaciet, aut D. Gryphio des ad me mittendum: nam ipsi inquirere fortè non vacat, & antehac etiam ab ipso frustrà petij: mittet autem is ad me alios quoque libros. Ambrosius Parè Chirurgus Parisijs ante biennium edidit librum Gallicum de Vulneribus & fracturis capitis, de quo velim te inquirere, an ab eo tempore Latinè etiam excusus sit: & si inueniatur, Gryphium monere vt mittat cum cæteris. Hæc ex Calceolarij epistola tibi excidi.

M. Io-

M. Iouane Bauhino Iunior, come si troua in Lugdunio, vi prego caramete farmi a sua Etia recommandato asai asai, alquali per la sua gentilisima natura son fato schiauo e seruitore, facendoli intender come mandai il suo Catalogo de Simplici, qui mi mando al Magnifico Cortusio.

T. T. CONR. GESNERVS.

Optimo & doctisimo viro IOHAN. BAVHINO Medicinæ Doctori excellentisimo: LVGDVNI,

S.

MITTO tibi, mi Bauhine, Epistolas binas ex Italia, his diebus ad me perlatas: plura autē scribā per Sangallēses Mercatores proximè. Omnia hic Dei gratia benè habent. Castalio Basileæ obijt. Pestis illic, vt audio, incipit. Bernhardinum in Poloniam abire puto. Saluta amicos. Vale. Tiguri 6. Ianuarij, 1564.

T. CONR. GESNERVS.

Eximia virtute viro D. IOHANNI BAVHINO Medicinæ Doctori excellentisimo,

S.

BELLVM illud in Germania exortum contra Episcopum Vuirtzburgensem puto maximè, mox compositum est, & nobilibus belli authoribus,

quæ volebant concessa, cogor breuius ad te scribere, quàm vellem. nam & alia quædam vrgent, et cupio D. Dalechampij literis iamdudum ad me datis binis aut ternis, quibus nondum respondi, respondere. & heri vesperi venit ad me nuncius cum literis prolixis D. Ge. Aemylij, qui in sylua Hercinia (centum fortè à nobis miliaria) Theologum & Concionatorem agit, idemq́; rei herbariæ studiosissimus est, ita vt plerasque plantas carmine eleganti describat, illius & alterius quibusdam literis hodie respondere cogor. Ad praxim conuenientia tibi quid habeam, nunc non succurrit. Scis me hominem obliuiosum esse, nõ tam naturâ, q̃ studijs & laboribus obrutum. Numeraui his diebus libros, ex quibus stirpium historiam decerpo, numero circiter ducentos. Oxymelite maiori meo nunc etiam vti incipio, non rarò. Quaternario iuueni nuper ter dedi, qui cùm periculosissimè laboraret, nunc ferè sanatus videtur. Minus dedi seni sexagenario, qui paroxysmo inuadente ex asthmate semper grauiter laborabat. Huic etiam ter dedi, & postea ter oleum Vitrioli ad sex, aut septem guttas pro vice cum syrupo de acetositate citri, & aqua Gentianæ. Illum paulò pòst & febris & asthma reliquerunt. Matri etiam meæ asthmaticæ permultos iam dies affixæ lecto, & abhorrenti ab omni medicina cum oxymelitis minoris minimum vino maluatico miscuissem, & illa interdum leuissimè degustaret, mox quasi à morte resurrexit.

surrexit. His remedijs igitur confidenter vtitor, & in magnis etiam morbis Philonio interdum. Si quid aliud te dignum acciderit, seponam tibi in posterum. Squinanthi florem non mitto, tum quia vnicum habeo stipitem paruum, in quo flores etiam minimi sunt, & nullius certæ formæ. Flores tamen esse omnino apparet. Acaciæ folia non accepi, sed vasculum fructuum solum, & spinas minimo specimine. Absinthij Pontici mei, siue Alpini minoris, specimẽ ad te mitto: est autem iam vetustius. Quod & in arte nostra, & Chirurgia, simul & legendo Pharmacopolis te exerces, rem te dignam & vtilissimam facis. Ad D. Dalechampium ipse scribam. Pro eo quòd mihi tuam operam offers in promouenda mea stirpium historia tam benignè, gratiam ago maximam, & candorem tuum exosculor. Icones iam aliquandiu nullas fecimus, quod Pictor & Sculptor in alijs suis negotijs occuparentur, & ego minimè vrgerem, qui eos festinare non cupiam, ne Typographus postea me quoque intempestiuius vrgeret. Chr. Froschouerus iunior iam omnem officinæ curam in se recepit, vbi complures sculptæ fuerint, eo permittente, ad te mittam. Gratum fuit Muralti filio, & mihi quoque, quòd de hypochondriaco affectu tuam & aliorum sententiam perscripsisti: habet is nunc multò lenius, ipse etiam oxymelite maiore meo vsus, & purgatus. Multum in eo potest animus: Cùm primùm enim cogitat

secum de hoc malo, ieiunus præsertim, facilè in id incidit. Semen illud à te missum tibi incognitum, videtur mihi esse species illa Lycij, quam Matthiolus (puto) pingit folijs modicè serratis. Spinam ceruinam minorem ego dixerim, circa Curiam reperi. Occhinum propterea quòd librum ediderit Basileæ, interprete Castalione, non ostensum prius Tiguri, in quo aiunt paradoxa quædam contineri, Senatus noster nuper discedere iussit: discessit autem Basileam, vbi an receptus sit, nescio. Resalutant te D.D. Cellarius, Vuolffius & Muraltus. De Petro Buttino vt inquireres ad te scripsi, sed nihil respondisti. M. Petrus Figulus petit semen Momordicæ, siue Balsaminæ. Vale. Tiguri 1563. Decembris die 12.

T. CONR. GESNERVS.

Clarissimo viro D. IOHANNI BAVHINO Doctori Medico & Chirugo præstantissimo, amico primario suo: LVGDVNI,

S.

N*VPER admodum ad te scripsi, suauissime mi D. Bauhine. Nunc etsi in luctu propter charissimæ matris meæ mortem intra triduum defunctæ, constitutus, scribo tamen ad te breuissimè. Proximis literis ante dies paucos commendaui tibi Germanos aliquos Belgas iuuenes, quos spero te accepisse. Moriuntur apud nos pleuritide quæ-*

dam

dam maligna, & vt videtur, contagiosa nonnihil, in qua phlegmone quidem est, sed nihil expuunt, vt siccam, aut astrictam pleuritidem eam vocare liceat. Ea etiam Froschouerus senior extinctus est. Qui breuissimè tertio, alij sexto die moriũtur. Quòd ad remedia, hæremus & dubitamus q̃d maximè tentandum sit. In plerisque catharrus à capite superueniens arteriam implet, ita vt stertant quodammodo, & prohibet sanguinem, & à thorace humores expectorari. Quid si cauterium sub loco affecto fieret? Meminit eius (ni fallor) Alexander Benedictus. Martij 21. per D. Scharnerum Curiensem Consulem, quo cum Alpes Rhæticas superauimus, ad te scripsi. D. Cortusii ad te literas semel an bis ad te miserim, non memini. Tu quoties acceperis, ei significato. Fidem bonam in me non patiar desiderare quenquam. Literas ad me tuas & à cognato meo, & à Correctore Froschoueri accepi. Quòd autem ad diuersas circa simplicia opiniones, respondere ad singula certi aliquid non possum: de multis enim ipse adhuc dubito: et obseruationes meas authorúmque loca de singulis perquirere, & ad te scribere nimis laboriosum mihi alioquin occupatissimo foret. Chirurgis te interpretari institutiones Tagãtij gaudeo, quid si commentarios etiam aliquos in eas meditareris? M. Petrus Lithotomus noster, mittit ad te depicta quædam instrumẽta. Ego certè illum vt candidè & liberaliter tecum agat, hortari soleo. Ber-

nardinum Ochinum audio nunc Francfordiæ fuisse, & editurum Apologiam contra nostros. Nuper colicam mulierem curandam habui, cui post multos clysteres & pharmaca summoperè profuit modicum olei vitrioli cum drach.ß. theriacæ & sudore. In Italia (Venetijs puto) Dictionarium medicum prodijsse audio, nescio quale, aut cuius autoris. Oporinus impreßit Medicæ consultationis apud ægrotos secundùm artem & experientiam salubriter instituendæ Enchiridion, authore Matthia Cornace Regis Rom. Physico. D. Ant. Gryphiũ saluta peramanter, & vt pro libris mißis pretium à Sangallensi aliquo, præsertim Linero, meo nomine petat, iube: cui ego hic reddam: sin minus mihi significet, & mittã. Auerrois opera an excusa sint Lugduni, & quanti vaneant, indica. Constantini, Scaligeri, alij aliorum libri noui, qui & quando sint edendi, scribe. D. Rondeletij in Dioscoridem Annotationes tuæ iam mihi describũtur. De Lycio & Spina Burgundica, Philyra & Philyrina cõsidera quæso. Vale. Tiguri 1564. Aprilis die 5.

T. CONR. GESNERVS.

Clarisſ. viro D. IOH. BAVHINO, Medico Germano excell. LVGDVNI,

S.

CVM Tabellarius ad nos occurrisset, arrepto calamo scribere aliquid volui. Postrema litera

tuæ

tuæ Decemb. 13. à te datæ sunt. Expectabā vt à Mercatore Sangallense aliquo acciperē à te aliquid: sed an illi adhuc appulerint, nescio. Ego his ꝓximis diebus ad te scripsi, & literas Basileā ad parentē misi, cum seminibus quæcunqꝫ habebam rariora. Opiniones tuas de plantis quibusdam libenter quidē lego, sicuti & Vallerandi nostri: sed respondere ex tempore difficilè mihi est, tum alias, tum quia plurimas obseruatiões meas in schedis innumeris digessi, quas nunc perquirere & inspicere singulas non possum. Antequam verò pronunciem quicq̃, & librū edam, Deo dante, sententias vestras omnes accuratè considerabo, in multis certè nihil, q̃ temerè aliquid affirmare malo, quamobrē sententiam meam cohibeo. E libris Scaligeri, Dalechampij, Constantini, quādo edenda sint, aliqua per occasionem mihi inquire. Literas meas & his diebus scriptas ad te, & alias Febr. 20. an acceperis significa. D. Dalechampio scribam aliàs. Ex illis, quæ Vallerando nunc mitto, metallicis, si quid fortè desideras (puto autem te iam prius omniū specimina habere) pete. Vale. Tiguri 1564. Febr. die 15. T. CONR. GESNERVS.

Ornatiss. viro D. IOH. BAVHINO Medico Germ. præstantiss. LVGDVNI,

S.

H*ERI ad te scripsi breuissimè, & misi binas ex Italia ad te literas: alteras à D. Cortusio puto,*

alteras verò à Calceolario Lithotomus etiam noster ad te scribit. Nunc quod addam, inuenirem fortè aliquid, sed non vacat. Scis practicam meam angustißimam esse, & multa experiendi facultatem mihi non dari. Senem plus quàm septuagenarium pleuriticum his diebus curaui. Is primùm ipse sibi cataplasma applicuit, ex Absinthio in aceto feruefacto, calidum, & post aliquot horas semel iterumq́; repetijt. hoc sibi aliàs etiam manifestè profuisse ait, & idem ab alijs valde commendatum memini me audire: quare ego quoque in posterum vtar. Ego ad ipsum vocatus Oxymeli meum cum Loch sano dedi, & Fœnograci decoctum meum quod nosti, profuit ilicò, & Dei gratia liberatus est. Remedium etiam illud ad secundas pellendas ἐξ ὄρχεων ἱππέων iam aliquoties nobis mirè succeßit. Quisnam aut qualis practicus est Tornauilla nomine? Audio eum à Schec cio (cuius libri demonstrationum nunc imprimuntur Basileæ) laudari, propter diligentem causarum tractationem. Inquire de eo, & si non malus scriptor tibi videbitur, mone D. Gryphium nostrum vt ad me mittat, cũ cæteris, de quibus nuper ad te scripsi. Vide quæso in Cordi descriptionis plantarum libro quinto seorsum impresso, an Philyricia ab eo dicta sit spina Burgundica, vt ego conijcio, & an eadem, vt mihi videtur, Apharca Theophrasti sit. hac de re cum Domino Dalechampio conferes, quẽ meis verbis salutabis officiosè, & excusabis, quòd nunc

non

non scribam, qui & occupatißimus sim, & ipsius responsum expectem. Qua item est Phylira Cordi eiusdem libri, cap.23. descripta? an ea quam Matthiolus exhibet? Vale. Tiguri 1564. Ianuarij die 7. Saluta etiam D.Valerandum nostrum.

T. T. CONR. GESNERVS.

Clarißimo viro D. IOHANNI BAVHINO Doctori Medico, Germano, eruditione & vsu artis excellentißimo, amico intimo: LVGDVNI,

S.

CVM Geneuam ad D.Franc.Portum scribendi occasio mihi daretur, volui ad te etiã literas breuißimas dare. Semina vt petis aliqua tibi ꝓcurabo. Catalogum Aldronandi etiam remittam, & in Dioscoridem ex D.Rondeletio Annotationes. Tua verò descriptione stirpium nondum sum vsus, neque plantis siccis rarioribus ad meas picturas: partim propter plurimas maximásque occupationes meas, partim etiam quòd Pictor aliquandiu hactenus rebus alijs necessarijs impeditus fuit. Spero autem te, sicuti polliceris, ante tempus oportunius non repetiturum à me. Interea bene est, quod monuisti, vt eo citius vtar omnibus. Quanquam, si fieri posset, rogatum te vellem, vt mihi plantas tuas omnes, vnà cum descriptione relinqueres, donec opus meum herbarium absoluissem totum. Iam enim no

mina singularum, quas describis, notaui, & cum meis schedis digessi, vt cùm ad historiam singularum accedam, descriptiones tuas paulatim inspiciam. Sed quod iusseris, faciam: non solùm quia res ista tuæ sint, sed magis quia ego etiam tuus. Hæc in præsentia festinantissimè. Breui plura tibi & Domino Dalechampio, ac Vallerando meo, vt literis, quas Paulus noster (Froschoueri Corrector) nuper à vobis reddidit, respondeam. Interim illis me commendabis, & Antonio Gryphio nostro. Ad schedas meas de Cedro & Iunipero per otium responde, & meas quoque schedas remitte. Cassiæ florum surculum depictum egregiè in Memphide Aegypti, Adolphus Occo Augustanus Medicus nuper ad me misit: florem in primis ostenderas, vnde ego eum pinxi, sed ordo quo plantes, in imò surculo nascitur, pulchrè in hac pictura videtur. Idem etiam de alijs quibusdam raris Aegypti plantis spem mihi fecit. Cæsarem grauissimè ægrotare audio. Anthera radices à Vallerando missas his diebus, in memet experiri volui: bibi autem earum dilutum ex aqua mulsa, amaræ satis sunt: sed salubres, & sine omni, quod obseruauerim periculo: quod mireris in Aconitorum familia.

Hæc addidi, ne sine medico argumento meas acciperes. Vale. Tiguri

, 1564.

T. CONR. GESNERVS.

Claris-

Clarissimo viro Domino Doctori IOHANNI BAVHINO F. Medico præstantiss. doctissimoq;, Germano,
LVGDVNI,
S.

VENIT his diebus ad nos egregius iuuenis Carolus Rokelsingerus, q cũ Castalione aliquandiu vixit: is mihi attulit à parente tuo Bouis syluestris, (quẽ ex Vngaria nuper Mompelgardum adductum ait) gratissimã mihi picturam, & quia nunc cõmodè oblato nuncio, patri tuo propter eã gratias ago, simul etiam semina, quaecunque te non habere istic posse, ad te mittere nolui cum meis ad te literis ad parentem missis. Sunt autẽ seminum genera xx. Mercatores Sangallenses miror nondum ad nos rediisse: per illos enim literas tuas expecto. Plura nunc non licuit. Ochinum audimus Norimbergæ esse, & aliquid conscribere. Metallica ad D. Vallerandum tĩ meo ne nõ mittere possim breui. nam & occupatior sum, quàm vt disquirere liceat: & nuncij, qui onera huiusmodi suscipant, rarissimi inueniuntur Lugduni. Commodius Antuerpiam, quã ad vos mitterem. Mercatores enim nostri Francfordiam suas merces mittũt: Lugdunum verò nemo nostrorũ sua, vt scis. Cogitabo tamen, & non negligam occasiones, vt aliquid saltem mittam: quanquam mallem aliqua retinere, donec meum de lapidibus & metallis libellum, quem nunc rursus in manus sumo: tandem

absoluissem: interim meo nomine amantissimè eum salutabis, & reliquos amicos. Ad suffusiones oculorum curandas medicamentum quoddam D. Rondeletio vsitatum, vt audio, ex Omphacio si tenes, ad me scribe. Bezoar lapis contra venena, qui & qualis sit, si vsquam perscrutari potes, aut ipse videre, mihi perscribe. D. Crato his diebus vnum descripsit, quem ego ex descriptione Aëtite congenerem esse conijcio, etsi non resonat intus. Ioan. Iacobus Muraltus F. cùm Badæ nuper esset, in meam gratiam varia venena experiri voluit in canibus, sed reliqua ferè nihil eos affecerunt. Nucis vomicæ autem ℈. ß. tantùm cùm dedisset cani in carne cruda, post horæ quadrantem canis obdormijt, & inter dormiendum modò caput mouebat, ac si conuelleretur, modò tibias anteriores, modò posteriores, tandem post horas quatuor extinctus est. Tum rursus alteri cani idem venenum similiter dedit, & tres ferè horas post, cum vehementibus symptomatis corriperetur, Antidoti Saxonicæ meæ drachmam semis cum carne cruda exhibuit (quam aliquandiu quidem canis accipere detrectabat, sæpius verò & subinde oblatam, tandem admisit) non est autem mortuus, quod sciat: nam post horas quatuor rectè ambulantem eum vidit. Hinc & narcoticam esse, Vomicam nucem vulgò dictam, & vel Opio deteriorem apparet. His diebus quidem rursus Badam se conferet, & an adhuc viuat, resciscet, & alia

alia quadam in mei gratiam experimenta faciet. Velim autem te quoque huiusmodi aliqua tentare per occasionem, & D. Vallerandum quoque, atque de ijs interdum mihi significare. Aetitæ substantiam interiorem quæ cretæ similis est, venenis aduersari puto, & audiui. Cupio autem nos experiri, ego vnicum habeo quem non libenter fregerim. Aliâs plura. Vale Tiguri 11. Febr. 1564.

T. CONR. GESNERVS.

Præstanti doctrina & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO F. Doctori Medico Germano, amico syncerissimo suo: LVGDVNI,

S.

ITERVM *ad nos redit D. Tscharnerus Consul Curiensis vnà cum Clarissimo viro D. Guicciardo Medico, qui Rector aliquando Papiæ fuit, & Telij in valle Telina liberalissimè nos excepit. Eos tibi commendo quoad possum, si qua in re eis gratificari potes vt facias. Nihil habebam quod ad te mitterem, per ipsos: nam & festinabant, & ego meo more occupatissimus eram. Basileæ pestis adhuc grassatur: nos Dei gratia salubri hic aëre fruimur. Rondeletij in Dioscoridem cõmentarios iam describendos curaui, & cũ se occasio offeret ad te remittam. Vale & saluta D. Dalechampium, Gryphium,*

Salutat te Pet. Figulus, & quæ à te petijt expectat. D. Gryphium cupio indicare quid ei debeam: proximè plura. Ad literas tuas Martij 10. datas breuiſsimè reſpondeo. Carolus Reckelſingerus literis acceptis de morte parentis diſceſsit. Bouis ſyluestris illius figuram, quam tu mihi fieri curaſti, plurimum tibi debeo. eſt autem ſatis magna in panno facta, quare non commodè ad te mittere poſſim. ~~Breui fortè~~ iconibus recudendis addetur. Pro diligenti obſeruatione tua, & deſcriptione Bulbi ſylueſtris Fuchſij, quem ad Ornithogalon refers, magnas tibi gratias ago: nec eſt quòd tuæ ſententiæ (cui faueo) opponam. Semina eorum etiam conferes cum vacabit. A Domino Cortuſio ſi quid rari acceperis, nomina ſaltem indica, ego iam multis menſibus (aut vltra annum) nihil ab eo. In alteris deinde (Martij vigeſimo quarto, datis, quas ſimul cum ſuperioribus miſiſti) permittis mihi vt deſcriptionibus tuis, & plantis fruar, quamdiu opus fuerit, qua de re plurimum mihi gratulor. Optimè & diligentiſsimè omnia ſeruo, & nunc hæc ſcribens inſpicere volui, nec vllum deprehendi vitium. Cuperem te aliquam herbam peculiarem tibi deligere, quæ nullo hactenus nomine, antiquo præſertim, medicis innotuiſſet, & cuius tu vires aliquas experiundo confirmaſſes, vt eam à tuo nomine denominarem, cogitabis per otium. Iam Cortuſius Monthaurus, Calceola-

rius,&c.sibi παρωνύμους miserunt. Semina M. Petro figulo dedi.De cedro respondebis per otium, si poteris.Venio ad vltimas tuas Maij die 9 scriptas. Ad schedas meas quas describere voluisti,quandocunq; per otium rescire ex eis aliquid,& respondere poteris,gaudebo.Pleuritis illa pestilens,Dei gratia, verno solum tempore durauit,si quos libros nouos videris,vel audieris,scribe.Adolescens ille Massiliensis Pharmacopœus qui Basileæ fuit,nuper cum alio Iuuene Gallo Venetias profectus est, per quem D. Cortusio scripsi & Vallerando, &c. An dictionarium medicum aliquod, & de instrumentis Chirurgicis libri prodierint, & vbi, significa. Pro Caryophillorũ ramulo,& Calchanto Cyprio cum Misy gratias ago.Iterum vale. Tiguri 1564.vltimo Iunij.

T. CONR. GESNERVS.

Clarissimo viro D.Doctori IOANNI BAVHINO F. Medico præstantissimo, amico syncerissimo suo:
LVGDVNI,
S.

HIs diebus per Consulem Curiensem ad te scripsi;nũc hosce Iuuenes eruditos Belgas tibi cõmendo.Heri deglutiui pulueris de herba Gratiola ℈.1.cũ rob acinorũ sambuci,vnde copiosè sum purgatus supra infraq; mirè phlegma& aquas de-

trahit, sed non sine molestia. Pleuriticam mulierẽ cum his dieb. curarem, Scarabeum viuum, nigrum, cornibus binis, prælongis, flexilibus, articulatis purè circum circa repletum excreuit, res mira. Senserat ea prius longo tempore motum quendam & vellicationem in ventre. D. Antonium Gryphium saluta amãter, libros duos ab eo missos accepi: quorum precium vt indices expecto. Reliqua ex his Iuuenibus cognoscas. Vale. Tiguri 1564. Martij die 24.

T. CONR. GESNERVS.

Præstanti doctrina & artis vsu Medico D. IOHANNI BAVHINO Iuniori, amico suo longè Charissimo: LVGDVNI,

S.

ACCEPI *literas tuas suauissime mi D. Bauhine, 7. Octob. datas, & ex tuis ad patrem omnia quæ cupiebam intellexi. Ago autem gratias toto pectore Deo Opt. Max. Patri Domini nostri* IESV *Christi, quòd ex tantis sæuissimorum morborum periculis ereptus & restitutus sis nobis: idem te in posterum etiam animo & corpore incolumem seruet. Tuas ad parentem literas crastino die mittam per cognatum meum, qui Basileam ad nundinas descendit, & has quoque meas ad te addam: pater enim fortè citius mittet. Libellum quoque ad D. Funckium crastino die curabo per*

per ciuem quendam eius. Eum ego nondum inspexi, dedi enim statim describendum: postea per otium inspecturus Pestis apud nos pergit quidem, sed mediocris Dei gratia & clemens satis. Libellum Germanicum hic impressum ex communi sen tententia Vuolphij, Cellarij, & mea de pestis praeseruatione & curatione ad parentem misi, vt si videretur ad te mitteret. Eum si acceperis, de iudicio tuo candidè ad nos rescribes: idq; vt facias rogamus. multum enim tibi tribuimus hac in parte, quòd eruditioni tuae exercitatio etiam, & obseruatio multiplex accesserit. De Petro Buttino Pharmacopola, cuius supellectilem adhuc domi meae seruo, si quid certi nouisti an viuat nec ne, vno verbo significa. Pharmacopolae nostri Clauseri famulus adultus, & satis peritus si veniret Lugdunum Verno tempore, putás ne illum herum inuenire posse? Ex duobus Epistoliis tuis alterum planè lacerum Geneua ad me peruenit, alias charta inuolues & munies. Vale in Domino: Tiguri, Nouembris 5. 1564.

T. CONR. GESNERVS.

Præstanti doctrina & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO F. Medico Excellentissimo Germano:
LVGDVNI,
S.

LITERAE tuæ Charissime mi D. Bauhine, Decembr. 5. datæ, 17. eiusdem mihi redditæ sunt, quibus breuiter multa iam nocte respondeo. Pestis adhuc mediocriter hic grassatur, libellum nostrum tibi non displicere gaudeo. cum otium erit, consideres diligentius, & quæ mutanda consulas, et quo, ingenuè moneas. Tibi enim multa experto fidem habebimus. Mihi nihil ferè adhuc experiri licuit, nemo in tempore nos vocat, nemo consilijs obtemperat. Oxymeli meum minus, nonnullis profuisse videtur ab initio datum cum leni potiuncula aluum soluẽte, & postea per interualla exigua dosi ad propellendum à centro venenum ad cutim & apostemate: id quod efficit gnauiter, si vllum aliud auxilium. Libellum tuum de pestis curatione, quẽ ad D. Ioan. Funccium scripsisti, valde probamus et petimus vt concedas illum excudi, siue per se, siue cum aliis quibusdam in publicam vtilitatem. Siquid tamen mutatum voles, admone tempestiuè, id est primo quoq; nuncio. Vale. Tiguri 1564. Decemb. 17.

T. CONR. GESNERVS.

Cla-

Clarissimo viro D. IOHANNI BAVHINO Doctori medico Germano celeberrimo doctissimoq;, amico suo obseruando: LVGDVNI,

S.

LITERAE tuæ Ianuarij 22. datæ his diebus mihi redditæ sunt. Libelli tui de peste præstare videtur vt differatur editio. nam Typographi quoq; cum pestis iam desierit Dei gratia nõ facile admitterẽt, & tu fortè per otium maturius aliqua considerabis, vt cum alijs quibusdam tuis aliquãdo in lucẽ & vtilitatẽ publicã edas. Quod vt tibi ex animi sentẽtia succedat, Deũ Opt. Max. oro. Incipit hîc parua quædam pestis vagari, Die haupt sucht/ *sed ex ea paucissimi moriũtur. Vxorẽ si iam duxisti, eã fausta & fœlicia tibi precor: sin minus vt ducas suadeo, tũ alias, tũ ex medicis etiã indicationib. Homo es, humani nihil à te alienũ, ætas tua & temperamentum, & instans rerum tempus cõsentiunt. Eritq; hîc status studiis tuis, vt spero, commodior & tranquillior. Sed da operam, vt piã, et morib. tuis cõuenientẽ inuenias, qua in re Deũ tibi adesse precor, optoq; ex animo. Plurib. nũc nõ licet. D. Io. du Choul, magnificũ nobilẽ, & doctissimũ virum cum Dom. Guilhelmo eius filio tanto parente digno, vt meo nomine reuerẽter, et officiosè salutes, rogo. Et meo nomine ab eis mihi petas picturam.*

floris Apollinis, cuius visi apud ipsos, Cardanus in libris de subtilitate meminit. Semẽ etiam & Bulbũ viuum desidero, vicissim aliquid rari pro eo missurus. Saluta etiam D. Dalechampium, quem nõ dubito picturam eius habere ac descriptionem. Iudicium eius super hoc flore, eiusq́ nomine require, & tute si potes herbam viuentem & florentem inspice ac describe, si placet: in reliqis tuis descriptionibus hæc etiam accedat. Vallerandum nostrum putabam in Græciam nauigasse, si ad vos rediȷ̈t, cupio eũ salutari ex me, & interrogari an literas meas quas non ita pridem Venetias ad ipsum dedi, acceperit. Moschum audimus iterum inuasisse Lithuaniam, & prælio victorem castrum quoddam munitissimum occupasse. Vale fœliciter. Tiguri 1565. Februar. 25.

T. CONR. GESNERVS.

Præstanti doctrina, & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO Germano, totius rei Medicæ scientissimo, amico syncero & perchario suo:

LVGDVNI,

S.

CVM mihi ex improuiso daretur nũcius, Charissime Dom. Bauhine, accepto calamo hæc effudi. Nuper vltimis tuis respondi: sed quia hic Tabellarius breui huc puto rediturus est, nolui te p̃ ipsum

ipsum salutare. D.Dalechampij literas (scripsi ad eum 7. Ianuarij: & misi pro D. Constantino literas) expecto. Mercatores Sangallenses non vidi, alioquin per ipsos ad eum scripsissem. Teneor desiderio Scaligeri & Constantini librorum & Theophrasti in primis. Audisti ne quicquam aut vidisti specimen Laur. Grylli Medici Augustani defuncti annotationũ in Dioscoridem? Memini D.Zuinggerum olim specimen ad me misisse, quod perplacuit. Sunt qui dicant illum à Rondeletio suffuratum esse, de quo nunquid tibi constet scribe. In re medica si quid lectu dignum prodijt, mone D.Gryphium vt mittat, cui etiam ex me salutato, indicabis Ioan.Frisium obijsse, & filium natu maiorem ei succedere: Lutetiæ si Fernelij aliquid nouum aliunde prodijt, per Santgallenses mittat. Extat libellus inscriptus: Recueil de la diuersite des habitz, qui sont du present, &c. Parisijs 1562. in 8. hunc inter alios peto. Matrimonium an tibi sit contractum: quid agas, vt valeas, quid mediteris, fac sciam. Ego in meo stirpium Oceano penè submergor, & obruor multitudine rerum. Florem Apollinis à Clariss. viro D.Ioan.du Choul, cuius meminit Cardanus, vt proximè Febr. die 25. & pridie Decembr. 18. die scripsi, ipsum aut pictum mittas, iterum atq; iterum rogo. Seminum si quid est rariorum adde. Aestate superiori mihi promittebas descriptionem thermarum quarundam: quam peto adhuc qua-

lemcunque, & serpentis qui eas frequẽtat non venenati. Vallerando si apud vos est, S. P. D. & an diutius mansurus sit scribe, ne frustra ad eum literas dem. Vale Raptim 1565. Martij die 16.

T. CONR. GESNERVS.

Clarissimo viro D. IOHAN. BAVHINO Medico Doctori peritissimo, amico singulari, & Charissimo suo: LVGDVNI,

S.

TE quidem amari à me vnicè in Epistola impressa ad Vallerãdum nostrum, quam ei nũc mitto, vno verbo satis testatus sum, quum meum te appellaui, hoc est mihi meritò Charissimum. Gaudeo quòd te totum ad artem nostram conuertere statuisti. Herbas siccas tuas nunc præ manibus habeo, & breui (cum Deo) absoluam, vt ad te sicut petis remittam. Descriptiones tuas quas mihi dedicasti, pro quo officio aliquando gratus ero. Adrianus Chortander tibi notus, qui nunc mecum est, & me iuuat in colligenda reliqua adhuc stirpium historiam materia, iam descripsit mihi. Libelli nostri de lapidibus, & metallis ad Septembrem, aut paulo antè prodibunt. Literas meas Monspelium ad Dominum Rondeletium

letium, vt maturè mittas valde peto. Domino Vallerando me commenda. Est'ne is affinis tuus, aut quam vxorē apud vos duxit. In Dioscoridem Commētarium Rondeletij iampridem Domino parēti tuo Basileam remisi, stirpium descriptiones recognoscere te, & aliquando edere cupio, sunt enim dignæ. Saluta Dominum Dalechampium, qui vt valeat, quid agat scire cupio. De Domino Solerio Medico pio & erudito Gratianopoli, etiam si quid cognoueris, vt valeat, & quando descriptiones accuratißimæ stirpium, & doctißima in Theophrastum Commentaria (de quibus forte sciuerit aliquid Dominus Antonius Gryphius) sicut ea etiam quæ Dominus Constantinus parat, significa quæso. Vale in Domino. Tiguri 1565. Iulij nono.

T. CONR. GESNERVS.

Clarißimo viro Domino IOHANNI BAVHINO, Medico pereruditо & fideli, Amico Charißimo, & obseruandißimo suo: LVGDVNI,

S.

HERI *Gallo Iuueni prouinciali ad te proficiscenti D. Bauhine, vt te salutaret mādaui. hodie patrueli meo Francofordiam descensuro hoc*

epistolium dare volui, vt eius occasione libellos nostros de lapidibus & metallis ad te mitteret. Exemplaria libellorum duo sunt: vnum pro te, alterum pro Vallerando nostro, cui nuper etiam specimen eius operis & dedicationis ei facta misi. Audio te quoque stirpium historiam scribere. id si facis, precor tibi omnia eam in rem fœlicia, nec est quod me cœles, qui omnium optimè fero riuales. Tantū enim abest, vt dehortari te ab eo proposito velim, vt potius sim adiuturus, si quid possum, mihi crede Multa tu vidisti & multa potes, quæ ego non possum & ætas vegeta est. Vale et ignosce breuitati, quod merito facies, qui nimiū breuis es, hoc est iam diu nullas ad me scribendo. Saluta Vallerandum, & amicos. D. Dalechampio libellos nostros te ostendere cupio, quos si & ipse desideret, mittam ad eum aliàs, quamquam ipse iamdiu scribendi officio intermisso pertæsus amicitiæ nostræ videtur. Sicut & D. Constantinus fortassis, quod mihi sanè molestum accidit, præsertim si animi alienati fuerint. Literis enim carere possum, cum & ipse sim perpetuò occupatissimus. Tiguri 1565. Pridie Kalend. Septembr.

T. CONR. GESNERVS.

Cla-

Clarissimo viro D. IOHANNI BAVHINO Iuniori, Medico doctissimo, amico candido & syncero: LVGDVNI,

S.

PICTOR meus, cùm aliquandiu meliusculè habuisset à cephalaea grauissima, rursus in eam incidit: sed iam denuò conualescit. Itaque spero me breui ad te missurum tua omnia. Interim descriptiones præmittam Basileam ad parentem. nã hinc neq; rectà ad vos, neq; Geneuam mittendi occasio vlla datur. Laurentij Grylli dictatorum in Dioscoridem specimen quoddã memini D Zuinggerum olim ad me misisse: cui ego paulo pòst remisi: à te verò eiusdem authoris vnquã accepisse quicquam, non memini. Rondeletij quidem scripta in capita aliquot libri primi à te accepi: quæ ante menses aliquot Basileam ad patrem tuum remisi: ipse an acceperit (de quo tamen non dubito) nõ rescripsit. Suspicantur aũt aliqui, Gryllum Rondeletij siue scripta, siue dictata sibi vsurpasse: de quo certior à te fieri cupio. D. Constantino ipse scribam. Miror aũt te celare me institutum tuum circa stirpium cõmentarios, & nunc demum de solis arboribus te aliquid moliri significare: cũ iampridem ex aliis intellexerim, te vniuersam stirpium historiam persequi: & quæ D. Dalechampius habebat, ab eo te accepisse omnia. quod vt fœlix faustumq;

tibi sit opto, & ex animi sententia eueniat. Noli existimare, me inuidere tibi, quem semper amaui, & ad hæc studia amplectenda primus aut inter primos, author fui. Non inuideo tibi, mi Bauhine: sed bene precor, & plures etiam esse optarem, qui hanc Naturæ partem excolerent. Nam ea plurimum oblector: & discere mihi iucundius est, quàm docere: & diligentiam tuam noui. Proinde si quid est, in quo institutum illud tuum pulcherrimum promouere queam, ne parcito mihi: & omnia ingenuè mihi exponito. Longè à Matthioli, Fuchsÿ, & ambitiosis huiusmodi ingeniis absum. Ego hoc tempore in stirpibus totus delitesco: & rogo si quid earum habes, per interualla communices, oblectandi me gratia. Vix enim aliud ex rebus terrenis oblectamenti genus habeo: & senectus mihi molesta esse incipit. Examen tuum in Theriacam videre quidem cuperem: sed Typographus qui excudat, vix apud nos inuenietur. Si tamen apud nos nõ sit qui suscipiat: mitte, & curabo quantũ in me fuerit, vt hic vel alibi ꝓdeat. Indices Aldroãdi etiam cum descriptionib. stirpium tuis tibi remitto. Pro Epimenidio D. Valerando, quem plurimũ saluto, gratias ago. Libellos nostros de Metallis & lapidib. accepisse vos spero. De eo quod me monuisti, Scillam albã à Damocrate in Theriaca requiri, gratiã ago: & de reliquis in scheda (quæ nũc ad manum non est) à te annotatis. Costus Arabica,

D.Da-

D. Dalechāpij videtur propius ad Secacul Arabum accedere (si descriptiones Serapionis & Mesue inspicias) quā species illa Zinziberis, Meggina vulgò dicta. Vtraq; enim similis est Zinziberi. Sed hæc minor, illa maior, &c. Est aūt Zinziberis similitudo Secacul nō in magnitudine solùm & figura: sed tota substantia & fibris interiorib. Megginā etiā puto semper cariosam esse, & inter Zedoarias Carpentorax nescio vnde dictā radicē: maior verò species integra esse solet: quæ an apud vos, an Venetijs vendi publicè soleat, & quanti, scire cupio. De Iocosto, id est, Costo violam reddente, &c. & vbi inuenerim hoc nomē, aliàs, si petas, intelliges. Vale Tig. 11. Octo.

T. ~~CONR. GESNERVS.~~

Al. costo Arabico iocosto i. costo violam reddente.

D. IOHANNI BAVHINO F. Medico LVGDVNI, S.

N*VNCIVM hunc commodum nactus, quin te salutarem prætermittere nolui: etsi tu rarius & parcius ad me scribere soleas. Cōualuit pictor meus: quamobrem herbas tuas sperabis breui ad te mittendas. Nūc enim in picturis toti sumus. Quæsieras ex me vltimis puto tuis, quid de eruo sentirem. Miror equidem, Galenum in Scillinis trochiscis, eruum, aut eius loco panis micam eis addi iubere: cùm hæc dulcis, eruum verò (ipso teste) amarißimum sit: adeò vt vel totam theriacam suo sapore amaro inficiat. Ego Pharmacopolis nostris*

suasi, vt dictamni vulgaris radicem (id est Fraxinellæ) erui loco potiùs, quàm panis medullam ponant. nam & amara ea radix est, & vim contra venena ac pestem non vulgarem habet. Inter legumina præter Lupinum, nullum adhuc amarum inueni: posset autem erui loco etiam lupinus, præsertim syluestris, vtpote amarior sicciorque accipi. Velim te per ocium considerare quæ Theophrastus de eruo diuersis in locis scribit. Historia libro octauo, capite quinto, coloris in eo differentiam esse scribit, & candidum dulcius esse. Siliquas eius cylindratas ferè apparere, & in eis semina non intersepta: sed quasi inuicem contigua, sicut & pisi. Et alibi, fructus (siue grana) rotundos esse inquit, modo piperis. Hæc & alia à Theophrasto scripta, tu considera. Ad D. Valerandum scribo de Costo: & ea quoque in re iudicium tuum requiro. Nuper in Theophrasto longo tempore intermisso cùm me oblectarem, quæ de Scorpio herba spinosa scribit, loca conferre & perpendere volui. quod si te quoque & D. Dalechampium in sententiam meam pertraxero, perquàm gratum id mihi erit. Sin minùs, rationes vestras in contrarium intelligere cupio. De Pitine & Ceanotho corruptis apud Theophrastum vocabulis, aliàs (ni fallor) ad te scripsi. Dentariæ Rondeletij florum & fructus picturam accuratam desidero, tu à me vicißim quod voles pete: & in tuo herbario gnauiter perge, sicut & ego

ego facio in meo, ἀγαθὴ δ' ἔρις ἥδε βροτοῖσι. Addidi libellum de Galeni operibus Venetijs excusis: cui respondebit Gadaldinus pro se & Iuntis. Ego Gadaldini eruditionem Rasario longè præfero. Hic enim Oribasium pessimè versum nobis dedit. Ego nec Iuntarum nec Valguisianam editionem vidi. Tu si per ocium videris, vel aliorum etiam iudicia audieris, aliquando paucis ad me scribe. Vale. Tiguri 1565. Octobr. die 29.

T. CONR. GESNERVS.

S.

MI D. Bauhine, nuper ad te scripsi, & ad D. Vallerandum quoq; bis, & dedicatam ei à me Epistolam impressam misi. Hunc fasciculum vt diligentissimè curetis obsecro: & vno verbo statim significetis, an ad vos peruenerit.

T. CONR. GESNERVS.

Domino IOHANNI BAVHINO Medico præclaro: BASILEAE,

S.

CLARISSIME D. Bauhine, misi ad te iampridem à filio tuo qui Lugduni est, commodatos mihi Rondeletij in Dioscorid. lib. 1. Commentarios, quos an acceperis significa quæso vno verbo, & simul an fasciculum, quem nunc mitto acceperis, qui stirpium descriptiones mihi ab ipso dedicatas

continet,& Indicem rerum variarum, Aldronandi Bononienfis. Quæ omnia velim te vt ipſe cupit primo quoq; tempore ad ipſum tranſmittere. Ego ex noſtra vrbe mittere non poſſum: cũ neq; libri, neq; alia merces à nobis aut per nos Lugdunum vehantur. Stirpes ipſas aridas quoq; cum potero primum mittam. Diu ægrotauit pictor meus, & nuper etiã in recidiuam incidit, quare eius opera vti nõ potui, quod breui ſpero fiet. iam enim rurſus conualeſcit. Audio & filium tuum integros de plantis cõmentarios parare, etſi ipſe hactenus celauit. Ego verò non inuideo, ſed gaudeo potius, à multis pulcherrimam hanc naturæ partẽ excoli, & illuſtrari: quod ſi eum etiã iuuare poſſem hac in parte, facerẽ ſanè candidè. Hoc epiſtolium ſi placet, ad ipſum mittes. Vale Tiguri 1565. Octobr. 6.

T. CONR. GESNERVS.

Ornatiſsimo Iuueni D. ANTONIO RAPHAELI Gallo. CONR. GESNERVS. dicit in Domino.

L*VGDVNVM cũ veneris Chariſſime mi D. Raphael, D. Ioan. Bauhinũ meum amãtiſſimè ex me ſalutato, vnà cũ Vallerando Durez, Flandro Pharmacopola. libellos meos de metallis & lapidib. Francofordia ad ſe mittendos expectabũt. Scribere nõ vacauit. Pruna illa quæ Partegons vocatis, paucula*

cula ad me mittere aliquando memineris, & citrum, & si quid aliud admiratione dignum occurret. Mihi aũt vicissim imperabis, cupio enim tibi optimè de me merito, paria facere, & meam erga te voluntatem vicissim declarare. Myricæ seu Tamarisci arboris fructum, si fert apud vos, libẽter videro: sin minus, paucula eius semina colligenda mihi cura, & cõmenda me alicui Medico, viro bono et docto in patria, qui semina aliqua rara ad me mittat, & meã stirpium historiam iuuet: pollicère me non ingratum fore. Miserã vicissim aliqua munuscula chartacea saltẽ, & honorificã in scriptis meis facturum eius mentionem. Lugdunum omnia rectè mittentur ad Antonium Gryphium typographum, vel D. Io. Bauhinũ, aut Vallerandum Durez, Flandrum Pharmacopolam. De Indice ficu dicta, qua folium è folio emittit, cuperem habere fructum, & semina paucula Monspelio accerses à D. Pena, vel D. Rondeletio, si aliunde non potes. Medicis doctis nota est arbuscula Deus Opt. Max per hanc viam, & totam deinceps vitam tuam te dirigat Spiritu suo, & protegat in perpetuum. Amen.

Tiguri 1565. Augusti
die 29.

FINIS EPISTOLARVM.

